

ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ

PUNJABI DUNIYA

Weekly

Since April 2005

Editor : Sharanjit Singh Thind

Watch & Subscribe on YouTube/Facebook

Vol. 13 Issue 50

Tuesday September 25 to October 01, 2018

www.PUNJABIDUNIYA.com

Published Weekly from New York

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ

(ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ ਬਿਓਰੋ)

*****

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਭੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇ-ਇਤਹਾ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਾਥਿਕਤਾ ਉਤੇ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਬੋਝ ਪੈਂਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਧਰਮਾਂ 'ਚ ਪਾੜਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਸਕੀਮਾਂ ਧਰੀਆਂ ਧਰਾਈਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ (ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ, ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ) ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਰਾਜ ਸਭਾ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੁਚਾਲ ਜਿਹਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ

ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ

ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਛਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਥਾਂ ਥਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਲਈ ਹਰ ਦਾਅ ਪੇਚ ਵਰਤਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੋੜਾਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ

ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਰੋੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਭੂਤ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਤਬਾਹ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਝ ਇੱਕ ਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 'ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਇੱਕ ਚੋਣ' ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 2018 ਜਾਂ 2019 ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਆਉਣ

ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ 2019 'ਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਨੇ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਹਾਲੀ ਤੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਕਿ ਚੋਣ ਆਯੋਗ 2019 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਅੱਧੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਇੱਕ ਚੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਹੀਂ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 18 'ਤੇ)

ਬਾਦਲ ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰ ਪੰਥ 'ਚੋਂ ਛੇਕੇ ਜਾਣ

ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਸੌਂਪਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ

(ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ ਬਿਓਰੋ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਥਾਪੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਸੌਂਪੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਿਰਸਾ ਡੇਰੇ ਦੇ ਦਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ 'ਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਅੱਜ ਇਥੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪੁਜੇ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਚਾਰ ਸਫਿਆਂ ਦਾ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 18 'ਤੇ)

ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਗਾਰਡਜ਼ਮੈਨ ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਡਰੱਗਜ਼ ਟੈਸਟ 'ਚ ਫੇਲ੍ਹ

ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ 'ਟਰੂਪਿੰਗ ਦਿ ਕਲਰ' ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। 22 ਸਾਲਾ ਗਾਰਡਜ਼ਮੈਨ ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿੰਡਸਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਬੈਰੇਕ ਵਿੱਚ ਅਚਨਚੇਤ ਹੋਏ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਕਲਾਸ ਏ ਦੀ "ਹਾਈ ਲੇਵਲ" ਕੋਕੀਨ ਲੈਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦਿ ਸਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਹੋਰ ਸਿਪਾਹੀ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਹਨ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਫੌਜ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਵਿੱਚੋਂ ਫਾਰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਜੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਗਾਰਡਜ਼ਮੈਨ ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਗਭਗ 1000 ਗਾਰਡਜ਼ਮੈਨ ਨਾਲ 'ਟਰੂਪਿੰਗ ਦਿ ਕਲਰ' ਪਰੇਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਤਬਦੀਲੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇਗਾ। ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, "ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ, (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 18 'ਤੇ)

ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ (ਪ੍ਰੀਆਰ) ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਰ ਔਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉੱਥੇ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਰਹੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਝ ਸਮਝ ਕੇ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਈਟੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਬੀਬੀਸੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਰਮ ਅੱਬਾਸੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। "ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਡਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਪਤੀ ਦੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ 'ਤੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕੰਮ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਇੱਕ ਆਉਟਲੈੱਟ ਲੈਣ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।" ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਇਹ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤ ਪ੍ਰੀਆ ਚੰਦਰਸੇਕਰਨ ਨੇ ਸਾਝੇ ਕੀਤੇ। ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 812 ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਸਾਥੀਆਂ ਲਈ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਆ ਦਾ ਕਰੀਅਰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਮਹਿਜ਼ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਟੁੱਟ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 2010 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕਰੀਅਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਘਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2015 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਆ ਨੂੰ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਂ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਲੇਖਾਕਾਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2016 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਆ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਉਸੇ ਸਾਲ ਆਪਣਾ ਘਰ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੋ ਸਕੇ ਸਨ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਆਮਦਨੀ ਹੁਣ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਆ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, "ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕਿਸ਼ਤੀ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕੇ ਇਸ ਕਿਸ਼ਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਲੰਘਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 18 'ਤੇ)

ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਬੀਮਾ

× ਵਪਾਰ × ਦੇਣਦਾਰੀ × ਅਪਾਹਜਤਾ × ਵਰਕਰਜ਼ ਕੰਪ × E & O × ਆਟੋ × ਘਰ

Tel : 917-612-3158

(See Full Page Advt. on Page 13)

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਬੈਠਕ ਮੌਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਾ

ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਛਾਪੇਮਾਰੀਆਂ; ਦੋ ਸਿੱਖ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਹੋਈਆਂ ਬੰਦ

ਲੰਡਨ: ਅਖਬਾਰੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਹਾਸਿਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਵੈਸਟ ਮਿਡਲੈਂਡ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ 'ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਦਸਤ' ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਯੂਕੇ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵੈਸਟ ਮਿਡਲੈਂਡ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ

ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਦੋ ਸਿੱਖ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਹੋਈਆਂ ਬੰਦ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਛਾਪੇਮਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋ ਸਿੱਖ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ— ਨੈਵਰਫੋਰਗੈਟ84.ਕਾਮ ਅਤੇ 1984 ਟ੍ਰਿਬਿਊਟ.ਕਾਮ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਚੱਲੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਮਸਲਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖੰਡਾ ਅਜ਼ਾਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਪਾਈ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਛਾਪੇਮਾਰੀਆਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਲੰਡਨ: ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ., ਫਰੀ ਜੱਗੀ ਕੈਂਪੇਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਯੂ.ਕੇ ਵਲੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ (ਟੋਰੀ) ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਮੌਕੇ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਨਵੈਂਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਬਰਡ ਸਟਰੀਟ ਬ੍ਰਿਸਿੰਘਮ ਵਿਖੇ 30 ਸਤੰਬਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਦੁਪਿਹਰ ਇੱਕ ਵਜੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਤੱਕ ਪੁਰਅਮਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਅਤੇ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸੰਗਠਨ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰਜ਼ ਭਾਈ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਹੇੜੂ, ਭਾਈ ਲਵਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਅਤੇ ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੂਨ 1984 ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਤਵਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਤੀਜੇ ਖੂਨੀ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾਹਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਢਾਹੇ ਗਏ ਕਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਕਦਰ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕੇ।

ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਲਾਭੀ ਖਾਸ ਕਰ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਟੈਕਾਂ ਅਤੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਅੱਤ ਵਹਿਸ਼ੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਥੈਚਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਗਏ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਜੌਹਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਦਸਤਿਆਂ ਵਲੋਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਭਾਵ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਰੋਸ ਅਤੇ ਰੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਿੱਖ

ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨਜ਼ ਯੂ.ਕੇ ਵਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰੇ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਛਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਰਗੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਤੀਰੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਚਿੰਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਾਪੋਗੈਂਡਾ ਅਤੇ ਮੁਖਬਰੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਜਦ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਹੱਕ ਜਰੂਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਦਸਤਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਆਏ ਦਿਨ ਜੋਰ ਫੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਦੇ ਹੋਏ ਕੌਮੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਸ ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਜ ਦਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਕ

ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਿੰਦੁਤਵੀ ਲਾਭੀ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਖਬਰੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕੋਝੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

ਭਾਰਤ 'ਚ ਕਈ ਡਾਕਟਰ ਟੀਬੀ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ: ਅਧਿਐਨ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ— ਇਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਈ ਡਾਕਟਰ ਟੀਬੀ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਤਪੇਦਿਕ ਤੇ ਟੀਬੀ ਹਵਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਣ ਵਾਲਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਚੀਨ ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਸਣੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਨ ਸਿਹਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (ਡਬਲਿਊ.ਐੱਚ.ਓ.) ਮੁਤਾਬਕ 2017 'ਚ 17 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਟੀਬੀ ਤੇ ਤਪੇਦਿਕ ਨਾਲ ਜਾਨ ਗੁਆਈ ਸੀ ਤੇ ਤਪੇਦਿਕ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਲਈ ਧਨ ਜੁਟਾਉਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਮੇਲਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਮੁੱਖ ਬੰਦੀ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪਟਨਾ 'ਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਐਨ 'ਚ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ, ਜੋ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਖਾਸੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੜੀ ਹਨ। ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਬਿਲ ਤੇ ਮਿਲਡਾ ਗੇਟਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਕਗਿਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਤੇ ਜਾਨ ਹਾਪਕਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਧਿਐਨ ਪੀ.ਐੱਲ.ਓ.ਐੱਸ. ਮੋਡੀਸਿਨ 'ਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ 2014 ਤੋਂ 2015 ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ 10 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਐਨ 'ਚ 1288 ਨਕਲੀ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

Tired of Dating Apps?

Matchmaking Project 2018

Annoyed with Nosy Aunties?

A NEW GLOBAL DOCU-SERIES is offering a select group of single South Asian men and women the chance to find their perfect match by working with India's most ELITE matchmaker.

The series will follow upwardly mobile millennials in the U.S. and India as they search for their PERFECT partner. If selected, you will have the opportunity to work with the top desi matchmaker in the world, who will present you with curated matches from her extensive database of GLOBAL clientele.

Additional services may include horoscope matching, biodata and photo consulting and face-to-face meetings with potential matches from all over the world. All services will be free of charge to selected candidates.

If you are single, serious about getting married and want the opportunity to work with one of the world's top matchmakers, please send an email to: MatchmakingProject2018@gmail.com

The **ONLY** temple in the world outside India
dedicated to Shri Shani Maharaj

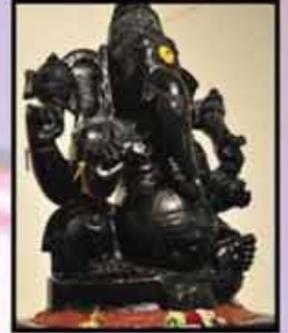
Shri SHANI DEV Mandir, New York

Sarvamangala Shri SANEESWARA Temple, New York

Regular Poojas' and Homas' are conducted on daily basis:

Special Poojas:

- + Sri Saneeswara homam
- + Sri Saneeswara - parikara pooja
- + Sri Saneeswara harati
- + Sri Navagraha Homa
- + Poornima: vrata Pooja
- + Pradosham Pooja
- + Sri Sankatahara chaturthi Pooja
- + Sri Satyanarayana Vratha
- + Birthdays / Weddings / Upanayanam & More... ..

1616 Hillside Avenue, Temple Suits
New Hyde Park NY 11040
Ph: 718 740 9400 / 516 358 9400
Email: temple.navagraha@gmail.com

Temple Hours: 8.00 am to 9.00 pm

The Temple entrance is in the western side parking lot behind Hot Breads & Maharajas in New Hyde Park NY

Functions of the space:

*Temple / Community Events / Senior Social Day Care Center /
Art & Music School / Library / Spiritual Lounge / Gift Shop*

www.NavagrahaUSA.com

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜੁਲਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ 20 ਟਿਕਟਾਂ ਚਿੱਠੀਸਿੰਘਪੁਰਾ ਬਾਰੇ ਟਿਕਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ): ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਡਾਕ ਤਾਰ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੁਲਮਾਂ ਬਾਰੇ 20 ਡਾਕ ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਇਕ ਟਿਕਟ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦਿਤੇ ਗਏ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਾਲੀਆ ਡਾਕ ਟਿਕਟਾਂ ਜੋ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖਬਰਾਂ ਦੂਜੀ ਟਿਕਟ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡਾਕ ਤਾਰ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਬਜ਼ੇ

ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਦੇ ਵਿਲਕਦੇ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ 8 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟਿਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੰਸਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਿੱਖ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਲੜੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 20 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੀ ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਮੌਕੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਵਰਦੀ ਵਿੱਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਵਿੱਚ 35 ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਥਰੀਬਲ ਵਿਖੇ ਮਾਰ-ਮੁਕਾਇਆ ਸੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਧਿਰਾਂ, ਸਮੇਤ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦਸਤਿਆਂ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਟਾਰੀ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਨਵੀਂ ਵਿਜ਼ਟਰ ਗੈਲਰੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੁਆਇੰਟ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵਾਲੀ ਗੈਲਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕ ਇਸ ਪਰੇਡ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੈਲਰੀ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਰਡਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਕੇਕੇ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਹੁਣ ਗੈਲਰੀ 'ਚ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਹੋਰ ਬੈਠ ਸਕਣਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੈਲਰੀ 'ਚ 20,000 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਗੈਲਰੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 10 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਕੁੱਲ 24 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਖਰਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ 21 ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਚ 41 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ। ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਪਰੇਡ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਲੋਕ ਬੜੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡਿਓ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਰੇਡ 'ਚ ਬੜੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਰੇਡ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੈਲਰੀ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਵੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ, 20 ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹਾਲ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 11 ਕਮਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗਾਰਡ ਰੂਮ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੈਲਰੀ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੇ ਇਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਫੇਜ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਕੈਫੇਟੀਰੀਆ, ਇੱਕ ਮਿਊਜ਼ੀਕਲ ਫਾਊਨਟੇਨ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਵਿਸਰਾਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਹਨਾਂ ਲਈ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਗੈਲਰੀ 'ਚ ਚਾਰ ਲਿਫਟ ਵੀ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਰੇਡ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾਰਕੀਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰੋਸਤਰਾਂ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਟਰੀ 'ਤੇ ਹੀ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਪੈਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਆਗੂ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਰੋਪੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੁੱਟਿਆ; ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ

ਰੁਪਨਗਰ: ਰੋਪੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਆਗੂ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ ਉੱਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਰੋਪੜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰੋਪੜ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਇਕ ਠੱਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸ਼ਰਮਾ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਹੁਤ ਕੌੜੇ ਬੋਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਵਿਚਰਦਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਆਈਸ ਡਰੱਗ ਦਾ ਚਸਕਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਸ਼ੋਲੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ 23 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਵਧਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੋਸਟ ਗਰੈਜੂਏਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਮੈਡੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ (ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ.ਐਮ.ਈ.ਆਰ.) ਦੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵੋਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਸਮੇਤ ਆਈਸ ਡਰੱਗ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਜੀਆਈ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮਹਿੰਗੇ ਐਮਫੈਟਾਮਾਈਨ-ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜ ਤੋਂ ਛੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸਟਲਿਨ ਮੈਥੈਮੈਟਾਮਾਈਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਨਸ਼ਾ: “ਇਹ ਮਹਿੰਗਾ ਨਸ਼ਾ ਹੈ ਆਈਸ ਦੇ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ 10,000 ਅਤੇ 20,000 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 3500 ਰੁਪਏ ਹੈ।” ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰੇਗੀ

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਥੋਪਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਉਪਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਗਲਬੇ ਰਾਹੀਂ ਬਾਕੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੀ ਥੋਪਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਾਂਥ, ਐੱਸ.ਐੱਫ.ਐੱਸ, ਪੀ.ਐੱਸ.ਯੂ (ਲਲਕਾਰ), ਏ.ਆਈ.ਐੱਸ.ਏ ਅਤੇ ਐੱਸ.ਐੱਫ.ਆਈ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਾਂਝਾ ਮੋਰਚਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ 27 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪਕੁਲਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਸਿਡੀਕੋਟ' ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਫੈਂਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰੋ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 20 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਿਡੀਕੋਟ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਫੈਂਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਦਰ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ 'ਹਿੰਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ' ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੇ ਉਸ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਕ ਬਾਹਰੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਹਿੰਦੀ' ਨੂੰ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦਾ ਮਰਨਾ, ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਥੋਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਮੂਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਦਰਜਾ ਦਵਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਇਕੱਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਅਤੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਡਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਨਾਗ; ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਮਰ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ। ਪਿਛਲੇ 40 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ 23 ਸੈਂਪਲ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਖਰੜ ਸਥਿਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਜਾਂਚ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਜਾਂਚ ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 105 ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਖਬਾਰ ਵਲੋਂ ਛਾਪੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 26 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 4 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ 23 ਸੈਂਪਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਦੀ ਮੌਤ ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਚਾਰ ਦੀ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਮੌਤਾਂ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 85 ਫੀਸਦੀ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਤਾਂ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਰਫਿਨ, ਬੇਂਜ਼ੋਡਾਇਜ਼ੋਪਾਈਨ, ਟਰੋਮਾਡੋਲ ਅਤੇ ਕੋਕੀਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬੇਂਜ਼ੋਡਾਇਜ਼ੋਪਾਈਨ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ

ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕਹਿਰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ 25 ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਪਰ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਸ਼ਾ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਖਤਮ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ 'ਚ 3 ਜੇਲ੍ਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਸਪੈਂਡ

ਰੋਪੜ: ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੋਪੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਠੱਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸ ਉੱਤੇ ਬੈਰਕ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਖਸ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੈਦੀਆਪਣੀ ਬੈਰਕ ਵਿੱਚ ਸੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਆਰੋਪੀ ਗੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਿਵਸੈਨਾ ਹਿੰਦ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਠੱਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸਦੇ ਚਲਦੇ ਇੱਕ ਦਿਨ

ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਰੋਪੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੀ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 9 ਵਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੈਰਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ ਨਾਮ ਦੇ ਕੈਦੀ ਨੇ ਹੋਰ ਦੋ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਕੁੱਝ ਸਮਝ ਸਕਦਾ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਇੱਟ - ਪੱਥਰ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਸਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਮਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ

ਬੀਫ ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਹਿੰਦੂ ਬੁਆਏਫਰੈਂਡ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਾਰਨ ਵਾਲੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜੇਲ

ਲੰਡਨ, -ਇਕ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਿੱਖ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਔਰਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸਾਬਕਾ ਹਿੰਦੂ ਬੁਆਏਫ੍ਰੈਂਡ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਸਲੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਪੈਕੇਟ ਵਿੱਚ ਬੀਫ (ਗਰੂਊ ਮਾਸ) ਪੈਕ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ। ਦੱਖਣੀ-ਪੱਛਮੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਵਿਨਡਨ ਕਰਾਉਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤ ਅਮਨਦੀਪ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਠੀਕ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਨਦੀਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਬਕਾ ਬੁਆਏਫ੍ਰੈਂਡ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ, ਅਪਸ਼ਬਦ ਕਰੇ ਅਤੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਸ਼ੰਦੀਪ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਫੇਸਬੁੱਕ ਅਤੇ ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ।

ਵਰਤਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਹੈਡ ਵਾਰਡਨ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਰਡਨ ਸੋਢੀ ਰਾਮ

ਵਰਤਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਹੈਡ ਵਾਰਡਨ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਰਡਨ ਸੋਢੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਵਾਰਡਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ ਫਿਲਮ ਵਿਵਾਦ: ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਦੀ ਮੁਆਫੀ; ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਰਾਰਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਫਿਲਮ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਉਡਾਇਆ ਜੋ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੱਟ ਖਿਲਾਫ ਉੱਠੇ ਸਿੱਖ ਰੋਹ ਦਰਮਿਆਨ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਦਾ ਸ਼ਰਾਰਤ ਭਰਿਆ ਬਿਆਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਿਖਾਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਨੇ ਟਵੀਟ ਕਰਦਿਆਂ ਬੜੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ

ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਖੱਟਣ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕ ਉਸਨੂੰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ

ਫਿਲਮ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫਿਲਮ ਵਿਚੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਰਿਚਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਰਹੇ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਨੂੰ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ' 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਵਾਰ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਤੇ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਟਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਰਕਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬਚਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪਹਿਰਾਵੇ 'ਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਸਤਾਰ ਉਤਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣਾ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ।

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਡਟਵਾਂ ਵਿਰੋਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਕੇ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ 'ਚ ਇਕ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੇ ਸੂਟੇ ਖਿੱਚੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਫ਼ਲਸਫੇ ਵਿਚ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਸਿਗਰਟ ਪੀਣਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤ ਹੈ। ਤਕਲੀਫ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਕਈ ਸਾਲਾਂ

ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਰੋਧੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀਆਂ, ਡਿਸ਼ਮ, ਸੰਤਾ-ਬੰਤਾ ਅਤੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ ਵਰਗੀਆਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਸਿਨੇਮਾਟੋਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਲਈ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ 'ਚ ਸਮਰਥ ਹੋਵੇ।

ਸਿੱਖ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਕਿਰਦਾਰਕੁਸ਼ੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬੜੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਤਰਕ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਸੰਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਥੇ ਮਸਲਾ ਨਿੱਜ ਤੱਕ ਮਹਿੰਦੂਦ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਰੂਪਕਾਰ ਫਿਲਮ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ

ਕਰਤਾਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਤੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ

ਸਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਲਾਂਘਾ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਰਵੱਈਆ ਦਿਖਾਇਆ ਪਰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਭਾਰਤ -ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਚ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਂਘੇ

ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਸੰਗਤਾਂ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਹਰ ਦਿਨ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ 22 ਸਤੰਬਰ 1539 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ ਸਨ ਪਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਵਾਰ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਦਿਵਸ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਥੇ ਹੀ ਅੱਜ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤ ਦੂਰ ਦੁਰਾਢਿਓਂ ਭਾਰਤ -ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਲੱਗੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬੀਐਸਐਫ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਥਲ

ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਲਾਂਘਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਆਪਸ 'ਚ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।” ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਆਈ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਚਾਹੁਣ ਲੇਕਿਨ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਸਚਾਈ ਵੀ ਜਨਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਚਾਹੁਣ ਲੇਕਿਨ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਸਚਾਈ ਵੀ ਜਨਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੂਰਬੀਨ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਪਹੁੰਚੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ 'ਚ

ਘੁਸਪੈਠ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਤਾਬਕ “ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੋਰੀ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੋਜ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ।” ਗੁਰਦਸਪੁਰ ਤੋਂ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਜੂ ਕੁਮਾਰ ਮੁਤਾਬਕ, “ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇੱਕ ਗੋਲੀ ਚਲਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੋ 'ਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅਗੇ ਵਧਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਰ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਥਲ 'ਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਉਥੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਂਘਾ ਜੇ ਸੰਗਤ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਉਹ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ 'ਚ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਉਥੇ ਵੀ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਗ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਇਕ ਕਲ੍ਹ (ਕਲੋਜ਼) ਵੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਚੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰ ਜੰਗ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ਚੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸੀ ਸੰਸਾਰ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕੰਬਣੀ ਛੇੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਝੁਕਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਸਟੀਲ ਦੀਆਂ ਦਰਾਮਦਾਂ 'ਤੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਐਲਮੀਨੀਅਮ ਦੀਆਂ ਦਰਾਮਦਾਂ 'ਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਈਆਂ।

ਚੀਨ ਨੇ ਵੀ ਮੋੜਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਦਰਾਮਦਾਂ ਉਪਰ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 500 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਰਾਮਦਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 233 ਅਰਬ ਦੀਆਂ ਦਰਾਮਦਾਂ ਉਪਰ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰਕ ਵਾਧੇ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਚੀਨ, ਜਰਮਨੀ, ਰੂਸ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਸਾਊਦੀ

ਅਰਬ, ਨੈਦਰਲੈਂਡਸ, ਬਰਾਜ਼ੀਲ, ਤਾਇਵਾਨ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਹਨ। ਚੀਨ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ 2017 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਪਾਰਕ ਵਾਧਾ 421.44 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ 193 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਰਜ਼ੇਦਾਰ ਮੁਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਰਾਮਦਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਉਪਰ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਠੋਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਉਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਉਪਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਰਾਨ ਨਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਉਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮਰੋੜ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰਾਂ ਉਪਰ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਲੱਚਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਇਰਾਨ ਦਾ ਤੇਲ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵੀ ਮਰੋੜ ਰਿਹਾ

ਹੈ। ਟਰੰਪ ਯੂਐਨਓ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਲਾ ਵਿਚਾ ਕੱਢ ਕੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਬਜਟ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਾਟੋ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੈਰਿਸ ਜਲਵਾਯੂ ਸਮਝੌਤੇ 2015 ਵਿੱਚੋਂ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਹ ਵਰੋਲਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਉਹ ਚੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਐਨਓ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਲਟ ਭੁਗਤਣ ਦੇ ਫਤਵੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਯੋਰੋਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਬੇਮੋਚੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਉਸ ਦੇ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰਾਂ ਉਪਰ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਲੱਚਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਇਰਾਨ ਦਾ ਤੇਲ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵੀ ਮਰੋੜ ਰਿਹਾ

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹੈ ਰਾਫ਼ੇਲ ਦਾ ਜਿੰਨ੍ਹ

ਕੀ ਰਾਫ਼ੇਲ ਸੈਂਦਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਜਿੰਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਤਮਾਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੋਲ 'ਚ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾ ਰਿਹਾ ?

ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੁਝ ਨਵੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਫ਼ੇਲ ਸੈਂਦੇ 'ਚ ਕੀਮਤ ਵਧਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਤਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਉਠਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਆਏ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਫ੍ਰਾਂਸਵਾ ਔਲਾਂਦ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਨੇ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਵੇਂ 'ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ' ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਔਲਾਂਦ ਦਾ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਜਿਸ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਫ਼ੇਲ ਜਹਾਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਈ 'ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਡਿਫੈਂਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਕੋਲ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਗਹਿਮ-ਗਹਿਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉੱਧਰ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਫ਼ਾਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਫ਼ਾਈ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 'ਔਲਾਂਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।'

ਇਸ ਵਿਚਾਲੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੈਂਦੇ 'ਚ ਕਿਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਇਸ 'ਚ 'ਫਰਾਂਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਔਲਾਂਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਹਲਚਲ ਹੋਈ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਰਾਫ਼ੇਲ ਸੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਔਲਾਂਦ ਹੀ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਾਧਿਕਾ ਰਾਮਾਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਔਲਾਂਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਧਿਕਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਸੈਂਦਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਔਲਾਂਦ ਹੀ ਫਰਾਂਸ ਦੇ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੀਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ।"

ਰਾਧਿਕਾ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ (ਸਾਬਕਾ) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਰਕਿਨਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਮਹਿਜ਼ ਕਿਸੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਊਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਪਰੇ ਰੱਖ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿ ਚੁੱਕਿਆ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ 'ਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸੀ।

ਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉਦੈ ਭਾਸਕਰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਔਲਾਂਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਔਲਾਂਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦਸੇ ਨੇ ਖੁਦ ਰਿਲਾਇੰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਔਲਾਂਦ ਉਸਦੇ ਉਲਟ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਲੁਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ 'ਚ ਹੋਏ ਰਾਫ਼ੇਲ ਸੈਂਦੇ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਔਲਾਂਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਹਨ।

ਰਾਧਿਕਾ ਰਾਮਾਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ 'ਚ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਾਸੀਅਤ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥ ਰਾਫ਼ੇਲ ਸੈਂਦੇ ਵਰਗਾ ਮੁੱਦਾ ਲੱਗ

ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਰੱਖੇ ਸੀ, ਕੀ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।" ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਦੈ ਭਾਸਕਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੇਡ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰਾਫ਼ੇਲ ਸੈਂਦੇ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਖੁਦ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਸੱਚ ਜੋ ਵੀ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਇਸ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤਾਂ ਬਣਾ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।"

ਬੋਰੋਸ ਬਨਾਮ ਰਾਫ਼ੇਲ

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਾਫ਼ੇਲ ਸੈਂਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਵਾਬ 'ਚ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਬੋਰੋਸ ਘੁਟਾਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲ 1986 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਵੀਡਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 400 ਬੋਰੋਸ ਤੋਪ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਸੈਂਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਅਰਬ ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਸ ਸੈਂਦੇ 'ਚ ਧਾਂਦਲੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੇ ਇੰਨਾ ਤੂਲ ਫੜਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 1989 'ਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਈ। ਰਾਧਿਕਾ ਰਾਮਾਸ਼ੇਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸਵੀਡੀਸ਼ ਰੋਡੀਓ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਤਾਂ ਖੁਦ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛਪਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਬੋਰੋਸ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸਿਰਦਰਦ ਬਣਕੇ ਉੱਭਰੇਗਾ।" ਉਦੈ ਭਾਸਕਰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੋਰੋਸ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਕਦੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਗੁਆਉਣੀ ਪਈ।

ਦੇਣ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀਆਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੱਲ ਕੀ, ਬਹੁਪੱਖੀ ਸੰਸਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਹਾਥੀ ਲੱਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 23 ਫੀਸਦੀ ਹੋਣ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਜਰਤਾਂ 'ਚ ਕਟੌਤੀ, ਆਰਥਿਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚ ਬੇਓੜਕ ਵਾਧਾ ਹੋਣ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪਛੜਨ, ਦੂਜੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮੰਡੀ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਘਟਣ, ਟੈਕਸਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਲੋਕ ਤੰਗ ਹੋਣ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਜਟ 'ਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬੇਚੈਨੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਕੋਲ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਨਸਲਾਂ 'ਚ ਪਾਟਕ ਪਾਉਣ ਲਈ ਭਟਕਾਊ ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਹੱਥ ਕੰਡੇ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹੀ ਰਸਤਾ ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਗੈਰ-ਗੋਰੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਸਿਰ ਭੰਨ ਕੇ ਨਸਲੀ ਭੇਦਭਾਵ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੈਕਸੀਕੋ-ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕੰਧ ਬਣਾਉਣ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ, ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ, ਖ਼ਰਚਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨਾਟੋ ਮੁਲਕਾਂ ਉਪਰ ਫੌਜੀ ਬਜਟ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ, ਰੂਸ ਤੇ ਓਪੇਕ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਤੇਲ ਮੰਡੀ 'ਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਕਮਾਉਣ, 'ਪਹਿਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ' ਦੇਣ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਨਾਅਰੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਇਕੱਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਉਪਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਦੇ ਕਿਆਫੇ ਸਨ ਅਤੇ ਯੂਰੋ ਕਰੰਸੀ ਨੂੰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿਤਾਵਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸਣ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਹ ਬੱਝਵੀਂ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਵੱਡੀ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਉਭਰ ਸਕੀ। ਉਧਰ, ਰੂਸ ਦੇ ਖਿੰਡਣ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਮੁਲਕ ਬਣਨ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਸੀ ਪਰ 21ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੂਸ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਕਰੀਮੀਆ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕਣ ਲਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਰੂਸ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਸਰ ਅਲ-ਅਸਦ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਅਸਦ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਚੀਨ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਚੀਨ ਵਿਰੁੱਧ ਫਤਵੇ ਨੂੰ ਚੀਨ ਨੇ ਦਰਕਿਨਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਤ ਤੈਰਵੀਂ ਮੁਦਰਾ ਰੇਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਸਰੀ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ (ਪੀਪੀਪੀ) ਅਨੁਸਾਰ ਚੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੀਨ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸਾਲ ਪਿਛੇ ਹੈ। ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਈ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਹਨ।

ਚੀਨ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਏਸ਼ੀਆ, ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਨ ਮੁਲਕਾਂ ਤੱਕ ਰੇਲਵੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਅਫਰੀਕੀ ਲੋਕ ਚੀਨ ਦਾ ਨਵਬਸਤੀਵਾਦ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੀਨ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਏਸ਼ੀਆ, ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇਪਾਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ, ਮਾਲਦੀਵ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਚੀਨ ਕੋਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ 3.23

ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ (32.3 ਅਰਬ) ਡਾਲਰ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਹਨ। ਚੀਨ ਕੋਲ ਆਗਲਾ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰ ਬਹੁਤ ਵਾਧੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੇ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਏਸ਼ੀਆ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਕੜ ਢਿੱਲੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 1990ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਖਿੰਡਣ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਿਆਫੇ ਲਾਏ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਕ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣਗੀਆਂ ਪਰ ਹੁਣ ਹਾਲਤ ਉਲਟ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਠੰਢੀ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਫੌਜੀ ਖੇਤਰ ਅੰਦਰ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਚੀਨ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ, ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਅੰਦਰ ਲੜਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਰ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਅੰਦਰ ਉਸਾਰੀ ਹੋਈ ਵੱਡੀ ਸਲਤਨਤ ਸੰਭਾਲਣੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਫੌਜੀ ਅੱਡਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਲ ਮਿਲਟਰੀ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਚੌਧਰ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਗਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਸੂਬਮ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਟਾਰ ਜੰਗ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਹਬਿਆਰਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਦੌੜ 'ਚ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੂਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਣਸਾਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅੰਦਰ ਅਮਰੀਕਾ ਉਤਰਾਈ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਰੂਸ ਦਾ ਮੁੜ ਫੌਜੀ ਉਭਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਉਭਰ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਉਂ ਅਮਰੀਕਾ-ਚੀਨ ਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨ ਸੰਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸਮਝੋਲ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ
ISSN No. 1554 06X

ਚੇਅਰਮੈਨ : ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ
ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ : ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿੰਦ
ਐਡੀਟਰ - ਇਨ - ਚੀਫ ਅਤੇ ਪਬਲੀਸ਼ਰ : ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ
ਡਿਪਟੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ : ਰਾਜ ਰਾਹੀ
ਕੰਟਰੀਬਿਊਟਿੰਗ ਰਾਈਟਰ : ਸੋਨੀਆ ਗਾਥਾ
ਚੀਫ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ : ਵਿਜੈ ਸ਼ਾਹ
ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ : ਹਮਾਦ
ਐਡੀਟੋਰੀਅਲ ਇੰਟਰਨ : ਰੌਬਿਨ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ
ਸ਼ਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰੇਸਪੋਂਡੈਂਸ :
ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਇਡੀਆ)
ਵੈਬ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

Published by Punjabi Duniya.com LLC
(A Division of Media Partners Capital, Inc.)

Address :
P.O Box 7005 Hicksville New York 11801

Phone: 917 612 3158 TelFax : 516 342 1076
punjabiduniya@gmail.com, thesouthasianinsider@gmail.com
www.punjabiduniya.com

Disclaimer: The South Asian Insider is a weekly newspaper published every week by The South Asian Insider. It's available in community & religious centers, ethnic grocery stores and also available by mail, email & online to subscribers. The opinions, beliefs and viewpoints expressed by the various writers, authors and forum participants in The South Asian Insider do not necessarily reflect the opinions, beliefs and viewpoints of the Editor. All advertisers advertising in The South Asian Insider assume responsibility for accuracy of their advertisements. The South Asian Insider and/or people associated with it are not responsible for any claims made by the advertisers and don't endorse any product or services advertised in The South Asian Insider. We strongly urge consulting your lawyer before buying/contracting/hiring through the ads published in the newspaper. We are in the business of selling space and claims made by the advertisers are not authenticated or confirmed by an independent source.

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਲਡਰ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਥਾਨਾ : ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਥਾਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਲਡਰ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਲਾਉਣ ਤੇ ਜੁੱਤੇ ਪਾ ਕੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਬਿਲਡਰ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਰਵਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖੀ ਦੇ ਉਲਾਸ ਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲਡਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਾਡਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਜੁੱਤੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਬਿਲਡਰ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਰਵਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਜਾਖੜ ਦੀਆਂ ਡੇਰਾ ਮੁੱਖੀ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਸਬੰਧੀ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਬੈਠੀਆਂ ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ ਆਪਣੀ ਚੁੱਪੀ ਤੋੜਨ : ਸਿਰਸਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁੱਖੀ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਤਸਵੀਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਡੇਰਾ ਮੁੱਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਦਿਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਡੇਰਾ ਮੁੱਖੀ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਬੁਲਾਰੇ ਸੁਨੀਲ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਵਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ, ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਟੜ ਸਮਰਥਕ ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਹਿਰ 'ਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਚੁੱਪੀ

ਤੋੜਨ। ਸ੍ਰੀ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਸਲੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਦੱਸਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਾ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਖੁਦ ਪਾਰਟੀ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁੱਖੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਭਿਅਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁੱਖੀ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਹੋਰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਦੂਵਾਲ ਤੇ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੁੱਪੀ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤਸਵੀਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸੱਚਾਈ ਕੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਕਠਪੁਤਲੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ

ਆਪਣੀ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਗੁਆ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ, ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਸੱਚਾਈ ਦੱਸ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਚੇਹਰੇ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰੇਗਾ।

ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਹਿਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਨਾਲੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਰਹੀਆਂ ਢਿਗਾਂ ਕਾਰਨ ਠੱਪ ਹੋਈ ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ ਇੱਕ ਸੜਕ

ਸ਼ਿਮਲਾ : ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਤੋਂ ਮਨਾਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਇੱਕ ਪੁਲ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੈ। 'ਏਬੀਪੀ ਸਾਂਝਾ' ਨੇ ਗੁਆਂਡ ਜ਼ੀਰੋ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਜਾਣੀਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੱਲ ਵੀ ਜਾਣੇ। ਹਿਮਾਚਲ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਤਾਂ ਪੈਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਭਾਰੀ ਬਰਸਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਹੀ ਧੁਪ ਕਾਰਨ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗਾਂ ਡਿਗ ਕੇ ਕਈ ਸੜਕਾਂ ਜਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਧਰੋਂ, ਪੁਲ ਟੁੱਟਣ ਕਰਕੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਠੱਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਮਨਾਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਰਾਹੀਂ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ

20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਪਤਲੀਖੁਲ ਨੇੜੇ ਇਹ ਪੁਲ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਧੱਸ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਮਨਾਲੀ ਤਕ ਫੋਰ ਲੇਨ ਸੜਕ ਬਣਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਹੀ ਭੀੜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਲ ਤੋਂ ਮਨਾਲੀ ਤਕਰੀਬਨ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੋਕ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਪੁਲ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੱਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਲੰਘਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲ 'ਤੇ ਫੱਟੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਆਰਜ਼ੀ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਭਗੌੜੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਲਾੜਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ

ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਡੀ.ਐੱਸ.ਜੀ.ਐੱਮ.ਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਕਿ 9 ਮਈ 2018 ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਲੀ ਨੂੰ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਸੈੱਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 26 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਮਹਿਲਾ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰਿਆਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਪ-ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਿਪਰਾ ਰਾਏ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਤਾ 'ਚ ਇੰਟਰਗੇਂਡ ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਭਗੌੜੇ ਲਾੜਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲੁਕਾਏ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 50 ਭਗੌੜੇ ਲਾੜਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਬੀਤੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਧੋਖਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਹੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਜਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੇ ਲੋਕ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਨਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਣਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਆਪ ਹੀ ਧੋਖਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਲਾੜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲਾੜੀਆਂ ਲਈ ਦਰ-ਦਰ ਤੇ ਠੱਕਰਾਂ

ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਡੀ.ਐੱਸ.ਜੀ.ਐੱਮ.ਸੀ) ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ 9 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ

ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਤਰਜਮਾਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ

PUNJABI DUNIYA

ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ ਟੀ. ਵੀ. ਲਈ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਦੀ ਲੋੜ

editor@punjabiduniya.com, www.punjabiduniya.com

ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਖੁਲਾਸਾ

ਜੇਲ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ

ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣੂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਰੂਹ ਕੰਬ ਜਾਵੇਗੀ। ਫਰੀਦਾ ਖਲਫ ਨਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਭੱਜੀ ਫਰੀਦਾ ਖਲਫ ਨੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੀ ਦਰਿਦਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਦਾਸਤਾਨ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਰੀਦਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਲੜਾਕਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਨ-ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਰੁਜ਼ਾਨਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰੋਪ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਰੀਦਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੱਕ ਚਲੀ

ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸੀਹਿਆਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਬੱਚ ਗਈ। 150 ਲੜਕੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਗਵਾ ਫਰੀਦਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 2014 'ਚ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਤੇ 2 ਭਰਾਵਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 150 ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ

ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਉਥੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਬਾਕੀਆਂ 150 ਲੜਕੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਰੱਕਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਫਰੀਦਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੇ ਨਾਲ ਉਹ ਸਭ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਫਰੀਦਾ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਤਿੰਨ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹੱਡੀ ਵੀ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੀ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਰੋਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਫਰੀਦੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ 'ਚ ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਗੈਂਗਰੇਪ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਤੇ ਰੁਜ਼ਾਨਾ ਜੇਲ 'ਚ ਉਸ ਨਾਲ

ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਸੀਹਿਆਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਫਰੀਦਾ ਨੇ 8 ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਕੈਂਪ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਂਪ 'ਚ ਹੋਇਆ ਪਿਆਰ ਤੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਫਰੀਦਾ ਹੁਣ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸਿਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਣਾਰਥੀ ਕੈਂਪ 'ਚ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਨਾਜ਼ਹਨ ਇਲਿਆਸ ਹੈ। ਫਰੀਦਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਦੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪਰਤਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ।

ਪਾਇਲਟ ਦੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਕਾਰਨ ਬਚੀ 370 ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਪਾਈਲਟ ਲਈ 11 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਲੈਂਡਿੰਗ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿਲ ਕੰਬਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਹੀ। ਪਾਈਲਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਬੇਇੰਗ 777-300 ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਗੜਬੜੀਆਂ ਕਾਰਨ ਲੈਂਡਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਕੈਪਟਨ ਰੂਸਤਮ ਪਾਲਿਆ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਚ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫਸ ਗਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਫਲੈਗਸ਼ਿਪ ਫਲਾਈਟ 'ਚ ਏ1-101 ਚ ਕੁੱਲ 370 ਯਾਤਰੀ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਜਹਾਜ਼ 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਮੌਸਮ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਜਾਨ ਕੈਨੇਡੀ ਆਲਮੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ 15 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡਾਣ ਭਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਉਡਾਣਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਪਰ ਲੈਂਡਿੰਗ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀ ਅਤੇ ਪਾਈਲਟ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਹੀ ਫੱਸ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਕੰਟਰੋਲ ਚ ਗੜਬੜੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਲੈਂਡਿੰਗ, ਵਿੰਡਸ਼ੇਰ ਸਿਸਟਮ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਤਕਨੀਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ 9 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਪਾਈਲਟ ਕੋਲ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਮੈਨੂਅਲ ਲੈਂਡਿੰਗ ਦਾ ਰਾਹ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਲਾਈਵ ਏਟੀਸੀ ਡਾਟ ਨੈਟ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਆਡੀਓ ਕਲਿਪਿੰਗ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਬੱਦਲ ਸਨ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ ਚ ਇੰਝ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਪਾਈਲਟ ਨੂੰ ਹਨਵੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਬੱਲੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਮਗਰੋਂ ਜਦ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਬੁੱਤ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣਗੇ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇਕ ਭੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਅਧਿਆਇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਥਾਈ ਸ਼ਾਨ ਬਣਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਵਾਲੀਅਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਤ ਮੂਰਤੀ ਕੇਂਦਰ ਬਾਬਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਦੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਬੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਫੋਰਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਧੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜ ਨੇ 1783 ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹ ਆਲਮ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਤ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ

1783 'ਚ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਝੁਲਾਇਆ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਬੁੱਤ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਉਚਾਈ 12 ਫੁੱਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਭਾਰ 1200 ਤੋਂ 1400 ਕਿਲੋ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਬੁੱਤ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪੱਛਮੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਨਗਰ ਮੈਟਰੋ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦਗ ਫੋਰ ਉਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਥੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ 20 ਲੱਖ ਰੋਕ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 60 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸੁ. ਸਿਰਸਾ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜੌਰੀ ਗਾਰਡਨ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਵਿਰਸੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰੀ ਕੋਰਟ ਬਾਬਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਉਤੇ ਠਹਿਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁਲ ਮਿਠਾਈ ਵੀ ਸਿੱਖ

ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਠਿਆਈ ਵੰਡਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੋਰੀ ਗੇਟ ਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਲਈ ਬਣਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸ਼ਨੂ ਲਗਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੁ. ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਲਾਈਟ ਐਂਡ ਸਾਊਂਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਬੁੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ

ਜਵਾਬ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਤਰ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੱਤਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦਾ ਬੁੱਤ ਮੰਡੀ ਗਾਊਸ ਮੈਟਰੋ ਸਟੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਬੁੱਤਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਭਾਤ ਰਾਏ ਨੇ ਹੀ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਚਪਰਚਿੜੀ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੱਸ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੱਸ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 51 ਸਾਲਾ ਕੰਵਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਵੱਟਸਐਪ ਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਵਰਜੀਨੀਆ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਟਾਰਨੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਬਜੀਤ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹੋਮਲੈਂਡ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਵਿਭਾਗ (ਡੀਐਚਐਸ) ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੱਸਦਾ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਨੈਚੂਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੋਂ 3,000 ਤੇ 4,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ (2.18 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2.91 ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਤਕ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਰਬਜੀਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ, ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਤੇ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਦੇ ਵਾਇਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਰਾਹੀਂ ਫੀਸ ਭੇਜਣ ਲਈ

ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਬੈਸੀ ਦੀਆਂ ਜਾਅਲੀ ਚਿੱਠੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਵੀਜ਼ਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਬੈਸੀ ਆ ਕੇ ਲਵਾ ਲੈਣ। ਕੰਵਰ ਸਰਬਜੀਤ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕੰਵਰ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੀਜ਼ਾ ਫਰਾਡ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ 22 ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ 3,40,000 ਡਾਲਰ (2.47 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ) ਨਿਵੇਸ਼ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਾਂ

ਹੇਠ ਠੱਗ ਲਏ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਟੈਨੇਸੀ ਦੇ ਚਰਚ ਦੇ ਪਾਦਰੀ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਜਾਲ ਫੇਲਾਇਆ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਤਕਰਬੀਬ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਠੱਗ ਲਏ ਸਨ। ਵਾਇਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਅਡਰਸ ਦੱਸ ਖੂਨ ਬੋਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ 14 ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ।

2015 'ਚ ਮਾਲਿਆ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ : ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਿਜੈ ਮਾਲਿਆ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਲੁਕ ਆਉਟ ਨੋਟਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਹੁਣ ਵੀ ਆਪਣੀ ਉਸ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ ਕਿ 24 ਨਵੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਮਾਲਿਆ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ 16 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਲੁਕ ਆਉਟ ਸਰਕੂਲਰ (ਐਲਓਸੀ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੰਦਨ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਰਕੂਲਰ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਿਆ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਸੰਸਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਆਵ੍ਰਜਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟਿਸ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਕਿ ਮਾਲਿਆ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰਕੂਲਰ 24 ਨਵੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਲਿਆ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵਾਂ ਐਲਓਸੀ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹ ਤਿੰਨ ਬਾਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਚਾਰ ਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਗਏ।

ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਸਿਰਫ 13,499 ਰੁ. 'ਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 19 ਸਤੰਬਰ (ਚ.ਨ.ਸ.): ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਨੂੰ 13,499 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਈਸਲੈਂਡ ਦੀ ਏਅਰਲਾਈਨ (ਡਬਲਿਊ ਓ ਡਬਲਿਊ) ਏਅਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਏਅਰਲਾਈਨ ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ ਆਈਸਲੈਂਡ ਦੇ ਰੇਕਜ਼ਾਵਿਕ ਲਈ ਸੱਤ ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ 'ਵੇਵ' ਏਅਰ ਤਿੰਨ ਹਫਤਾਵਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ। ਕੰਪਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰ ਰੇਕਜ਼ਾਵਿਕ ਰਾਹੀਂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਯੂਰਪ ਨਾਲ ਜੋੜੇਗੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁਸਾਫਰ 13,499 ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟੋਰੰਟੋ ਤੇ ਮੈਂਟੀਅਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਓਰਲੈਂਡੋ, ਨੋਵਾਰਕ ਡੇਟ੍ਰਾਇਟ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ, ਬਾਲਟੀਮੋਰ, ਬੋਸਟਨ, ਪਿਟਸਬਰਗ, ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ, ਸੈਂਟ ਲੂਈ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ 2018 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਦਰਮਿਆਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਉਕਤ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਤਕ ਦਾ ਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਬੁਕਿੰਗ 18 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 28 ਸਤੰਬਰ ਦਰਮਿਆਨ ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿੱਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ-ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹਾਲੀਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕਾਂ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਪੋਤਰੇ-ਪੋਤਰੀਆਂ ਤੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀਆਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਬਣ ਕੇ ਆਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਐਤਕੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਭੁੱਚੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕੋਟਭਾਈ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕੋਟਭਾਈ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ 7,846 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਇੰਝ ਹੀ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਅਜੀਤਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਢਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਬਿਕਰਮ ਮੋਢਰ ਨੇ ਅੱਕਾਂਵਾਲੀ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ। ਬਿਕਰਮ ਦਰਅਸਲ ਕਾਂਗਰਸੀ ਐਮਪੀ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਦੇ ਵੀ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਬਿਕਰਮ ਮੋਢਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਬੇ 'ਚ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚੋਣ ਹਾਰੇ

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਹੀ ਪਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ ਹਿੱਸਕ ਘਟਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ। ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।'

ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਸਿਧਾਰਥ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਦੋ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਪੋਤਰੇ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੇ ਹਨ।

ਗੱਗੋਵਾਲ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਮਾਈਕਲ ਗੱਗੋਵਾਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਬਲਦੇਵ ਖਿਆਲਾ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਬਲਜੀਤ ਖਿਆਲਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਭੈਣੀਬਾਘਾ ਜ਼ੋਨ 'ਚ ਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਮੀਆਂ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਜਸਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੌਰ ਗਹਿਰੀ ਦੇ ਪਤੀ ਲਾਡੀ ਗਹਿਰੀ ਨੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ

ਨੇ ਮਰਾੜ ਜ਼ੋਨ 'ਚ ਪੰਚਾਇ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਹੈ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 1,150 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਜੱਥੇਦਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਹੋਈ ਹਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਉਡੇਕਰਨਾਂ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੋਣ 1,591 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਸੋਢੀ ਦੇ ਪੀਏ ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਚੋਣ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ।

ਕੀ ਹੈ ਮਾਮਲਾ

ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਕ੍ਰਾਊਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 24 ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਹੋਠੀ ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ 2013 ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮਦਦ ਲਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਔਲਖ ਵਾਂਗ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੈਦੀ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯਾ ਫ਼ਤਵਾ ਅਤੇ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੇਸ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਯੂਕੇ 'ਚ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕਤਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਭੁਗਤੇਗਾ ਸਜ਼ਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇਣ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਸ਼ਰੂਫ਼ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ 'ਆਪ' ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ 20 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੀ, ਜਦਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਖਾਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 2,900 ਪੰਚਾਇਤੀ ਸੰਮਤੀਆਂ ਤੇ 354 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਲਵੇ 'ਚੋਂ ਹੀ 20 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖ਼ੈਅਦਬੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗੀ ਵਾਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵੀ 'ਆਪ' ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ 'ਚ 18 ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੀਆਂ 353 ਸੀਟਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਕੀਤੀਆਂ। ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਗ਼ੀ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ 'ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ' ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦਿਨੋ-ਦਿਨ 'ਆਪ' ਦਾ ਆਧਾਰ ਘਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ 'ਆਪ' ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਥ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਐਮ.ਐਸ. ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਡੇਟਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਫੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਲੰਡਨ : ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਹੋਠੀ ਦੀ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੁਲਵਰਹੈਪਟਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਹੋਠੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ 33 ਸਾਲਾ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਟੀਮ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕਰੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਬਲੀਸਿਟੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਣ ਉੱਤੇ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਔਲਖ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਔਲਖ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਗੀਤਾ ਔਲਖ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 28 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਵੱਡੇ ਨੋਟ ਹੁਣ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪੁਰਾਣੇ ਨੋਟਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਕਿਵੇਂ ਰੁਕੇਗਾ ਕਾਲਾਪਨ?

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਨਵੰਬਰ 2018 'ਚ ਨੋਟਬੰਦੀ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੋਟਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਕਦਮ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਰ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਪਹਾੜ ਪੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ। 500 ਅਤੇ 1000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮਕਸਦ ਕਾਲਾਪਨ ਅਤੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਗੀ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ। ਨੋਟਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਹੋਏ 2000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ 328.5 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 6 ਲੱਖ 57 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦਾ। ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਖਿਆ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕੂਲੇਕਸ਼ਨ 'ਚ ਮੌਜੂਦ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 6.32 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਨੋਟਾਂ ਨਾਲ ਕਾਲਾਪਨ ਵੱਧਦਾ

ਹੈ। ਫਿਰ ਪੁਰਾਣੇ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਲਾਪਨ ਘੱਟ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ? ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਲ ਕਰੰਸੀ ਵਿੱਚ 500 ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 86 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਨੋਟਬੰਦੀ ਦੇ ਸਾਲ ਭਵ ਦਸੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ 500 ਅਤੇ 2000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 90 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲੀ ਗਈ। ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਖੀਰ ਵੱਡੇ ਨੋਟ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਸਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਸੀ? ਕੀ 2000 ਦੇ ਨੋਟ ਨਾਲ ਕਾਲਾਪਨ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ? ਅਪ੍ਰੈਲ-18 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕੈਸ਼ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਸਰਕੂਲੇਕਸ਼ਨ ਘਟਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਕਈ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 2000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਜਰੀਏ ਬਲੈਕਮਨੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਇਹ 500-1000 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ। ਨੋਟਬੰਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਾਪਨ ਸਰੋਂਡਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜੋ ਯੋਜਨਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ 1 ਜੂਨ 2016 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2016 ਤੱਕ ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ 67, 382 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਏ ਸਨ। ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਬੰਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਾਰੀ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ? ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਨੋਟਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕਾਲਾਪਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਵੱਧਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੱਧਣ ਦੀ ਬਜਾਏ 300 ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਕਿਉਂ ਗਈ? ਰਫਤਾਰ ਘੱਟ ਹੀ ਗਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨੋਟਬੰਦੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ?

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਨਜ਼ਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਰਗਾ ਝਟਕਾ, 'ਆਪ' ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮੂੰਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਸ 'ਚ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਿਚ 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ 150 ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਜਿਸ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਸੂਬਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ 'ਚ 354 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ 2900 ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਦੇ 33 ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ 369 ਮੈਂਬਰ ਨਿਰਵਿਰੋਧ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਆਏ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 862 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 108 ਸੀਟਾਂ ਅਤੇ 'ਆਪ' ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਵੀ 7 ਸੀਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ 15 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 11 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 4, ਮਾਨਸਾ ਦੀਆਂ 11 ਵਿਚੋਂ 11 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਮਾਨਸਾ ਦੀਆਂ ਕੁਲ 05 ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ 89 ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 69, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ 03, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 13 ਅਤੇ 04 ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀਆਂ 213 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ 212 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਦ ਕਿ ਇਥੇ ਇਕ ਸੀਟ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਮਿਲੀ। ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ 16 ਦੀਆਂ 16 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂਕਿ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ

148 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 121, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 15, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 5 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਅਤੇ 7 ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤੇ। ਪਟਿਆਲਾ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 25 'ਚੋਂ 25 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁੱਲ 09 ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ 193 ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 181, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 10 ਅਤੇ 1 ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ 25 'ਚੋਂ 25 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਅਬੋਹਰ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ 10 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 6 ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 1 ਸੀਟ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਬਰਨਾਲਾ 'ਚ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ 61 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 34 ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 9 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ 'ਚ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ 49 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 44 ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 3 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਅਤੇ 2 ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿੱਤੇ। ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ 16 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ 14 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ 1 ਸੀਟ ਮਿਲੀ। ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀਆਂ ਹੀ ਕੁਲ 06 ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ 119 ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 118 ਅਤੇ 01 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਸਾਬਕਾ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਹੁਲਕਾ ਮਜੀਠਾ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡਦਿਆਂ ਚਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ 32 'ਚੋਂ 28 ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ।

7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਗਰਜਣਗੇ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਬਾਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ) ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦੌਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਂਦੀ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਿਆਲਾ 'ਚ ਰੈਲੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ ਲੰਬੀ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਰੈਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅਬੋਹਰ ਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ 'ਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਰੈਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ

'ਚ ਗੋਲੀਕਾਂਡ (ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ) ਲਈ 'ਦੋਸ਼ੀ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਹ ਰੈਲੀਆਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ 'ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹੋ ਰੈਲੀਆਂ' 'ਚ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ, ਜੇਲ੍ਹ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਵਾਲੀ ਰੈਲੀ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਭਾਵ ਕਿਲਿਆਂਵਾਲੀ ਦੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਦਾ ਅੱਜ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਰੈਲੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ

ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਟਿਆਲਾ ਰੈਲੀ ਦਾ ਨਾਂ 'ਜਬਰ ਵਿਰੋਧੀ ਰੈਲੀ' ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬੁਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਤੇ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਰੈਲੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ 'ਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਅਨੰਦਪੁਰ

ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਕਾ ਤੇ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਹੁਣ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੀ ਹਿੰਸਾ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਥਿਤ ਵਧੀਕੀਆਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਬੁਥਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਲੰਬੀ 'ਚ ਕਈ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਲਈਆਂ।

ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਦੇ ਦੋ 'ਕਾਤਲ' ਪਾਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀਤੇ ਰਿਹਾਅ

ਪੇਸ਼ਾਵਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਕਥਿਤ ਕਾਤਲਾਂ ਤਾਰਿਕ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਯਾਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਾਰਿਕ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਯਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਕਤੂਲ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਕਥਿਤ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਇਸੇ ਵਰ੍ਹੇ 29 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ ਅੰਦਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਸਨ

ਅਪਰਾਧਕ ਅਕਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਵੇ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧਕ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਵੇ। ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧਕ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ। ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਬਣੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਆਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਉਣਗੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੰਮ

ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧਕ ਛੇ ਵੀ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਵੀ ਹੋਵੇ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਲੜਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਜਾਚਿਕਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀਪਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਜਾਨ ਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਕੀਲ ਅਸ਼ਵਨੀ ਉਪਾਧਿਆਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਤਾਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 28 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਚਿੰਨ੍ਹ 'ਤੇ ਚੋਣ ਨਾ ਲੜਨ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਾਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖੁਰਨ ਲੱਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, : ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੀ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਫਾਇਆ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਪੰਥਕ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਲਵੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਚੋਣਾਂ

ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ

ਬਾਦਲ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਰਿਹਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਨਿਕਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਾਰ ਸਿਰਫ 58.10 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਹੀ ਹੋਈ। ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੈਰ ਉਖੜਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਧਰ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘਿਰਨ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਉੱਥੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਪੱਲੇ ਵੱਡੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪਈ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁ ਸਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮਹਿਜ਼ ਖਾਤਾ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੇ। ਮੁਕਤਸਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਮਾਨਸਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਫਤਿਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ

ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਖੁਦ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤਰੇ ਸਨ ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਹਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਹਾਰੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਾਹਕੋਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੁੱਦੇ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਬਚਾਉਣੀ ਹੀ ਅੱਖੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਲ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਬੋਹਰ 'ਚ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹ ਰੈਲੀ ਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ 'ਚ ਜ਼ਬਰ ਵਿਰੋਧੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਲਵਾ 'ਚ ਨਤੀਜੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੱਖ 'ਚ ਨਹੀਂ ਭੁਗਤੇ। ਦਰਅਸਲ ਮਾਲਵਾ ਬੈਲਟ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੇ ਬਰਗੜੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਮਾਲਵਾ ਪਿੱਤੇ 'ਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਲੀਡ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਲੋਟ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹਲਕੇ ਲੰਬੀ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਲੀਡ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਸਹਿਣੀ ਪਈ। ਭਾਵੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਾਰ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੈ। ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਤਿੱਖਾ ਰੋਸ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਧਿਰ ਦਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿੱਤਣਾ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਵੇ 'ਚ ਵੱਡੀ ਹਾਰ ਮਿਲੀ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਮਾਲਵਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਏ ਭੂਚਾਲ ਨੇ ਪੰਜ ਵਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਫਖਰ-ਏ-ਕੋਮ ਅਤੇ ਪੰਥ ਰਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵੱਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਟ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਾਰਸ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਮਟੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਢੰਗ ਉਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਅਜੋਕੇ ਸੰਕਟ ਦੀ ਇਕ ਪਰਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਖਾੜਕੂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਹੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੀ ਤਾਮੀਰ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਮਟੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕੋਠਾ ਕਬਜ਼ ਹੈ, ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਖੁਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਨਿਕਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗੀ ਵੀ ਪਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੁੱਦਾ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਉਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਆਖਰਕਾਰ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਅਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲੀਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ 2017 ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮਹਿਜ਼ 15 ਸੀਟਾਂ ਉਤੇ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਸਿਆਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ

ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਕ ਅਹਿਮ ਇੱਕਸਾਫ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਉਤੇ

ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਲੰ ਮੀ

ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਅਜੋਕਾ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ

ਚੱਲੀ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰਾਸਤ ਉਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਬਾਦਲ ਦੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾਵਾਦੀ ਸਿਆਸਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 80 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਾਬਾ ਬੂਝਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 28 ਜੁਲਾਈ 1970 ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ 27 ਮਾਰਚ 1970 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਵਰਗੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜਨਤਕ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ; ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਹ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਬੋਹਰ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਏ ਪਰ ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਹੋਰ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉਘੜਵੀਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੁਮਟੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਝੁੱਲੀ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 13 ਅਪਰੈਲ 1978 ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਾਪਰੀ ਖੂਨੀ ਝੜਪ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੀਨ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਸਨ। ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 25 ਅਗਸਤ 1977 ਨੂੰ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਲਾਲੇ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ? ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸੰਤ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਗਈ। ਇਕ ਧੜੇ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਖੀ ਥਾਪਣ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਏ ਦੇ ਕੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਪਹਿਲਾ ਕਤਲ 24 ਅਪਰੈਲ 1980 ਨੂੰ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਮੁਖੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 20 ਅਗਸਤ 1980 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਕਤਲ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਕੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਵਾਜਬੀਅਤ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਸ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਮੈਂਬਰਾਂਡਮ ਉਤੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ 22 ਅਪਰੈਲ 1992 ਨੂੰ ਯੂਐਨਓ ਦੇ

ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬੁਤਰਸ ਘਾਲੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਆਸੀ ਸੰਕਟ ਦੀ ਇਕ ਪਰਤ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਦਲ ਵਲੋਂ ਫਿਰਕੂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਜੋਕਾ ਵਾਵਰੋਲਾ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਸਾਂਝ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਬੋਹਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਪਾਰਟੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਹੀ ਨੁਕਤੇ ਉਭਾਰੇ- ਇਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤੀ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਝੁਠਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਥਾਂ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ 2009 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ 2009 ਦੀ ਇਸ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਹੀ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਫੜ ਵੀ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ 2015 ਵਿਚ ਮੁਆਫੀ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਮਟੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਰਗੀਆਂ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਸ ਮੁਆਫੀ ਵਿਰੁਧ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰੋਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਉਂਜ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਮਟੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ 97 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਉਤੇ ਖਰਚ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਦੀ ਲੋੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਹੋਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਮਟੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਕੜੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਅਸਲ ਖਤਰਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚਲੀ ਫਿਰਕੂ ਇਕਸੁਰਤਾ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਹੈ।

-ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 91-97797-11201

nuway group

INSIDER Josh BOI Ethnic Strategies

Most Trusted News Media Company Serving South Asian Americans

The Only South Asian American Media Group that Gives you Maximum Cost Effective Reach

3 Million + Views on YouTube & Half Million fan like on Facebook

INSIDER Mr. Perfection

Email: sst@nuwaygroup.com
www.nuwaygroup.com
Phone: 917 612 3158

ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

ਬਿਜਨਸ, ਲਾਇਬਿਲਟੀ, ਡਿਸਬਿਲਟੀ, ਵਰਕਰ ਕੰਪ., ਈ ਐਂਡ ਓ, ਆਟੋ, ਹੋਮ

ਸੁਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ

ਲਾਇਸੈਂਸ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਬਰੋਕ (ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਅਤੇ ਕੈਜੂਐਲਿਟੀ)

Phone : 917-612-3158
www.nlightfin.com

ਖਬਰਾਂ

ਕੁਝ ਆਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਾਰ ਦੀਆਂ

ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ 99 ਸਾਲਾ ਬਾਬਾ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਚਰਚਾ

ਸੋਫੀਆ: ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਭੀਖ ਮੰਗਣਾ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਇਹ 99 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਭੀਖ 'ਚ ਮੰਗੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਚਰਚ 'ਚ ਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਡੋਬਰੀ ਡੋਬਰੇਬ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਮਾਸ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ ਬੁਲਗਾਰੀਆ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਲਣਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਚ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹੈ। ਡੋਬਰੀ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਘਸਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਟ ਪਾ ਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਭੀਖ ਮੰਗ ਕੇ ਦਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੋਬਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਲੋਕ ਆਪ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਡੋਬਰੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭੋਜਨ ਰੱਖ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਸ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਚ ਰੋਬੋਟ ਖਾਣਾ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਇਕ ਫਾਸਟ ਫੂਡ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਨੇ ਰੋਬੋਟ ਮਹਿਲਾ ਵੇਟਰ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਾਣਾ ਪਰੋਸਣ ਲਈ ਰੋਬੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਰੋਬੋਟ ਦੇ ਖਾਣਾ ਪਰੋਸਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਲਤਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪਿਜ਼ਾ ਡਾਟ ਕਾਮ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਚ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰ ਡਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਜ਼ਾ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਈਅਦ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਜਾਫਰੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਈਅਦ ਓਸਾਮਾ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਇਹ ਰੋਬੋਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੀ ਕੌਮੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ 'ਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹਨ ਉਸ ਨੇ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਰੋਬੋਟਿਕ

ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਲਤਾਨ ਤੋਂ, ਬਲਕਿ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਫਰੀ ਆਪਣੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਹਿਲਾ ਰੋਬੋਟ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਵੇਟਰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਉਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰੋਬੋਟ ਗਾਹਕ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੱਕ ਜਾਣ, ਗਾਹਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਪਰੋਸ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਾਊਂਟਰ ਤੱਕ ਆਉਣ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਰੋਬੋਟ ਦਾ ਵਜ਼ਨ 25 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੱਕ ਖਾਣਾ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਬੋਟ 'ਚ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੜਚਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਣ 'ਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਸਿੱਕੇ

ਬੈਂਕਾਕ: ਥਾਈਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਦੇ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚੋਂ 900 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿੱਕੇ ਕੱਢੇ ਹਨ। ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਨੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਨਿਗਲ ਲਏ ਸਨ। ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਕਰਕੇ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਦੇ ਖੋਲ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਟਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਰਨ ਵਿੱਚ ਤਕਲੀਫ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਂਕਾਕ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਲੰਬਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਸੀ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਥਾਈਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ 'ਤੇ ਸਿੱਕੇ ਸੁੱਟਣ ਨਾਲ ਉਮਰ ਲੰਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸਮਤ ਵੀ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁੱਟੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਨੇ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਗਲਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮਾਦਾ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਦਾ ਨਾਂ 'ਬੈਂਕ' ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੌਖਾ ਕੇਸ: ਬੱਚੇ ਦਾ ਵਧਿਆ ਭਾਰ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਂ ਤੋਂ ਖੋਹਿਆ

ਨੋਵਾ ਸਕੋਸੀਆ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨੋਵਾ ਸਕੋਸੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੌਖਾ ਮਾਮਲਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭਾਰ ਲੋੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਨੋਵਾ ਸਕੋਸੀਆ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਦਾ ਭਾਰ 132 ਪੌਂਡ ਤਕਰੀਬਨ 60 ਕਿੱਲੋ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਬੱਚੇ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀੜਤ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ

ਦੌਰਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਧੇ ਹੋਏ ਭਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਈ, 2015 ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਭਾਰ 132 ਪੌਂਡ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਅ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਧੇ ਹੋਏ ਭਾਰ ਕਾਰਨ ਬੱਚਾ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਲਿਵਰ ਤੇ ਹੋਰ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ

ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਔਰਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਖ਼ਬੂਰਤ ਬੱਚਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਬੱਚੇ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਲੈਪ-ਟਾਪ ਤੇ ਫੋਨ ਦੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਸਹੂਲਤ

ਲੰਡਨ: ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਰੈਕਸਮ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 212 ਮਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਰਵਿਨ ਜੇਲ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੋ ਕਿਸੇ ਆਧੁਨਿਕ ਮਹੱਲਾ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਬਣਤਰ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵਰਤਾਓ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਹੋਵੇਗੀ। 2100 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਇਸ ਜੇਲ ਦੀ ਖਾਸੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਕੈਦੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੁਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਓ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਕਮਰਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕੈਦੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਆਪਣਾ ਲੈਪਟਾਪ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ

ਹੋਵੇਗੀ। ਲੈਪਟਾਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਜੋਗਾ ਖਾਣਾ ਆਰਡਰ ਕਰਨ, ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਟੱਡੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਬਰੂਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਜੇਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ 702 ਕੈਦੀ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤਿੰਨੋਂ ਬਲਾਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤਰੀ ਵੇਲਜ਼ ਦੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਜੇਲ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਿੱਕ ਡਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਪਹਿਲੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕੈਦੀ ਚਾਰ ਸਾਲ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਸਾਡੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਜਾਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ? ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਜਾਂ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਯੋਗ ਬਣਾ ਕੇ ਤੋਰਾਂਗੇ ਕਿ ਜੇਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਲੱਭਣਾ ਨਾ ਪਵੇ, ਸਗੋਂ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।' ਜੇਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੁੱਤੇ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਬਲ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਜੇਲ ਅੰਦਰ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਅਭਿਆਸ ਮੈਦਾਨ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਫੁੱਟਬਾਲ ਮੈਦਾਨ ਅਤੇ ਜਿਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਸਲ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਸੁਧਾਰ ਘਰ' ਵਜੋਂ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜੇਲ ਰਾਹੀਂ ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ 1000 ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਨਕ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ 2.3 ਮਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇੰਨਾ ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਵਿਆਹ, ਫਿਰ ਇਸ ਕਰਾਇਆ

ਪਿਆਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਡੈਨਮਾਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਕੈਰੀਨਾ ਅਤੇ ਸੋਈਰਿਨ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਕੈਰੀਨਾ ਅਤੇ ਸੋਈਰਿਨ ਕਾਸਪਲੇਅਰਸ ਹਨ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਬਹਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜੋੜੇ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਾਇਆ ਫੋਟੋ ਸ਼ੂਟ ਇੰਨਾ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੋੜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੈਡਿੰਗ ਡੇਸਟਿਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਪਾਨ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ। ਇੰਨਾ ਦੀ ਮੁਖ਼ਬੂਰਤ ਫੋਟੋਜ਼ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਵੇਗੀ। ਦੋਨੋਂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇੰਨਾ ਦੇ ਫੋਟੋ ਸ਼ੂਟ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਝਲਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਤੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੱਕੜ ਦੁੱਧ ਪੋਤੇ ਕਿਵੇਂ ?

ਆਖਿਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੀ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੇ ਸਾਲ 2008 ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਖੁਸ਼ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਯਾਦ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ?

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਬਿਨ ਮੰਗੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਇੱਕਸ਼ਾਫ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉਪਰ ਕੀਤੇ ਤਨਜ਼ 'ਆਖਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ? ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਖੁਦ ਘਿਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੱਕੜ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇੱਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਤੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਫੇਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜਦ ਵੀ ਆਏ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਚਲੇ

ਗਏ। ਮੱਕੜ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਦੀ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੇ ਸਾਲ 2008 (ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੁਣੇ ਜਾਣ) ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਖੁਸ਼ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਯਾਦ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ?

ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਕਮੇਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠਲੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਫ਼ ਅੰਕਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਸਿਰਫ ਤਖਤਾਂ ਤੇ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹੁ-ਰੀਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੀਕ ਸੀਮਤ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਣੀ ਮਿਤੀ 25/6/1948 ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ, ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਛਾਪੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਜ਼ਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸੰਬਰ 1948 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਅਜਲਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ

ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਜਕਾਰਣੀ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਰਲ ਹਾਊਸ ਪਾਸ ਹਨ ਤੇ ਮੁਅਤਲੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰਣੀ ਪਾਸ।

ਹੁਣ ਕੁਝ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੀ ਮੱਕੜ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਕਾਰਜਕਾਰਣੀ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇੱਕ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਰਹੀ ਕਿ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬਕਾਇਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ

ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਪਾਸੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ। ਪੁੱਜੇ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਕਾਇਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸ ਪੁੱਜਦਾ ਜੋ ਬਕਾਇਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਗੈਰਾ ਲੈਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਣੀ ਨੂੰ ਭੇਜਦੀ। ਜਿਸ ਦੀ

ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਜਾਂ ਬਾਕੀ ਤਖਤਾਂ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

ਮੱਕੜ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 5 ਅਗਸਤ 2008 ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਣੀ ਵਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਿਹੜੇ

ਜ ਨ ਰ ਲ ਅਜਲਾਸ

ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਿਹੜੇ ਜ ਨ ਰ ਲ ਅਜਲਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਗਈ ਜਾਂ ਕਿਹੜੀ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਖਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਖਤ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ, ਗਿਆਨੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰੀ ਤੋਂ

ਲਾਂਭੇ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਜਥੇਦਾਰ ਤੇ ਫਿਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹੜੇ ਜਨਰਲ ਅਜਲਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਗਈ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨੌਹਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਚੋਰੇ 'ਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਮਾਇਆ ਇੱਕਠੀ ਕਰਕੇ ਲਿਆਏ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੌਹਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੀਕ ਤਖਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਗੇ।

ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਿਸ ਜਥੇਦਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲਗੇ ਉਹ ਜਥੇਦਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। 29 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਵੇਦਾਂਤੀ ਵਲੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਵਲੋਂ 11 ਸਾਲ ਤੀਕ ਅਮਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ

ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੇਅਦਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੀਕ ਧਾਰੀ ਰੱਖੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਚੁੱਪ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੇਕਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ 'ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਮੁਆਫ਼ੀ' ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲਕ 'ਚੋਂ 92 ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਮਾਇਆ ਇੱਕਠੀ ਕਰਕੇ ਲਿਆਏ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਅਜਨੌਹਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੀਕ ਤਖਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਗੇ।

ਆਖਿਰ ਮੱਕੜ ਦੀ ਕੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ? ਅੱਜ ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ 'ਤੇ ਤਨਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਯੋਗ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀਆਂ ਤੇ ਮਲਾਈਦਾਰ ਪੋਸਟਾਂ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਮੱਕੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਕਿੱਥੇ ਸੀ ?

-ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ

We Thank Our Customers for Their Trust & Loyalty
22 Years of Excellent Customer Service
FOR COMPETITIVE RATES CALL
1-800-870-5845
PICK-UP & DELIVERY
ANYWHERE IN USA

INDO US EXPRESS, INC.

World wide Couriers*Freight Forwards
 Domestic & Local Delivery
 43-50, 11th St., Suite No.109, LIC, New York, N.Y.11101
 Tel:212-447-5720. Fax:5169323750
 www.indousexpress.com
 Email : gsingh9070@aol.com (or) indousexpress@gmail.com
 7Days A Week

CALL ABOUT OUR SPECIAL RATES TO INDIA

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ?

Looking for Short Sale, Bank Foreclosure Properties ?

PROPERTY PROFESSIONALS

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਉਚ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਜਲਦ ਵੇਚਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ 2008 ਤੋਂ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ

Sharanjit Singh Thind
 Associate Real Estate Broker/Notary Public
 Give us a Call at 917-612-3158

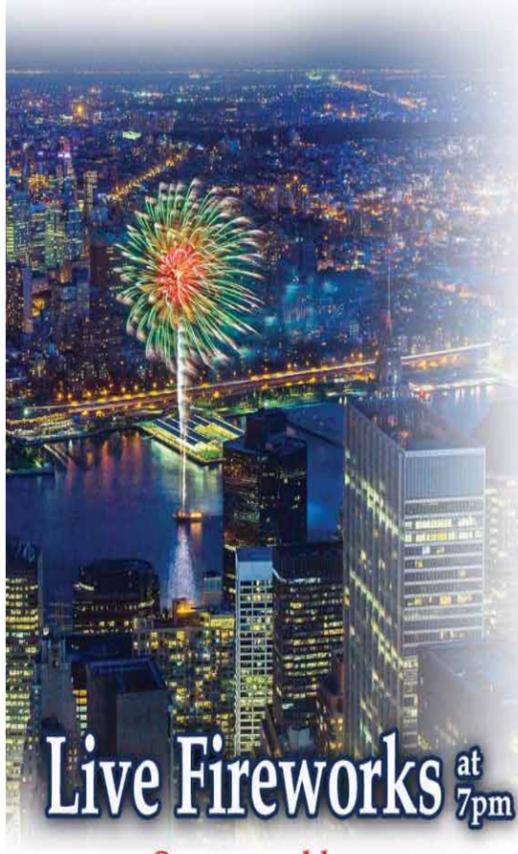
The Association of Indians in America, Inc
Proudly Celebrates (NY Chapter)

31st Deepavali

Sunday October 7, 2018

South Street Seaport, NY
200 Water Street, New York NY 10038
12:30 PM to 7 PM
(Subway 2 3 4 5 J M Z to Fulton Street)

**FREE
ADMISSION**

Live Fireworks at 7pm

Sponsored by:

www.theaiany.org

f theaiany

Come Celebrate Over
30 years of Deepavali
50 years of AIA

Register NOW: naachinferno@gmail.com

Jaz Dhami LIVE

UK BASED
URBAN DESI
ARTIST BEHIND THE
BOLLYWOOD HIT
"HIGH HEELS"

**VENDORS: EARLY BIRD DISCOUNT - FOOD & RETAIL
ALL WELCOME! PLEASE REGISTER NOW**

ATTRACTIONS:

- Art Exhibition
- Health Kiosk
- Children's Fair
- Corporate Fair
- Performances
- Shopping Bonanza
- Delicious Food
- Free Gifts & Raffles
- EXCLUSIVE FASHION SHOW**

India Abroad

The South Asian Times

The INDIAN PANORAMA

SPONSORSHIPS:

GOBIND MUNJAL - 646.209.8244
PRESIDENT@THEAIANY.ORG
PRESIDENT: GOBIND MUNJAL
DEEPAVALI CHAIR: HARISH THAKKAR - 917.301.9333
MEDIA CHAIR: SHYAM GAJWANI - 646.541.5859

VENDOR CONTACTS: FOOD & RETAIL | WWW.THEAIANY.ORG

USHA KAPOOR - 914.826.5376
GITANJLI ANAND - 631.747.5681
AVINASH SURI - 631.269.7247
ANITA THAKKAR - 347.804.7119
GOBIND BATHIJA - 631.748.9333
SUMAN MUNJAL - 917.371.2777
VIMAL GOYAL - 516.978.7125

CULTURAL/ PERFORMERS:

INDU GAJWANI - 646.620.0074
NEELAM MODI - 516.484.8561
SWATI VAISHNAV - 516.395.1209
JYOTI GUPTA - 516.984.5220
BROCHURE: BEENA KOTHARI - 631.586.1579

ਇਸ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਗੁਣ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸੈਕਸ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ

ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਿਟੀ— ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸੈਕਸ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਪਹਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 15 ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਉੱਕਤ ਸ਼ਹਿਰ ਗਵਾਦਲਾਜਾਰਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪੁਲਸ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗੀ। ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ, ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ, ਕਿਸੇ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ, ਜਿਥੋਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਸੈਕਸ ਕਰਨਾ ਉਦੋਂ ਤਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਏਗਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਸ ਕੋਲ

ਫਿਨਲੈਂਡ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼, ਕੈਨੇਡਾ 7ਵੇਂ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 18ਵੇਂ ਨੰਬਰ

ਜਰਮਨੀ, ਅਗਸਤ ਨੰਬਰ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਸਰਦੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਫਿਨਲੈਂਡ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸੱਤਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਸਟੇਨੇਬਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੈਟਵਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਵਰਲਡ ਹੈਪੀਨੈਸ ਰਿਪੋਰਟ 2018 ਵਿਚ ਭਾਰਤ 133ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। 156 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਸ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅੱਠ ਦੇਸ਼ ਯੂਰਪ ਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਚੋਟੀ ਦੇ 20 ਵਿਚ ਵੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 18ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 2017 ਵਿਚ ਭਾਰਤ 122ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਰੈਂਕਿੰਗ 11 ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਖਿਸਕ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ ਬੁਰੁੰਡੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 156ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਫਿਨਲੈਂਡ ਸਭ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰਿਆ। ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸੂਰਜ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਉਤਰਦਾਈ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਨਲੈਂਡ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸੀ,

ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਫਿਨਲੈਂਡ ਹੈ। 2017 ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਨਾਰਵੇ ਇਸ ਵਾਰ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਡੈਨਮਾਰਕ ਦਾ ਹੈ। ਆਈਸਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 4ਵੇਂ ਅਤੇ 5ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਨੀਦਰਲੈਂਡ 6ਵੇਂ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ 7ਵੇਂ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨੂੰ

8ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਸਵੀਡਨ ਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 9ਵਾਂ ਅਤੇ 10ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਥਾਨ 133ਵਾਂ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਦੇਸ਼ ਨੇਪਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤ

ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ 75ਵਾਂ ਹੈ। ਨੇਪਾਲ 101ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਭੂਟਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ 97ਵਾਂ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦਾ 115ਵਾਂ, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦਾ 116ਵਾਂ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦਾ ਸਥਾਨ 86ਵਾਂ ਹੈ। ਮਿਆਂਮਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ 130ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਸੁੰਦਰ ਔਰਤਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਰੇਪ : ਦੁਬਰੇ

ਮਨੀਲਾ— ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਦੇ ਗਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੋਡਰੀਗੋ ਦੁਬਰੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚਰਚਾ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੁਬਰੇ ਤੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਫੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਮਟਾਊਨ 'ਚ ਰੇਪ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਕਾਫੀ ਸੁੰਦਰ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੁਬਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਮਾਰੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਮਜ਼ਾਕ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਂਦੁਬੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਦੁਬਰੇ ਤੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਉਹ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਵਾ 'ਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਸੁੰਦਰ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।" ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। 2016 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਫੌਜੀ ਨੌਜਵਾਨ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਜੇਲ ਚਲਾ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਦੁਬਰੇ ਤੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੋਮਟਾਊਨ 'ਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁਲਸ ਅੰਕੜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਾਵਾ 'ਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਫਿਲੀਪੀਨਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਵਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਲੱਖ ਗੁਣਾ ਪਤਲਾ ਹੈ, ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਰੋਬਟ

ਹਿਊਸਟਨ— ਟੈਕਸਾਸ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਰੋਬਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ 120 ਨੈਨੋਮੀਟਰ ਦਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਵਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਲੱਖ ਗੁਣਾ ਪਤਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਰੋਬਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਿੰਨੀਜ਼ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੋਬਟ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਕੌਸਰ ਅਤੇ ਅਲਜਾਈਮਰ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਟੈਕਸਾਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਸੈਨ ਐਂਟੋਨਿਓ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਰਿਸਰਚ ਦੌਰਾਨ ਨੈਨੋਰੋਬਟ ਦੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਿਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਟੀਐਸਏ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੁਯਾਨ ਗੁਇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਨੈਨੋਕੋਂਪਿਜ਼ਟ ਪਾਰਟੀਕਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਿਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾਲ ਇਲੈਕਟਰੋਮੈਗਨੇਟਿਕ ਵੀਲਡ ਵਿਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਨੈਨੋਕੋਂਪਿਜ਼ਟ ਪਾਰਟੀਕਲ ਬਾਇਓਲੋਜੀਕਲ ਸੈਲਸ ਦੇ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਰੋਬਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਨੈਨੋਰੋਬਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੁਇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨੈਨੋਰੋਬਟ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਰਾਂਤੀ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਮਤੀ ਖੋਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੌਸਰ ਦੇ ਸੈਲਸ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ

ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਗਰਭਪਤੀ ਔਰਤਾਂ

ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ 'ਚ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਅਸਰ ਗਰਭਪਤੀ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਔਰਤਾਂ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹਰ ਦਿਨ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ 3 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਰੀਆਟੈਰੇਸਾ ਲੋਪੇਜ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਰਾਜ ਰੋਰਾਈਮਾ 'ਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਥੇ ਰੁਕਦੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ

ਬੱਚਾ ਮਰ ਜਾਂਦਾ। ਉਥੇ ਨਾ ਖਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਡਾਕਟਰ। ਲੋਪੇਜ 5 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਓਰੀਨੋਕੋ ਤੋਂ 800 ਕਿ. ਮੀ. ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਔਰਤਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੰਕਟ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਰੋਹਾਈਮਾ ਰਾਜ 'ਤੇ ਭਾਰ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਥੇ ਅਪਰਾਧ, ਦੇਹ-ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਰੋਹਾਈਮਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਿਫਿਊਜ਼ੀਆਂ ਦੇ

ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਡੋਨੀਏਲਾ ਸੋਜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਦਿਨ 800 ਲੋਕ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਰੋਹਾਈਮਾ ਦੇ ਬਾਓ ਵਿਸਟਾ ਮੈਟਰਨਿਟੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 556 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦਕਿ 2018 ਦੇ ਪਿਛਲੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ 571 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। 2016 'ਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 288 ਸੀ, ਜਦਕਿ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ 'ਚ ਪੁਨਾਹ ਲੈਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਵੱਖਰਾ ਦਿੱਖਣ ਦੇ ਚਾਅ 'ਚ ਆਪਣਾ ਨੱਕ ਅਤੇ ਕੰਨ ਕੱਟਵਾਇਆ

ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਲੋਕ ਵੱਖ ਦਿੱਖਣ ਦੇ ਚਾਅ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁਜਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਦਿੱਖਣ ਦਾ ਜਾਨੂੰਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਜ ਜਿਸ ਮੁੰਡੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਸੁਣਕੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਓਗੇ। 22 ਸਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਵੱਖ ਦਿੱਖਣ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਨੱਕ ਹੀ ਕੱਟਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਜੀ ਹਾਂ... ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਖੋਪੜੀ ਵਰਗਾ ਦਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ। ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਵੱਖ ਦਿੱਖਣ ਦੇ ਚਾਅ 'ਚ ਆਪਣੀ ਨੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੋਨਾਂ ਕੰਨ ਵੀ ਕੱਟਵਾ ਲਿਆ। ਇਸਦੀ ਸਨਕ ਸਿਰਫ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸਗੋਂ ਨੱਕ-ਕੰਨ ਕੱਟਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਟੈਟੂ ਵੀ ਬਣਵਾ ਲਏ। ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਏਰਿਕ ਯੀਨਰ ਹਿਨਕੈਪੀ। ਆਪਣੇ ਅਜੀਬ ਸ਼ੌਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਦੁਨਿਆਭਰ ਵਿੱਚ ਕਾਲਕਾ ਸਕਲ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖਰਾ ਦਿੱਖਣ ਦੀ ਚਾਹਤ 'ਚ ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਬਣਾਵਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਰਿਹਾ

ਹੈ। ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਣਾਵਟ ਨੂੰ ਬਦਲਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਜਰੀ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਦ ਵੀ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜੀਭ ਨੂੰ ਕੱਟਵਾਕੇ ਵੀ ਉਸਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਕਰਵਾ ਲਏ। ਸਿਰਫ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਜਨਾਬ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜੀਭ 'ਤੇ ਵੀ ਟੈਟੂ ਬਣਵਾ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਾਲਕਾ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਉਸਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਡਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਲਕਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅਵਤਾਰ ਨਾਲ ਬੋਹੱਦ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਲਕਾ ਦੇ ਇਸ ਅਜੀਬ ਲੁਕ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ।

ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਅਤੇ ਬੰਗਲੇ ਦੀ ਮਾਲਕਿਨ ਹੈ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸਨੀ ਲਿਓਨੀ

ਬਾਲੀਵੁਡ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਬੋਲਡ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਪੋਰਨ ਸਟਾਰ ਸਨੀ ਲਿਓਨੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਹਾਟ ਅਦਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਨੀ ਬਾਲੀਵੁਡ ਦੀ ਟਾਪ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਵੀ ਕਾਫੀ ਮਹਿੰਗੇ - ਮਹਿੰਗੇ ਹਨ। ਫੈਨ ਫਾਲੋਇੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਭਲੇ ਹੀ ਉਹ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਘੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਲਗਜਰੀ ਲਾਈਫ ਜਿਊਂਦੀ ਹੈ। ਸਨੀ ਲਿਓਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਵੇਹਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਸਨੀ ਨੇ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਜਿਸਮ ਤੋਂ ਬਾਲੀਵੁਡ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸ਼ੌਅ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਨੀ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਆਉਣ ਐਂਟ ਵਡਾਲਾ , ਜੈਕਪਾਟ , ਰਾਗੀ 'ਨੀ ਐਮਐਮਐਸ 2 , ਹੋਟ ਸ 'ਟੋਰੀ 2 ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਹੈ। ਸਨੀ ਦੇ ਕੋਲ ਮਹਿੰਗਾ ਘਰ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ - ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਬੀ ਟਾਊਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਰ ਸ਼ਾਹਰੁਖ ਖਾਨ, ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ, ਪ੍ਰੀ 'ਯੋਕਾ ਚੋਪੜਾ ਅਤੇ ਦੀਪਿਕਾ ਪਾਕੁਕੋਨ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਨੀ ਲਿਓਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਹੁਣ ਇਸ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਨੀ ਦੇ ਕੋਲ Maserati Ghibli ਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 1.14 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਸਨੀ ਫਿਲਮ ਮੁੱਖੀ ਵਿੱਚ 3bhc ਫਲੈਟ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 3 ਕਰੋੜ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਗਲਾ ਲਾਸ ਐਂਜਲਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ 19 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ। ਬਾਲੀਵੁਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿਤਾਰੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਐਕਟਿਵ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੈਨਜ਼ ਨੂੰ

ਉੱਡਦੇ ਜਹਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਟੈਇਲਟ ਵੇਸਟ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੂੰ ਲੱਗੇਗਾ ਜੁਰਮਾਨਾ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਜੇਕਰ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਟੈਇਲਟ ਵੇਸਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟਣਗੀਆਂ ਤਾਂ 50,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਜਨਰਲ ਸਿਵਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ (ਡੀਜੀਸੀਏ) ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਕੌਮੀ ਗਰੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਡੀਜੀਸੀਏ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਇਨਸਾਨੀ ਮਲ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਡੀਜੀਸੀਏ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਤੁਰਤ-ਫੁਰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਡੀਜੀਸੀਏ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ 50,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਡੀਜੀਸੀਏ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੂੰ

ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉੱਤਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਖ਼ਾਨਾ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ। ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੁਕਮ ਬੀਤੀ 30 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਫੌਰਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਨਜੀਟੀ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ 31 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਡੀਜੀਸੀਏ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਜਾਂ ਉੱਤਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਟੈਇਲਟ ਟੈਂਕ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਹੀਆ ਨੇ ਐਨਜੀਟੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਟੈਰਿਸ ਤੇ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਹਵਾਈ

ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਟੱਟੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਨਜੀਟੀ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਕੇ 20 ਦਸੰਬਰ, 2016 ਨੂੰ ਡੀਜੀਸੀਏ

ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਸ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ, ਤਨਖ਼ਾਹ ਰੋਕਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀਜੀਸੀਏ ਫੌਰਨ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤੇ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

ਨਵਕਿਰਨ

ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਆਪ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਦੀ ਕਦਰ ਪਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖਸ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਜਾਦੂਗਰੀ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਗੱਲੀਂ ਬਾਤੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਵਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਮੱਖਣ ਵਰਗੇ ਮੁਲਾਇਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਜਾਲ ਬੁਣਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਮਰਾਜ ਦੀ ਸਕੀਰੀ ਵਿਚੋਂ ਮੰਨ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਕਰਮਾਤਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦੀ ਸਮਝ ਆਵੇਗੀ, ਉਦੋਂ

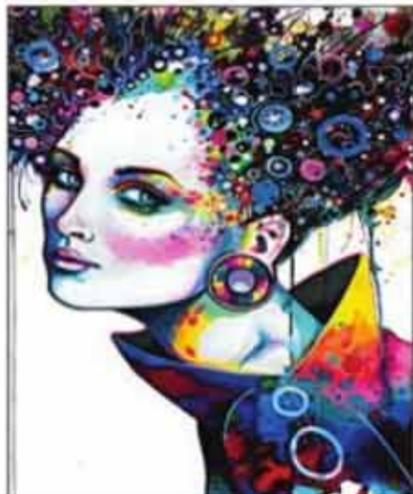
ਸਦਾਬਹਾਰ ਚਿਹਰੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਵਧਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸ਼ੋਖ ਤੇ ਚੰਚਲ ਚਿਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਖਿੜੇ-ਖਿੜੇ ਤੇ ਹੰਸੂ-ਹੰਸੂ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਣੀ ਨਾਲ ਹਰ ਰੂਹ ਨਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਫ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰਦੇ ਨੇ...

ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਰੂਪੀ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹੇ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੇ, ਜਿੰਨੇ ਰੰਗਾਂ ਤੇ ਵੰਨਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਚਿਹਰੇ। ਕੁਝ ਮੌਸਮੀ ਚਿਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਕੁਝ ਸਦਾਬਹਾਰ ਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ੋਖ ਤੇ ਚੰਚਲ। ਕੁਝ ਸਜਾਵਟੀ, ਕੁਝ ਗੁਆਚੇ ਜਿਹੇ। ਕੁਝ ਖਿੜੇ ਹੋਏ, ਕੁਝ ਸਿਰਫ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਕਰਦੇ ਹੀ ਦਿਸਣਗੇ ਤੇ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਛੁਈ-ਮੁਈ ਵਾਂਗ ਹੱਥ ਲਾਇਆ ਪਿਛੋਂ 'ਤੇ ਕੁਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਕੁਝ-ਕੁ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਾਰਕਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਰੰਗ ਬਹੁਤ ਵਟਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਇੰਨੇ ਮਿੱਠੇ ਕਿ ਸ਼ਹਿਦ ਵੀ ਡਿੱਕਾ ਲੱਗਦਾ, ਇੰਨੇ ਨੇੜੇ ਕਿ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾਬਹਾਰ ਵਾਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾਬਹਾਰ ਵਾਲੀ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹ ਇੰਨੇ ਦੂਰ

ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਅੰਬਰ ਵੀ ਨੇੜੇ ਲੱਗਦਾ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਅਜਨਬੀ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਸਦਾਬਹਾਰ ਚਿਹਰੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਅਜੀਬ ਖੁਬਸੂਰਤੀ ਵਧਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸ਼ੋਖ ਤੇ ਚੰਚਲ ਚਿਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਖਿੜੇ-ਖਿੜੇ ਤੇ ਹੰਸੂ-ਹੰਸੂ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਕਣੀ ਨਾਲ ਹਰ ਰੂਹ ਨਸ਼ਿਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਵਾਰ ਮਦਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਦਿਲ ਦੀ ਵਹੀ 'ਤੇ ਲਿਖਾ ਛੱਡਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਇੰਨੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਗਿਣਨ ਲਗੀਏ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਬੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਵਕਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵਫ਼ਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਚੁਕਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। 'ਵਾਅਦੇ' ਤੇ 'ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੁੰਦੇ

ਨੇ। ਕਈ ਐਸੇ ਸਜਾਵਟੀ 'ਤੇ ਜੁਗਤੀ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਦਾ ਡੱਕਾ ਨਹੀਂ ਤੋੜਨਾ ਪਰ ਅਹਿਸਾਨ ਮੁਫਤ ਦਾ ਹੀ ਜਤਾਈ ਜਾਣਾ। ਬਰਸਾਤ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਵਲੋਂ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਲੇਖਾ ਇਹ ਪਾਉਣਾ ਕਿ ਦੁਆ ਵਿਚ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਝੜੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸੀ। ਰਾਹ ਤੁਰਿਆਂ ਜਾਂਦਿਆਂ ਮਿਲ ਤਾਂ ਇਤਫਾਕ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪੈਣਗੇ ਤੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਆਖਣਗੇ ਕਿ ਬੱਸ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਿਲ ਦੀ ਭਾਫ਼ ਆਪਣੀ ਕੱਢ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਚਲੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵੰਡਾ ਚੱਲੇ। ਐਦਰੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਬਾਹਰੋਂ ਸਭ ਦੇ ਮਿੱਤਰ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵਾਹ ਅਜਿਹੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਰੂਪੀ ਇਹ ਗੁਲਦਸਤਾ ਭਰ ਚੁੱਕਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ-ਸੁਕਰੇ ਜਾਂ ਡਿਰ ਆਕੜਖੋਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਸ਼ਖਸ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਨਵਾਦ ਸ਼ਬਦ

ਨੂੰ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣਗੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਖਿੜੇ-ਖਿੜੇ ਤੇ ਹੰਸੂ ਜਿਹੇ, ਬਸ ਭਰੇ ਪੀਤੇ ਜਿਹੇ ਦਿਸਣ ਵਾਲੇ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਮੱਥੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਕਹਿਣ ਦੀ

ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਜ਼ਰਾ ਕਿ ਨਜ਼ਰ ਭਰ ਕੇ ਤੱਕਿਆਂ ਹੀ ਫਿਸ ਪੈਂਦੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਵਕਤ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਈ ਜ਼ਹਿਰੀ ਨਾਗਾਂ ਵਰਗੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਰੋ-ਧੋ ਕੇ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਨਾਗਾਂ ਨੇੜੇ ਢੁਕਦੇ, ਉਹ ਡੰਗ ਖਾਕੇ ਹੀ ਮੁੜਦੇ। ਕੁਝ ਵਿਚਾਰੇ ਗੁਆਚੇ-ਗੁਆਚੇ ਤੇ ਖੋਏ-ਖੋਏ ਜਿਹੇ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਣ ਜਾਣ ਜਾਂ ਵਿਛੜਨ-ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਕਿਧਰੇ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਗੈਰਹਾ ਜ਼ਰ ਜਿਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸ਼ੋਕੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਨੇ, ਜਿਹੜੇ ਹਰ ਵਕਤ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਾਲਾ ਕੁੰਡਾ ਹੀ ਲਟਕਾਈ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੇ ਡੁਬਣ ਵਿਚ ਫਰੋਬ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ, ਪੁੰਨਿਆਂ ਦਾ ਚੰਨ ਵੀ ਕੁਝ ਲੁਕਾਉਂਦਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਦੇ ਤੇ ਵੱਗਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਵੀ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਜਿਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਨੇ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਏਦਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕੁਝ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਚਿਹਰੇ ਅਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੋਲ-ਚਾਲ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਦੇਖਣੀ ਸਾਡੀ ਆਦਤ ਜਿਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਾ ਦਿਸਣ, ਉਦੋਂ ਫਿਕਰ ਜਿਹਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬੀ ਹੋਣ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਕੰਮ ਨਾ ਵੀ ਆਉਣ ਪਰ ਐਵੇਂ ਹੀ ਆਸਰੇ ਜਿਹੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਕੁਝ ਅਣਭੋਲ ਤੇ ਮਾਸੂਮ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਲਫੇਰ ਤੇ ਚੁਸਤੀ-ਚਲਾਕੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਢਾਲ ਲਵੇ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਨਿੱਖਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਇਹ ਚਿਹਰੇ ਨਿੱਕੀ-ਉਮਰ ਦੇ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਨੇ। ਕੁਝ ਸ਼ਾਂਤ-ਚਿਤ ਜਿਹੇ ਪਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਾਂਗ ਡੂੰਘੇ, ਪਰਤੀ ਵਾਂਗ ਨਿਮਰ ਰੱਖਾਂ ਵਾਂਗ ਅਡੋਲ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਹਾਣ ਦੇ ਨਾ ਵੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮੋਢ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਸੋਧ ਦੇਣਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੰਨਗੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਗਿਣ ਲਓ, ਉਨੀਆਂ ਹੀ ਥੋੜੀਆਂ। ਪੈਰ ਹਰ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋੜੇ ਦਾ ਸਵਾਦ ਨਾ ਚੱਖਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਕਹਿ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਕਈਆਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਨਾ ਬਣਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਆਲਾਦ ਆਲਾ ਹੀ ਵੰਨ-ਸੁੰਵਨੇ ਕਲਾਕਾਰ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕੇ, ਇਸੇ ਸ਼ਿੰਦਗੀ ਰੂਪੀ ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਇਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧੀਆ ਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ

(ਸਫਾ ਇੱਕ ਦੀ ਬਾਕੀ) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉੱਚ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ 2004 ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਨ ਡੀ ਏ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥ-ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਿਆ, ਸਗੋਂ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁਖਮੰਤਰੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਰਾਜ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ। ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ, ਦਸੰਬਰ 2013 ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜੇ ਹੁਣ 2018 'ਚ ਨਵੰਬਰ ਦਸੰਬਰ 'ਚ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਅਪ੍ਰੈਲ, ਮਈ 2019 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਹੋਣ, ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਤਰਕ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚ ਘਟਣਗੇ। ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਪਏਗਾ। ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਖਰਚਾ ਘਟੇਗਾ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵੱਧ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵੋਟ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨ 'ਚ ਹੀ ਰੁਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚਲੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਜਪਾ ਸਾਸ਼ਤ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਕੁਸ਼ਾਸ਼ਨ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਤੇਲ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ, ਨੋਟਬੰਦੀ, ਜੀ ਐਸ ਟੀ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿੱਤ ਡਿਗਣਾ ਉਸਦੀ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਨਾਲ ਭੁਨਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਤਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਆਫਤ ਵਾਂਗਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦਾ ਚੈਨ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਉਸਦੇ ਗਲ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਰਚੇ ਕਾਰਨ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਰਮ, ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਤੁੰੜਾਂ ਦਰਾੜਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਦਾ

ਸੁਭਾਵਿਕ ਜੀਵਨ ਕਸ਼ਟ ਵਾਲਾ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕੱਲ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜਕੱਲ ਦਾ ਚੋਣਾਂ ਮਰਨ-ਮਾਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਇਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭੁੱਲ ਹੀ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਨੇਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਲੜਨਾ, ਤੇ ਜਿੱਤਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਤਾਂ ਨੇਤਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿੱਡੀ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੀ ਕਦੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਉਹ ਹੀ ਅਸਲੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ 2019 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮੁੜ ਜੇਤੂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਇੱਕ ਚੋਣ ਦੇ

ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਹਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਚਰਚਾ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ 2019 ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ 11 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਇੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਐਨ ਡੀ ਏ ਕੋਲ ਬਹੁਮਤ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕਰੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਤਿਲਗਾਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਮਤੀ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਇੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕੇ।

ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗਰੀਨ ਬਾਦਲ ਪਿਉ-ਪੁੱਤਰ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਪੰਥ 'ਚੋਂ ਛੇਕੇ ਜਾਣ

‘ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕੰਮ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।’
ਕੀ ਹੈ H-4
2015 ਵਿੱਚ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ 8-4 514 ਨਿਯਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨਰਮੰਦ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ‘ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ’ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਸੀ।
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ 514 ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 514 ਕਾਰਡ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਸਿਟਿਜਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸਜ਼ (USCIS) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗੈਰ-ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ‘ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ’ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕਾਰਡ (ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਯੂ ਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਸਿਟਿਜਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸਜ਼ (USCIS) ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫਰਾਂਸਿਸ ਸਿਸਨਾ ਨੇ ਸੈਨੇਟਰ ਗਰਾਸਲੋਅ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਸਾਡੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 8-4 ਤਹਿਤ ਨਿਰਭਰ ਜੀਵਨਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ

2015 ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।”
ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਂ ਲਏ ਗਏ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕਦਮ ਨਾਲ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ 8-4 ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਹਨ। H-4 ਵੀਜ਼ਾ H-12 ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ (ਤਕਰੀਬਨ 93 ਫੀਸਦੀ) ਹਨਰਮੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਹੋਏ 81-2 ਵੀਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਬੇਹੱਦ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਬਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਿਆ ਵਾਂਗ ਰੇਣੁਕਾ ਸਿਵਰਾਜਨ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਔਰਤ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ।
ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਰੇਣੁਕਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਰੇਣੁਕਾ 2003 ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ *1 ਵੀਜ਼ਾ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕਾ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ 2006 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 2007 ਵਿੱਚ ਰੇਣੁਕਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ।
ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੋਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਰੇਣੁਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਸੀ ਦੇ ਦੌਰ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ *1 ਵੀਜ਼ਾ ਛੱਡਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਦੇ 84 ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੇਣੁਕਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਮੈਨੂੰ 84 ਵੀਜ਼ਾ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਗੁਆ ਦੇਵਾਂਗੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ, ਜਿਹੜੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। “ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਤੇ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਭਾਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੇਰੀ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹੇ। “ਮੈਂ ਬਲਾਗ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ... ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਰੇਣੁਕਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਮੈਨੂੰ 84 ਵੀਜ਼ਾ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਗੁਆ ਦੇਵਾਂਗੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ, ਜਿਹੜੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਤੇ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਭਾਲ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੇਰੀ ਕਲਾਤਮਕਤਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹੇ। “ਮੈਂ ਬਲਾਗ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ... ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ

ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ।”
“ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।” ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2015 ਵਿੱਚ ਰੇਣੁਕਾ ਫਰੀਮੋਂਟ, ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ 'ਚ ਉੱਦਮੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ 6 ਤੋਂ 8 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣਾ ਫੈਮਿਲੀ ਚਾਈਲਡ ਕੇਅਰ ਬਿਜ਼ਨਸ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਮੇਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। “ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਹਾਸਿਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। “ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। “ਜੇ ਮੇਰੀ ਆਮਦਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।”
ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿਰਫ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 16 ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਫੈਮਿਲੀ ਚਾਈਲਡ ਕੇਅਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।”
ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਰੈਲੀ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰਕੁਨ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਕੁਨ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕੇ। ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕੀ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੈ ਕਨਸਾਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਅਸਰ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਪਵੇਗਾ।”

ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਸੌਂਪਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ

ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2015 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਰਾਦਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਬਾਦਲ ਦਲ-ਡੋਰਾ ਸਿਰਸਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਤਹਿ ਤੀਕ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਡੋਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਹਿਰਦੇ ਵਲੂੰਧਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਡੋਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੀ ਹਰਕਤ ਤੇ ਡੋਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪ ਹੁਦਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਲੋਂ ਡੋਰਾ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਰੋਸ ਤੇ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦਿਆਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਡੋਰੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਬਕਾਇਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਲ 2009 ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਡੋਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਡੋਰਾ ਮਾਮਲਾ ਠੰਡੇ ਬਸਤੋ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 2012 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡੋਰੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਲ 2014 ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਫਿਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਡੋਰੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਡੋਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਡੋਰੇ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਦੀ ਰਲੀਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫਤੇ ਦੌਰਾਨ 104 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਈ। ਡੋਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਜਿਤਾਇਆ ਤਾਂ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਰਾਦਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਨਸਾਫ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਗੋਲੀ ਚਲਵਾਈ ਗਈ। ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਡੋਰਾ ਸਿਰਸਾ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਕੇ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਉ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ 'ਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨਹੀਂ ਸੋਦਾਗਰ ਨੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨੇ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਗਾਰਡਜ਼ਮੈਨ ਚਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਡਰੱਗਜ਼ ਟੈਸਟ 'ਚ ਫੇਲ੍ਹ

ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਤਬਦੀਲੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣਗੇ।”
“ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਲੋਕ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇਗਾ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਉੱਪਰ ਟੋਪਧਾਰੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਟੋਪ ਉੱਪਰ ਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਬੈਜ ਵਰਗਾ ਬੈਜ ਵੀ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ।” ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਪੱਗ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਟਰੂਪ ਦਿ ਕਲਰ ਪਰੋਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਐਸਕੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਨੀ ਹੀ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਟਰੂਪਿੰਗ ਦਿ ਕਲਰ ਪਰੋਡ ਪਿਛਲੇ 250 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਕਰਤਬ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਅਤੇ ਘੋੜਸਵਾਰੀ ਦੇ ਕਰਤਬ ਵੀ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚਰਨਜੀਤ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਫੌਜ ਜਨਵਰੀ 2016 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ।

ਪਿੱਕੀ ਦੀ ਜਿੰਦ ਤੋਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿੱਕੀ ਉਸਨੂੰ ਕਦੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਉਸਦਾ ਪਿਆਰ ਠੁੱਕਰਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਕੋਲ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਦੇਖੋ, ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਤੂੰ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਾਓ ਇੱਥੋਂ, ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਬਕਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਨੂੰ ਖਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਲਈ ਹੋਕੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਾਂ ਅਜੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੀਨਾ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਨੀਂਦ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਪਿੱਕੀ ਉਰਫ਼ ਸਾਕਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਲ ਹਰ ਵਕਤ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਹੀ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਘਰ ਆਵਾਜਾਈ ਵੱਧ ਗਈ। ਉਸਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਪਿੱਕੀ ਦਾਹੀ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਆਖਿਰ ਉਸ ਨੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਿੱਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਲੜਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੋ ਪਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਸਮਝ ਗਾ ? ਕਿ ਸੁਭਾਸ਼ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਉਸ ਵੱਲ ਹੈ। 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਿੱਛਾ ਵਿੱਚ ਇਛ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਮਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਉਸਦੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਕਸ਼ੀ ਉਰਫ਼ ਪਿੱਕੀ ਬੁੱਧਵਿਹਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕੋਸ਼ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੀ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੋਵੇਂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਸਨ। ਕੋਸ਼ਲਿਆ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਪਿਤਾ ਪਲੇਬਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਸੰਤਾਨ ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬਾਰਵੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲੈਂਗੂਏਜ਼ ਕੋਰਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸੰਨ 2002 ਵਿੱਚ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। 28 ਸਾਲਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਉਰਫ਼ ਰੋਹਿਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਹਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਸ਼ਾਹਦਰਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਕੇਵਲ 8 ਕਲਾਸਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੁਭਾਸ਼ ਵੀ ਲੋਨੀ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸਚਿਨ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਿੱਕੀ ਜਦੋਂ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਖਾਮੋਸ਼ ਚਾਹਤ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ 17 ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਸਵੇਰੇ ਕੰਮ ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੱਕੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਘਰ ਆਉਣ ਦੇ ਵਕਤ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੇ ਵਕਤ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਜਦੋਂ ਪਿੱਕੀ ਇਕੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਉਹ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਇਕੱਲੀ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਦੋ ਦਿਨ ਘਰ ਨਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਸੋਚਿਆ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਆਇਆ ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾ ਕੇ ਉਸਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ

ਜਨੂੰਨੀ ਆਸ਼ਕ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੀ ਗਈ ਪਿੱਕੀ

ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਰੋਮਾਂਸ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹਿੰਗਾ ਮੋਬਾਇਲ ਗਿਫਟ ਕੀਤਾ। ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਰੋਗਾਨ ਹੋਏ। ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਪਿੱਕੀ ਤੈਨੂੰ ਪੈਸੇ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤੇ, ਇਹ ਮੋਬਾਇਲ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ ? ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸੁਭਾਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਘਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਲੜਕੀ ਜਵਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਫੋਨ ਗਿਫਟ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹੋਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਹੀ। ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮੋਬਾਇਲ ਉਸਨੂੰ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੋਸ਼ਲਿਆ ਨੇ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਕਿ ਸੁਭਾਸ਼ ਰੋਜ਼ ਕੀ ਕਰਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀ ਜਵਾਨ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਆਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਆਂਗੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਂ ਬਾਪ ਘਰ ਹੋਣ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਉਣਾ। ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਹੈ, ਨਵੀਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੂੰ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਪ੍ਰੰਮ ਦੀਵਾਨੀ ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ। ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਤਹਿ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਸੁਭਾਸ਼ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਉਸਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਫੋਨ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਮਿਲ ਲਿਆ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਿੱਕੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਹਰ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੱਕ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਹ ਭੜਕ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੇਮੇਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਅਸਰ ਕਰ ਗਈਆਂ। ਦਿਲ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸਨੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਸੋਚਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਮਾਂ ਬਾਪ ਸਹੀ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਕਾਬਲ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪੱਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਦੀ ਚਾਂਦਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਨੇਰਾ ਹੱਥ ਲੱਗੇਗਾ। ਆਖਿਰ ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਗਲਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੱਕੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਪਿੱਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਮਨਾ ਲਿਆ। ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮਾਪੇ ਇਸ ਵਿਆਹ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੁਭਾਸ਼ ਕੋਰਟ ਮੈਰਿਜ ਲਈ ਜਿੱਦ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਤੂੰ ਹੁਣ ਬਾਲਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਮੇਰੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਭੜਕ ਗਿਆ, ਪਿੱਕੀ ਤੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਉਹ ਗਲਤੀ ਜੋ ਕੱਚੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਆਪਣੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਰਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ ਪਿੱਕੀ, ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਤੇ ਸਿਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਹ ਬਚਪਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਓ। ਪਿੱਕੀ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਤਾਂ ਨਾ ਰਹੋ ਜਿੰਦਾ, ਮਰ ਜਾਓ। ਪਿੱਕੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਨਾਕਾਮ ਆਸ਼ਿਕ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਤੂੰ ਵੀ ਮਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਆਸ਼ਿਕਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਲਓ। ਪਿੱਕੀ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਸੰਨਾਟੇ ਵਿੱਚ

ਘਿਰਿਆ ਬੈਠਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਯਾਦ ਕਰਵਾਈਆਂ ਪਰ ਉਹ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਾ ਹੋਈ। ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਰੱਟ ਲਗਾਉਂਦੀ ਰਹੀ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਮਨ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿਓ। ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਦੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਸੁਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਹ। ਪਿੱਕੀ ਦੀ ਜਿੰਦ ਤੋਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿੱਕੀ ਉਸਨੂੰ ਕਦੀ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਨਾ ਉਸਦਾ ਪਿਆਰ ਠੁੱਕਰਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਕੋਲ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ, ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਭਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਦੇਖੋ, ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ। ਤੂੰ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਾਓ ਇੱਥੋਂ, ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਬਕਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਇੰਨਾ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਨਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਬਿਰਾਦਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ, ਖੁਦ ਵੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਹਰ ਯਤਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਿੱਕੀ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੂੰਹ ਮੌੜਦੀ ਰਹੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਉਸ ਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਸੁਭਾਸ਼

ਹਾਰ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿੱਕੀ ਉਸਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੇ ਜਨੂੰਨ ਸਵਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਹੀ, ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਿੱਕੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਸਨੇ ਇਕ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਰ ਅਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਏ। 10 ਮਈ ਨੂੰ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਪਿਸਤੌਰ ਲੋਡ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਬਾਈਕ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਵਕਤ 11 ਵਜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਿੱਕੀ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ, ਫਿਰ ਤਲਖੀ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, ਕੀ ਕਰਨ ਆਏ ਹੋ ? ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਕਿ ਕੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰੇਂਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਹ ਵਾਰ ਕਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀ, ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਪਏ ਹੋ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਾਰ ਆ ਗਏ। ਪਿੱਕੀ ਮੈਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਕਰੋਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸਨੇ ਪਿਸਤੌਰ ਕੱਢ ਲਿਆ, ਹੁਣ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿਓ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਵਰਨਾ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਜਾਨ ਤੋਂ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗਾ ਅਤੇ ਖੁਦ ਵੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ। ਪਿੱਕੀ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮੌਤ

ਮੰਡਰਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਭੈਅਭੀਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਬੋਲੀ, ਜਾਓ ਮੈਨੂੰ ਗਿੱਦੜ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਆਏ ਹੋ। ਇਹ ਖਿਡੌਣਾ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਜਾਓ, ਵਰਨਾ ਮੈਂ ਚੱਪਲ ਕੱਢ ਲਵਾਂਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਾਇਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ, ਪਿੱਕੀ ਉਥੇ ਹੀ ਢੋਰ ਹੋ ਗਈ। ਫ਼ਾਇਰ ਦਾ ਧਮਾਕਾ ਸੁਣ ਕੇ ਪੜੋਸੀ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਦੌੜਿਆ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ, ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਾਈਕ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦੌੜ ਗਿਆ। ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਦੌੜਦੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ। ਅੰਦਰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਪਿੱਕੀ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਸੀ। ਕੁਝ ਪੜੋਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਪਿੱਕੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੋਨੀ ਸਥਿਤ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਪਰ ਉਹ ਫ਼ਰਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਾਗਪਤ ਜਾਂ ਬੜੋਤ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਥੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆਂਦਾ। ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਿੱਬੜੇ ਕੱਪੜੇ, ਹੱਤਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕੱਟਾ ਅਤੇ ਬਾਈਕ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੌਕੇ ਤੇ ਤਾਂ ਫ਼ਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਮਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਕੜ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਹਿੰਦ
ਮੋਬਾਈਲ 98726-98599

ਨਾਰਵੇ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਪਹਾੜ ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ

ਉੱਜ ਤਾਂ ਨਾਰਵੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਹਾੜ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਾਲ ਮਾਲਮਾਲ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਇਕ ਆਪਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖੂਬੀ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸੈਲਾਨੀ ਇੱਥੇ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਪਹਾੜ ਹੈ 'ਗਾਉਸਤਾ-ਬੋਪਨ'। ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਘੁੰਮਣ ਗਏ। ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਦਰਮਨ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਨੂੰ 85 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ

ਉੱਤੇ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਜਾਂ ਨੇੜੇ-ਨੇੜੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਘਰ ਦਿਸਦੇ ਸਨ ਪਰ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਜਾਂ ਜਨਾਨੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਕੁਝ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਘਰ ਬੰਦ ਪਏ ਸਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤੁੜੀ ਜਾਂ ਘਾਹ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਘਾਹ ਕੱਟ ਕੇ ਸਾਂਭ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅੱਗੇ ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉੱਚੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਤਾਂ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਬਰਫ ਵੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਸੰਬਰ ਵਰਗੀ ਠੰਢ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ ਤਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਘਰਾਂ ਦਾ ਬਾਸ਼ਿਦਾ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਸ ਰਿਹਾ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਸਫ਼ੈਦ, ਨੀਲੇ ਜਾਂ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੇ ਗੋਲ-ਗੋਲ ਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਪੈਕਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕਣਕ ਦੀ ਨਾੜ-ਤੁੜੀ ਜਾਂ ਘਾਹ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਪੰਡਾਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਨਾਰਵੇ ਤੇ ਇਗਲੈਂਡ ਆਈ ਕੇਵਲ ਸਫ਼ੈਦ ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਬੰਡਲ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਦਿਸਦੇ ਸਨ। ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਇਸ ਵਾਰ ਹੀ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੇ ਬੰਡਲ ਔਰਤਾਂ ਦੇ

ਉੱਤੇ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦਰਮਨ ਤੋਂ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਘੰਟੇ ਕੁ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਨੁਬੂਦਨ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁੱਜੇ। ਇਹ ਵੀ ਸੋਹਣੇ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਨਦੀਆਂ-ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਾਲਾ ਰਾਹ ਸੀ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਝਰਨੇ ਤੇ ਹਰ ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਕਾਰ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੀ ਹੋਰ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅਸਲੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ। ਇੱਥੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਛੇਤੀ ਕੀਤਿਆਂ ਹਾਰਨ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਰਨ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਇਹ ਲੋਕ ਗਾਲ ਦੇਣ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਅਸੀਂ ਗਾਲ (ਹਾਰਨ) ਸੁਣਨ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਪੈਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਦੇ ਸਾਂ। ਇਹ ਲੋਕ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਗੱਡੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਬੋਰਡਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕ ਬੇ-ਅਸੂਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਆਈ ਚਿੱਠੀ ਤੋਂ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਾਂਗ ਨਿੱਤ ਸੜਕਾਂ ਖੂਨ ਨਾਲ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਪੈਰ! ਅਸੀਂ ਨੁਬੂਦਨ ਰੁਕ ਕੇ ਚਾਹ ਕੋਫੀ ਪੀਤੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਨੁਬੂਦਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਦੇਖੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਸਾਡੇ ਦਾਮਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਸ਼ਹਿਰ ਘੱਟ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਹਾੜੀ ਰਸਤਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੀ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਨ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਟੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਜਾਂ ਟੋਆ-ਟਿੱਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਢਲਾਣਾਂ ਉੱਤੇ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਕਣਕ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੇਖ-ਦੇਖ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਰਚ-ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿਚ ਕੱਟ ਕੇ ਸਾਂਭੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਕਿਧਰੇ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਘਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉੱਚੇ ਨੀਵੇ ਸਨ। ਦੂਰ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਾਵਾਂ-ਟਾਵਾਂ ਘਰ ਦਿਸਦਾ ਸੀ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਭੇਡਾਂ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਗਾਵਾਂ ਵੀ ਘਾਹ ਚਰਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਦਾਮਾਦ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿ " ਰਾਤੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ ਵਾਂਗੂੰ ਬਾਰਾਂ ਕੋਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦੀਵਾ ਜਗਦਾ ਦਿੱਸਦਾ ਹੈ।" ਉਸ ਦਾ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਵੱਸੋਂ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ

ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਬਰ ਲਈ 'ਚੈਰਿਟੀ' ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਾਗਰੂਕ ਹਨ। ਨੀਲੇ ਬੰਡਲ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ 'ਚੈਰਿਟੀ' ਲਈ ਹਨ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਆਪਣੀ ਚੱਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਘਰ ਵਰਗੀ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਦਿਸੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚ ਰੱਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਜਾੜ ਭਾਵ ਵੱਸੋਂ ਰਹਿਤ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਡੇਰੇ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ, ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਇਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋਗੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਗੋਡੇ-ਗੋਡੇ ਪਈ ਬਰਫ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਹਮਣੀਕ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅਨੰਦਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬੱਚੇ ਇਉਂ ਗੱਡੀ ਭਜਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ-ਫੁੱਲ੍ਹੇ ਹਾਈ-ਵੇ ਭਾਵ ਚੌੜੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਅਸੀਂ ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਸਾਂ ਪਰ ਕਾਰ 'ਚ ਵੀ ਠੰਢਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ ਢਾਈ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਇਕ ਗੰਜੇ ਜਿਹੇ ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਗੱਡੀਆਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਥਾਂ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਰ

ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਸੀਤ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲੇ ਕੰਬਣੀ ਛੇੜ ਗਏ। ਦਰਮਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੌਸਮ ਆਮ ਜਿਹਾ ਸੀ ਅਸੀਂ ਭਾਰੇ ਜਾਂ ਗਰਮ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ। ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜੈਕਟਾਂ-ਕੋਟ ਅਤੇ ਛਤਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਸੋ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕੋਟ-ਜੈਕਟਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹੇ। ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵੀ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਬਰਫ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਰਾਹਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕ ਨਦੀ ਸਾਡੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹੀ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੁਕੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਗੋਰੇ-ਗੋਰੀਆਂ ਵੀ ਉੱਥੇ ਆ ਰੁਕੇ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵਾ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਕਾਰਾਂ 'ਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਅਸੀਂ ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਲ 'ਤੇ 1883 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਗਾਉਸਤਾ ਇਸ ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਬੋਪਨ ਨੌਸ਼ਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਟੋਪ ਭਾਵ ਚੋਟੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਟੋਪ ਨੂੰ ਬੋਪਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ (ਟ) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਚਾਰਨ 'ਬ' ਅੱਖਰ ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾ ਪੁੱਜੇ ਸਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਬੋਪਨ ਤਕ ਕੋਈ ਬੱਸ-ਕਾਰ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਹੈ ਇਥੇ ਕਾਰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਹ-ਕੋਫੀ ਦੇ ਆਰਜ਼ੀ ਜਿਹੇ ਦੋ ਸਟਾਲ ਵੀ ਸਨ। ਗਾਉਸਤਾਬੋਪਨ ਨੌਰਵੇ ਦੇ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇੱਥੇ ਤਾਪਮਾਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਥੇ ਹਰ ਸਾਲ 30,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਘੁੰਮਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਸਟਾਪ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਝੀਲ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੈਲਾਨੀ ਮੋਟਰ ਬੋਟ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦੇ ਹਨ। ਸਰਦ ਰੁੱਤੇ ਇਹ ਝੀਲ ਜੰਮ ਕੇ ਬਰਫ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪਹਾੜ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਅੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਛੋਹ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਬੱਦਲ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਥੋਠੇ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਣ-ਮਿਣ ਤੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਮੌਸਮ ਸਾਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਦਾ ਬੋਰਡ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ਉੱਤੇ ਬਜਰੀ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਛੱਟੀਆਂ ਦਾ ਸਾਦਾ ਤੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਗੇਟ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉੱਥੋਂ ਪਹਾੜ ਦੀ ਚੋਟੀ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗਾਉਸਤਾ ਦੀ ਬੋਪਨ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਉੱਚੇ-ਨੀਵੇ ਪੱਥਰਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਦੋ-ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਸਾਡੇ ਦੋਹਰਤਾ-ਦੋਹਰਤੀ ਵੀ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਤਕ ਘੁੰਮ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣਾ ਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਠੰਢ ਦੇ ਹਾਣ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਜੁੱਤੇ ਵੀ

ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੌਹ-ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਠੰਢੀਆਂ ਸੀਤ ਹਵਾਵਾਂ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਸਾਡਾ ਮਨ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਉੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗਏ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ ਕਿ ਉੱਥੇ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਚੋਟੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਜਾ ਕੇ ਨਾਰਵੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ 1/6 ਭਾਗ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਨਾਰਵੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਖੜੋ ਕੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਟਰੀ ਨੇ ਇਸ ਪਹਾੜ ਵਿੱਚੋਂ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਪਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 850 ਮੀਟਰ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਦੇਖਣਯੋਗ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉੱਥੇ ਜਨਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰਦਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੁੰਦਰ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਟਨਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਉਹ ਵੀ ਨੌਸ਼ਿਕ ਹੀਦਰੋ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਗਾਉਸਤਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਲ ਤੋਂ 1150 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਨੌਸ਼ਿਕ ਲੋਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾਉਸਤਾ ਦੀ ਇਹ ਬੋਪਨ ਭਾਵ ਚੋਟੀ ਇੱਥੋਂ 1800 ਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਰੇਲ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਰੇਲ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ 8 ਜੂਨ 1859 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਰੇਲ ਕੇਵਲ 15 ਕੁ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਉੱਪਰ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸੈਲਾਨੀ ਪੈਦਲ ਹੀ ਉਸ ਥਾਂ ਤਕ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਦੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਬਰਫ ਪੈਂਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਟਰੇਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰੇਲਵੇ ਸਫ਼ਰ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ। ਉੱਜ ਵੀ ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਘੁੰਮੀ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ। ਸਵੀਡਨ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਜਰਮਨੀ, ਵੇਲਜ਼ ਇਗਲੈਂਡ ਇਸ ਦੀ ਬਨਿਸਬਤ ਸਸਤੇ ਮੁਲਕ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵੀ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਪਰ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਜਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਲ੍ਹ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਇਹ ਅੱਜ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਕੰਮ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਦੇ ਮਨਮੋਹਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮੀਂ ਵਾਪਸ ਦਰਮਨ ਲਈ ਤੁਰ ਪਏ। ਗਾਉਸਤਾ ਬੋਪਨ ਦੀਆਂ ਅੰਬਰ ਛੂੰਹਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਵਲੇ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਝੁੰਮਦੇ ਬੱਦਲ ਅਜੇ ਵੀ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਉੱਤੇ ਛਾਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਲਾ ਬਿਨਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਕਿਧਰੇ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦੀ। ਕਲਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਲਾ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਵਗਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਕਲਾ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਕਲਾ ਆ ਜਾਵੇ ਉਹ ਭਟਕਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤੁਰਦਾ ਵੀ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਕੁੱਝ ਜਾਂ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਪੂਰੀ ਛਬ-ਢਬ ਨਾਲ ਜਿਊਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਜਾਂ ਆਰਟ ਬਿਏਟਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਇਨਸਾਨ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਉਮਰ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਾਈਕਲਏਂਜਲੋ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਭਾਂਡੇ ਟੀਂਡੇ ਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਕਲਾ ਨਾਲ ਟਿਕਾਏ ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਸੋਫਾ ਸੈੱਟ ਤੇ ਮੇਜ਼ ਕੁਰਸੀ ਵੀ ਥਾਂ-ਪੁਰ-ਥਾਂ ਟਿਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵਾਂਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਜਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਕੂਨ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹਨ। ਸੁਆਣੀ ਚਾਹ, ਕੱਢੀ ਤੇ ਡੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਅ ਇਸ ਕਲਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸੁਆਣੀ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਮਾਣ-ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵਾਂਗ ਸਜਾ ਕੇ ਕਲਾ ਦੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਕਲਾ ਦਾ ਸੁਮੇਲ

ਕਈ ਇਨਸਾਨ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਉਮਰ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਾਈਕਲਏਂਜਲੋ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਭਾਂਡੇ ਟੀਂਡੇ ਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਕਲਾ ਨਾਲ ਟਿਕਾਏ ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਸੋਫਾ ਸੈੱਟ ਤੇ ਮੇਜ਼ ਕੁਰਸੀ ਵੀ ਥਾਂ-ਪੁਰ-ਥਾਂ ਟਿਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦਨ
ਸੰਪਰਕ: 95696-56510

ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ਸਿੱਖ ਲਵੇ।

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਦੀ ਕਲਾ ਸਿੱਖ ਲਈ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਵਕਤ ਅਜਾਈ ਨਾ ਗੁਆਓ! ਕਿਸੇ ਕਲਾ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਓ। ਕਲਾ ਦੇ ਬਹੁਤ ਖੇਤਰ ਹਨ। ਨੱਚਣਾ-ਗਾਉਣਾ ਤੇ ਹੱਸਣਾ ਸਭ ਕਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨੱਚਣਾ ਤੇ ਗਾਉਣਾ ਸਿੱਖ ਲਵੋ ਤਾਂ ਭੁੱਖੇ ਨਹੀਂ ਮਰੋਗੇ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਇਸ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਅਜ਼ਮਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਟਵਾ ਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਵੱਈਆ ਬਣਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਮਨਾਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਲ ਕੀ? ਕਲਾ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਧੂਰੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਹਣੀ-ਸੁਚੱਜੀ ਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਲਾ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣਾ ਪਏਗਾ। ਕਲਾ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੇ-ਰਸ ਤੇ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਤੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵੇਲੇ ਬਾਹਰਲੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਕਈ ਵਾਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਏਨੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਤੋਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਅਮੀਰੀ ਠਾਠ-ਥਾਠ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਨਾਮੀ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਪੇਂਟਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੈਨਵਸ 'ਤੇ ਲਕੀਰਦੇ ਤੇ ਵਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਂਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਕਾਸੋ ਤੇ ਵਿਨਸੈਂਟ ਵਾਨਗਾਗ ਦੀਆਂ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਦੀ

ਹੁਣ ਕਦਰ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਆਰਟ-ਗੈਲਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਟਕਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਕਲਾ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ, ਕਲਾ ਸਿੱਖਣ ਵੇਲੇ ਤੰਗੀ ਤੁਰਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣੇ। ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਅੱਜ ਦੁਰਲੱਭ ਹਨ। ਸੋਹਣੀ-ਮਹੀਵਾਲ ਦੀ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਹੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਹਰ ਘਰ ਦਾ ਸ਼ਿਗਾਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਰ ਇਹ ਕਲਾ ਸਿੱਖਣ ਵੇਲੇ ਸੋਭਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੁੱਖਾਂ ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਵਿਦ੍ਯੁਤ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਗਿਆ।

ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਕਲਾ ਵੀ ਇਸ ਹੀ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ਤੇ ਅੱਜ ਨਾਮੀ ਲਿਖਾਰੀ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਇਸ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਚਮਕਾ ਕੇ ਇੱਜ਼ਤ -ਮਾਣ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦਾ ਨਾਂ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ? ਉਸ ਨੇ ਕਲਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਵਿਖਾਇਆ। ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ

ਉਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਇਸ ਕਲਾ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ "ਗੀਤਾਂਜਲੀ" ਲਈ ਨੋਬਲ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਕਈ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਟੈਗੋਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਨਾਵਲ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿਹੜਾ ਇਨਸਾਨ ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਜੱਡ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਤਮੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਇਸ ਨੇ ਅਜੇ ਸਿੱਖੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਠੇਢੇ ਮਾਰਦਾ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ

ਕੁਝ ਅਨਮੋਲ ਵਿਚਾਰ

1. ਕਿਤਾਬਾਂ ਭੂਤਕਾਲ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਰਤਮਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
2. ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਾਨਵ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਏ ਸੁਪਨੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਕਿਤਾਬਾਂ ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਗੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦੀਆਂ ਹਨ।
4. ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਦਉਪਯੋਗ ਉਹੀ ਲੋਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਵਰਕੇ ਪਲਟਣੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।
5. ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚਾਰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਚਾਰ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
6. ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਝਾੜ ਕੇ ਚਮਕਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੋ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਚਮਕ ਜਾਵੇਗੀ।
7. ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਾਪੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਨੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਜਾਣ, ਮਾਪੇ, ਮਾਪੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
8. ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਨੁੱਖ ਇਕੱਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
9. ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀਆਂ।
10. ਚੰਗੀ ਕਿਤਾਬ, ਚੰਗੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।
11. ਕਿਤਾਬਾਂ ਬੇੜੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਨਾਰੇ ਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।
12. ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੋਚ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।
13. ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
14. ਗਿਆਨਵਾਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਉਸ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।
15. ਮੈਂ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਰਕ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਬਣਾ ਦੇਣਗੀਆਂ।
16. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰੋਗੇ ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨਗੇ।
17. ਘੱਥ ਕੇ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਗਰੀਰ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਤੇ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਬਲਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਉਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਗਲਾ ਘੋਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਰਾਕ ਅਤੇ ਸੀਰੀਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟਸ ਵਿਦਾਉਟ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਵਰਲਡ ਵੀਡੀਓ ਇਨਡੈਕਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 180 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 133ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਫਿਨਲੈਂਡ ਲਗਾਤਾਰ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਨਾਰਵੇ ਦਾ ਸਥਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੱਛਲੀ ਵਾਰ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 3 ਪੌਂਡੀਆਂ ਉਪਰ ਚੜਿਆ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਦੋਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪੇਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਤਾਂ ਇਹ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਨ ਹਥੇਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਪਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਡਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਕਸਰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਆਰਟੀਆਈ ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਅਤੇ ਬਲਾਗਰ ਵੀ

ਇਸ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰਿਪੋਰਟਸ ਵਿਦਾਉਟ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਮੌਕੇ ਅਕਬਰ ਇਲਾਹਾਬਾਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਪ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਖਬਾਰ ਕੱਢੇ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਅੱਜ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਉਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੱਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਬਾਅ ਨਾ ਰਹੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਸਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਰ ਹਰ ਸਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿੱਧਰੇ ਰੇਤ ਮਾਫੀਆ, ਕਿੱਧਰੇ ਬਿਲਡਰਜ਼, ਕਿੱਧਰੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਕਿੱਧਰੇ ਧਰਮ ਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟਸ ਵਿਦਾਉਟ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਕਵਰੇਜ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚਲਾਉਣਗੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਪਨਾ ਬਣਾ ਦੇਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਸਦਾ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਚੌਥਾ ਥੰਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਥੰਮ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਪਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
9592398322

ਲੋਪ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਗਹਿਣੇ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗਹਿਣੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਨਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਆਮ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਜਣ-ਸੰਵਰਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕ ਸੀ। ਉਹ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਗਾਰ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਪਰਾਂ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਦਾ ਸ਼ਿਗਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਿਸ਼ਕਦਾਰ ਧਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਧਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਖ, ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅਤੇ ਪਿੱਤਲ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਵਰਗੇ ਸਸਤੇ ਗਹਿਣੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਗਹਿਣੇ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਹਰ ਅੰਗ ਲਈ ਬਣੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਹਿਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਸੱਗੀ' ਸਿਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਗਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰ 'ਤੇ ਦੁੱਪਟੇ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਟਿਕਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਧ ਗੋਲੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਭਾਰ ਵਿੱਚ ਨੱਗ ਜੜਿਆ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਉੱਕਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ 'ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ' ਜਾਂ 'ਸੀਸ ਫੁੱਲ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸ਼ਿਗਾਰ ਲਈ ਹੋਰ ਕਈ ਗਹਿਣੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਨਾਂ ਲਈ 'ਪਿੱਪਲ ਪੱਤੀਆਂ', 'ਲੋਟਣ', 'ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਗੋਸ਼ਵਾਲ', 'ਝੁਮਕੇ' ਆਦਿ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੱਕ ਵਿੱਚ 'ਨੱਥ'। ਇਹ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੀ ਸੋਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੀਰੋ ਮੋਤੀ ਜੜੇ ਤੇ ਹੋਰ ਗਹਿਣੇ ਸਜਾਵਟ ਲਈ ਲਟਕਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਲੋਂਗ' ਨੱਕ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਹਿਨਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੋਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਲੇ ਲਈ 'ਚੰਦਨਹਾਰ', 'ਮਾਲਾ', 'ਜੁਗਨੀ', 'ਮੋਹਰਾਂ' ਆਦਿ ਹਨ। 'ਬਾਹਾਂ' ਲਈ 'ਬਾਜ਼ੂਬੰਦ' ਜੋ ਕਿ ਪੇਟੀ ਵਰਗਾ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਜੜਿਆ ਗਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਡੌਲੇ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੁੱਟ ਲਈ 'ਕੰਗਣਾਂ' ਜਾਂ 'ਕੜਾਂ', 'ਗਜਰਾਂ', 'ਚੂੜੀਆਂ', 'ਬਾਂਕਾਂ' ਆਦਿ। 'ਉਂਗਲੀਆਂ' ਲਈ 'ਅੰਗੂਠੀ', 'ਛੱਲਾਂ', 'ਬ੍ਰਿਹਮ ਗੰਢ', 'ਖਾਰੀ ਪੰਜ ਅੰਗਲਾਂ' ਜੋ ਕਿ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਲਈ ਸਾਧਾਰਨ ਛੱਲਿਆਂ ਦਾ ਸੈੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਗਹਿਣਿਆਂ

ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤੇ ਵੇਸ਼ਨ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹਰ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਨਵੀਨ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗਹਿਣੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੋਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨ ਪਸੰਦ ਧਾਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 'ਰਾਣੀ ਹਾਰ' ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਗਹਿਣੇ ਤਾਂ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਰੂਪ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਿੱਕਾ, ਲੋਟਣ, ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ, ਚੂੜੀਆਂ, ਮੋਹਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਤਵੀਤੀਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬ੍ਰੈਸਲੇਟ, ਪੈਂਡੈਂਟ ਸੈੱਟ ਅਤੇ ਈਅਰਰਿੰਗਜ਼ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਰਵਾਇਤੀ ਗਹਿਣੇ ਹੁਣ ਨਾਮ ਦੇ ਹੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਗਹਿਣੇ ਮੇਲੇ, ਤੀਆਂ ਜਾਂ ਯੁੱਥ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਭ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਵਿਰਸਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਮੀਰ ਰਹੇ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

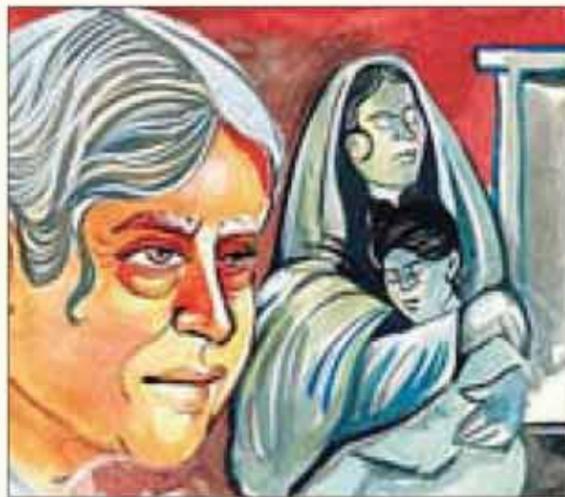

ਬਾਲ ਸੰਸਾਰ

ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਂ ਦਾ ਦਰਦ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪਹਿਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੀ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿੱਛੋਂ ਜੰਮੇ ਪੁੱਤਰ ਹੀ ਬੇਗਾਨੇ ਹੋ ਜਾਣ, ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਦੀ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿੰਦਤ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਤਾਣੀ ਹੋਈ ਮਾਂ ਉਮਰ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਔਖਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਏਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਕਰਦੀ ਉਦਾਸ ਬੈਠੀ ਮਾਂ, ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ-ਕਰ ਝੁਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਸ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਮੱਥੇ ਰਗੜੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹਦੀ ਆਸ ਨੂੰ ਫਲ ਪਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਗਲ ਹੋ ਉੱਠੀ। ਸਾਰਾ ਘਰ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਝੂਮ ਉੱਠਿਆ। ਮਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਰ ਪਲ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ

ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲਾ ਬੱਚਾ ਧੀ ਸੀ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਮਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਹੋਣ ਦੀ ਗੀਝ ਨਾਲ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈ। ਉਹ ਹਰ ਪਲ ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁੱਕਰ ਕਰਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੀ ਸਮਝਦੀ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਹੀ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪੁੱਤਰ ਚੰਗੇ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ, ਉੱਚੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ। ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਕਿਰਸਾਂ ਕਰ-ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਲਾਡਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ-ਵਿੱਦਿਆ ਦਿਵਾਈ। ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਤੋਰੇ ਤੁਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤੇ ਛੋਟਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮਾਂ

ਹੁਣ ਵੱਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਹਫਤੇ-ਪੰਦਰੀ ਦਿਨੀਂ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਧੀ ਵਿਆਹੀ ਗਈ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਸਮੇਂ ਵੀ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਰ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪਰਚ ਗਏ। ਹੁਣ ਮਾਂ ਉਡੀਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪਰ ਪੁੱਤਰ ਕਈ-ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਖੜ੍ਹੇ-ਖੜ੍ਹੇ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ

ਪਰਤ ਜਾਂਦੇ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਵਿਛੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਂ ਇਕੱਲੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਠੀਆਂ ਪਾ ਲਈਆਂ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਹ ਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਤਾਂ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਤੋਂ ਮਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅੱਕ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਪਰਤ ਆਉਂਦੀ। ਉਮਰ ਦੇ ਤਕਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਮਾਂ ਬਿਰਧ ਹੋ ਗਈ। ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵੀ ਔਖੀ ਹੋ ਗਈ। ਕੋਈ ਗੁਆਂਢਣ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ ਰੋਟੀ-ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਪਰ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਪਸਰੀ ਸੁੰਨ ਤੇ ਇਕੱਲਤਾ ਨੇ ਮਾਂ ਦੀ ਗਾਤਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ। ਖੂਨ ਇੰਨਾ ਚਿੱਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰ ਲੈਣੀ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਦਰ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ ਨੂੰ

ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਧੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਰਹੀ, ਉਹ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਬਿਰਧ ਹੋਈ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਹੀ ਬਹੁੜਿਆ ਤਾਂ ਪੇਕਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਦੁੱਖ ਜਰਿਆ ਨਾ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗੁਣ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ। ਪੇਕੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ, ਮਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਈ ਹੀ ਧੜਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਠੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੇ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਭੁੱਲ ਜਾਣਾ, ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਰਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਖੜਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਹੋਣ। ਉਦਾਸ ਹੋਈ ਬੁੱਢੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਦਰਦ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਵਾਵਰੇਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ।

-ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ

ਰਸਤਾ ਲੱਭੋ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਬੁੱਝ ਸਕਦੇ ਹੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ...?

ਬਿੰਦੂ ਮਿਲਾਓ

ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਸਫ਼ਾਈ ਅਭਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ

ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪਲਾਸਟਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਨਿਆਭਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਹਿਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ 'ਓਸ਼ਨ ਕਲੀਨਅਪ ਅਭਿਆਨ' ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਤੋਂ ਡਚ ਬੋਯਾਨ ਸਲਾਟ ਹਨ। ਬੋਯਾਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 8 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਜਦੋਂ 16 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ ਤੱਦ ਉਸ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਗ੍ਰੀਸ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬੋਯਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰੀਸ ਜਾਣ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਮਛੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੁਖਦ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ 8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਿਵੇਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬੋਯਾਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ 8 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ 2000 ਫੁੱਟ ਦੇ ਯੂ ਸਰੂਪ ਵਾਲੇ ਕਲੇਕਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਦੇ ਜ਼ਰਿਏ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਹਵਾਈ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਖੇਤਰ 600,000 ਵਿੱਚੋਂ ਕਚਰੇ ਨੂੰ ਕੱਢਕੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਟੀਮ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ 50 ਟਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੂੜਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਪਲਾਸਟਿਕ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸਾਇਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ।

ਅੰਤਰ ਲੱਭੋ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਹਾਂ ਚਿੱਤਰਾਂ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6 ਅੰਤਰ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ...?

ਉੱਤਰ : ਝਾੜੂ ਦਾ ਹੈਂਡਲ, ਬਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਛ, ਚੂਹੇ ਦੀ ਪੁੰਛ, ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ, ਪੱਤਾ ਅਤੇ ਲਾਇਟ ਗਾਇਬ ਹੈ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਾਫਲੇ

ਮੌਲਦੇ ਨੇ ਹੋਸਲੇ,
ਤੇ ਜਾਗਦੇ ਨੇ ਵਲਵਲੇ ।
ਮੰਜਲਾਂ ਵਲ ਵਧ ਰਹੇ ਨੇ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ।

ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਤਾਜ਼ਗੀ,
ਤੇ ਦੂਰ ਹੋਈ ਬੇਬਸੀ,
ਇੱਕ ਨਵੇਲੇ ਹੁਸਨ ਤਾਈਂ,
ਹਾਣ ਸਾਡੇ ਜਾ ਮਿਲੇ ।

ਸਾਂਝ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ,
ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਤਾਣ ਹੈ,
ਬੁੱਕਲਾਂ 'ਚ ਹੋਣੀਆਂ ਦੇ,
ਬਣ ਰਹੇ ਨੇ ਜ਼ਲਜ਼ਲੇ ।

ਕੰਮ ਦੀ ਤੇ ਵਿਹਲ ਦੀ,
ਇੱਕ ਲੜਾਈ ਅੱਜ ਛਿੜੀ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਹੁਣ,
ਛਿੜ ਪਏ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ।

ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗ-ਦਿਲੀ,
ਹੈ ਗੈਰ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਪਲੀ,
ਮਿਹਨਤਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣੇ ਨੇ,
ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ।

ਤਾੜਨਾ ਹਰ ਟਲ ਗਈ,
ਤੇ ਹਾਕਮੀ ਹਰ ਢਲ ਗਈ,
ਏਕਤਾ 'ਚੋਂ ਲਿਸ਼ਕਦੇ ਨੇ,
ਲੇਖ ਸਾਡੇ ਰਾਂਗਲੇ ।

ਹਿਰਖ ਚਮੜੀ ਦੀ ਸੜੀ,
ਪਿਆਰ ਹੋਇਆ ਸੂਰਜੀ,
ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਵ-ਹਿੱਕੜੀ 'ਚੋਂ,
ਮੱਚ ਉਠੇ ਹਲਚਲੇ ।

ਮਿਹਨਤਾਂ ਨੇ ਵਾਜ ਮਾਰੀ,
ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸੁਣ ਲਈ,
ਲੋਕ-ਚਾਨਣ ਦਾ ਪਸਾਰਾ,
ਹੋਵਦਾ ਹਰ ਦਿਨ-ਢਲੇ ।

ਮੁਕਲਾਵੇ ਮੈਨੂੰ ਤੋਰ ਨੀ ਮਾਂ

ਮਾਵਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ ਮਾਏ ।
ਲੱਖ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾਂ ਮਾਏ ।
ਤੈਨੂੰ ਵਾਸਤੇ ਪਾਵਾਂ ਮਾਏ ।
ਇੱਕੋ ਪਰਦਾ ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਦਾ,
ਆਖਾਂ ਤੈਨੂੰ ਠੋਰ ਨੀ ਮਾਂ ।

ਜੋਸ਼ ਜੁਆਨੀ ਤੇ ਹੁਸਨ ਕਹਿਰ ਦਾ ।
ਦਿਲੀ-ਵਹਿਣ ਦਰਿਆਈ ਲਹਿਰ ਦਾ ।
ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਂ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਰ ਦਾ ।
ਦੋ ਤੀਆਂ ਦੇ ਕਰੂਏ ਲੰਘੇ,
ਕਿਵੇਂ ਲੰਘਾਵਾਂ ਹੋਰ ਨੀ ਮਾਂ ।

ਖੇਡ ਲਿਆ ਹੁਣ ਰੱਜ ਅੰਮੜੀਏ ।
ਅੱਗੇ ਦਾ ਕੀ ਹੱਜ ਅੰਮੜੀਏ ।
ਤੋਰੀਂ ਸਹੁਰੇ ਅੱਜ ਅੰਮੜੀਏ ।
ਆਪ ਗੰਵਾਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਹੁ ਪਾਵੇ,
ਹਰਦਮ ਸ਼ਹੁ ਦਾ ਲੋਰ ਨੀ ਮਾਂ ।

ਕੰਮ ਨੀ ਮੁਕਣਾ ਤੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ।
ਹੋ ਗਿਆ ਲਾਲਚ ਤੈਨੂੰ ਜ਼ਰ ਦਾ ।
ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਫੇਰ ਮੈਂ ਵਰ ਦਾ ।
ਰੋ ਕੇ ਪਿੱਟ ਕੇ ਬੱਕ ਲਵਾਂਗੀ,
ਧੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਜ਼ੋਰ ਨੀ ਮਾਂ ।

ਗੋਲਾ ਧੰਦਾ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ।
ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਦਿਨ ਹਉਂਕੇ ਭਰਨਾ ।
ਮਾਹੀਏ ਬਾਝੋਂ ਹੁਣ ਕੀ ਸਰਨਾ ।
ਮੱਘਰ ਤੇ ਪੱਧ ਟੱਪ ਗਏ ਜੋ,
ਸੱਧਰਾਂ ਹੋਸਣ ਖੋਰ ਨੀ ਮਾਂ ।

ਸੜ ਜਾਏ ਤੇਰਾ ਪੇਟਾ ਤਾਣਾ ।
ਚਰਖਾ ਘੁਕੇ ਮੈਂ ਸਹੁਰੀਂ ਜਾਣਾ ।
ਮਾਹੀਆ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦਾ ਰਾਣਾ ।
ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਰੰਗ ਉਡਦਾ ਜਾਂਦਾ,
ਢੂੰਡੇ ਦਿਲ ਦਾ ਚੋਰ ਨੀ ਮਾਂ ।

ਮਸਤ-ਘਟਾਵਾਂ ਅੰਬਰ ਛਾਈਆਂ ।
ਠੱਸੇ ਦੇਵਣ ਮੈਨੂੰ ਆਈਆਂ ।
ਹਰ ਇਕ ਜੋੜਾ ਲਾਵੇ ਸਾਈਆਂ ।
ਹਵਾ ਝੰਜੋੜੇ ਮੋਢਿਓਂ ਫੜਕੇ,
ਪਉਣ ਉਮੰਗਾਂ ਖੋਰ ਨੀ ਮਾਂ ।

ਕਾਵਿ ਕਿਆਰੀ

ਚਾਨਣ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਘਲ 'ਚੋਂ,
ਤੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੀ ਫਲਕ 'ਚੋਂ ।
ਗੀਤ ਨਵਾਂ ਛੋਹ ਲਿਆ ਮੈਂ,
ਚਾਨਣ ਦੀ ਝਲਕ 'ਚੋਂ ।
ਵਿਪਤਾਵਾਂ ਰਾਸਤੇ ਨੇ,
ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ-ਚਾਲ ਲਈ ।
ਤਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਾਲ,
ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਖ਼ਿਆਲ ਲਈ ।
ਗਮੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ 'ਚ,
ਮੈਂ ਪਲਟਾ ਦਿਆਂਗਾ ।
ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਮੱਠੀ ਚਾਲ ਨੂੰ,
ਮੈਂ ਉਲਟਾ ਦਿਆਂਗਾ ।
ਬਾਹਾਂ ਦੇ ਉਲਾਰ ਨੇ,
ਛੁਹਣਾ ਨਹੀਂ ਪਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ।
ਆਪ ਖੁਕਣਾ ਪਏਗਾ,
ਮੇਰੇ ਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਨੂੰ ।
ਤਿਣਕਾ ਵੀ ਛੁਪਿਆ ਰਹਿਣਾ ਨੀ,
ਉਸ਼ਾ ਦੇ ਨੂਰ ਤੋਂ ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਕੱਬ ਪਏਗਾ,
ਉੱਠ ਰਹੇ ਸਹੂਰ ਤੋਂ ।
ਬੰਦ ਹੋਈਆਂ ਕਲੀਆਂ ਨੂੰ,
ਭੋਰੇ ਟੁੰਬ ਜਗੋਂਟਗੇ ।
ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਸਾਜ਼ 'ਚੋਂ ਉਹ,
ਗੀਤ ਨਵਾਂ ਗੋਂਟਗੇ ।

- ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ -

ਪਾਕ ਪਾਪ

ਇਹ ਜੋਸ਼ ਮਿਰਾ ਨਿੱਤ ਭਖੇ ਠਰੇ,
ਇੱਕੋ ਜੋਸ਼-ਕਥਾ ਇਹ ਬਣੀ ਅਜਬ ।
ਪੜਕਣ ਕੁਝ ਵਟਦੀ ਹੋਰ ਰੂਪ,
ਖਿਆਲਾਂ ਦਾ ਔਂਦਾ ਜਦੋਂ ਗਜ਼ਬ ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋ ਬਣਨਾ,
ਇਹ ਚਾਹ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਘੜੀ ਰਹੀ ।
ਭਾਵੇਂ ਇਸ਼ਕ ਸ਼ਹੂਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ,
ਪਰ ਵਹਿਮਾਂ ਦੀ ਕੱਧ ਖੜੀ ਰਹੀ ।

ਇੱਕ ਸੱਧਰ ਹੋ ਅਪਵਾਟ ਖੜੀ,
ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਿਆ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕਹਿਰ ।
ਛੱਡੀਏ ਇਹ ਕਿ ਛੱਡੀਏ ਉਹ ?
ਇਸ ਦਿਲ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਹੋਰ ਬਹਿਰ ।

ਬੱਸ ਉਸ ਦੀ ਇਕੋ ਝਾਤ ਬਹੁਤ,
ਕੋਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਦ ਨੂਰ ਨੂਰ ।
ਜਦ ਮਨ ਚੋਂ ਫੁਰਦੀ ਨਵੀਂ ਗੱਲ,
ਤਦ ਹਰ ਸ਼ੈ ਲਗਦੀ ਕੋਹਿ-ਤੂਰ ।

ਜਦੋਂ ਨਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਫੁਰਨ ਕਦੀ,
ਤਦ ਉਸ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਦਿਲੋਂ ਜਾਪ ।
ਲੁਕ ਲੁਕ ਕੇ ਚੋਰੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ,
ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਦ ਪਾਕ ਪਾਪ ।

ਧਰਤੀ ਜੇਡੀ ਹਿੱਕ ਏਸਦੀ,
ਦਿਲ ਦਰਿਆ ਦੀਆਂ ਵਹਿਣਾਂ,
ਸੀਨਾ ਚੌੜਾ ਅੰਬਰ ਜੇਡਾ,
ਕੀ ਕੋਈ ਏਸ ਨੂੰ ਕੀਲੇ ।
ਲੱਭ ਲਏ ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਨੇ ਹੀਲੇ ।

ਦੂਰ ਖੜਾ ਕੋਈ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰੇ,
ਕਸ ਕਸ ਕੇ ਅੰਗੜਾਈਆਂ ਲੈਂਦਾ,
ਲੱਖਾਂ 'ਕੱਚੇ' ਖੁਰ ਗਏ ਭਾਵੇਂ,
ਅਜੇ ਉਡੀਕਣ 'ਤੀਲੇ' ।
ਲੱਭ ਲਏ ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਨੇ ਹੀਲੇ ।

ਪਿਆਰ-ਭੁੱਖ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਮੱਚੇ,
ਸੁਪਨੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਪਣ ਸੱਚੇ,
ਖਿੜ ਖਿੜ ਦੁਨੀਆਂ ਖੇੜਾ ਹੋ ਗਈ,
ਮਸਤੇ ਨੈਣ ਨਸ਼ੀਲੇ ।
ਲੱਭ ਲਏ ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਨੇ ਹੀਲੇ ।

ਲੱਭ ਲਏ ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਨੇ ਹੀਲੇ

ਰੰਗ ਕਰਤਾਰ ਦੇ

ਵਾਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਿਆ ਮਾਲਕਾ,
ਰੰਗ ਤੇਰੇ ਹੀ ਨਿਆਰੇ ਨੇ ।
ਕਿਤੇ ਗੰਜ ਮਾਇਆ ਦੇ ਲਾ ਛੱਡੇ,
ਕਿਤੇ ਮੰਗਣ ਚੜ੍ਹੇ ਦੁਆਰੇ ਨੇ ।

ਕੋਈ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣੇ ਸੌ ਜਾਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਰੱਜੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ।
ਕੋਈ ਮਰਦਾ ਲਈ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ,
ਕਿਸੇ ਸਰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ।

ਕੋਈ ਮੋਜਿਆਂ ਬਾਝੋਂ ਪੈਰਾ ਤੋਂ,
ਪਿਆ ਹਰ ਦਮ ਫਿਰਦਾ ਨੰਗਾ ਏ ।
ਏਥੇ ਬੜੇ ਨੇ ਚੰਗੇ ਕਈਆਂ ਤੋਂ,
ਕੋਈ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਏ ।

ਕੋਈ ਤਰਸਦਾ ਰੁੱਖੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ,
ਕੋਈ ਖਾਂਦਾ ਪੀਂਦਾ ਮਰਦਾ ਏ ।
ਕੋਈ ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦਿਆਂ ਔਖਾ ਏ,
ਕੋਈ ਭੁੱਖਾ ਮੌਜਾਂ ਕਰਦਾ ਏ ।

ਕੋਈ ਲੰਗਰ ਤੱਕ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ,
ਕੋਈ ਛਕਣ ਕਤਾਰ 'ਚ ਬਹਿ ਜਾਂਦਾ ।
ਕੋਈ ਭੁੱਖਾ ਢਿੱਡ ਲੈ ਮੁੜ ਜਾਵੇ,
ਕੋਈ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ।

ਕੋਈ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਵੀ ਹੋਸਦਾ ਰਹੇ,
ਕੋਈ ਜਾਗਦਾ ਰੋਂਦਾ ਵਿਰਦਾ ਨਹੀਂ ।
ਸਭ ਰੰਗ ਨੇ 'ਭਗਤਾਂ' ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ,
ਇਹ ਗੋੜ ਕੋਈ ਬੋਝੇ ਚਿਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ।

ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ 'ਭਗਤਾਂ ਭਾਈ ਕਾ'
604-751-1113 (ਕੈਨੇਡਾ)

ਕੱਲ ਦੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਨੇ, ਜਦ ਸਾਡੀ ਉਮਰ ਨਿਆਣੀ ਸੀ ।
ਵੇਹਦਿਆਂ ਵੇਹਦਿਆਂ ਜੰਮੇ ਜਾਏ, ਬਣ ਗਏ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀ ਜੀ ।
ਆ ਗਿਆ ਬੁਢੇਪਾ ਲੱਗਦਾ, ਬਦਨ ਬੱਕ ਟੁੱਟ ਹਾਰ ਗਿਆ ।
ਚੋਰ ਭਲਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਲੱਗਦਾ, ਵਕਤ ਉਭਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ।

ਸੌ ਜਾਣਾ ਜਿਉਂ ਵੇਚ ਕੇ ਘੋੜੇ, ਲੱਗਦੀ ਨੀਂਦ ਪਿਆਰੀ ਸੀ ।
ਰੁੱਖੀ ਮਿੱਸੀ ਖਾ ਲੈਣੀ, ਨਾਂ ਲੱਗਦੀ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਸੀ ।
ਹੁਣ ਬਹੁਤੀਆਂ ਜਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰ ਪਿਆ ।
ਚੋਰ ਭਲਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ... ..

ਛੱਤ ਪਈ ਸੀ ਚੋਉਂਦੀ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ, ਕੋਠਾ ਸਾਡਾ ਕੱਚਾ ਸੀ ।
ਜਦੋਂ ਖੁਦਾਵੰਦ ਮੇਹਰ ਕਰੀ, ਤਾਂ ਫੇਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਪੱਕਾ ਜੀ ।
ਝੱਖੜ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰੀਆਂ ਦੇ, ਲਾ ਉਹ ਬੋੜੀ ਪਾਰ ਗਿਆ ।
ਚੋਰ ਭਲਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ... ..

ਰਹਿੰਦਾ ਟੱਬਰ ਇੱਕਠਾ ਉਦੋਂ, ਇਕੋ ਬੱਲਦਾ ਚੁੱਲਾ ਸੀ ।
ਪੈਸੇ ਦੀ ਸੀ ਤੰਗੀ ਭਾਵੇਂ, ਪਰ ਦਿਲ ਸੱਭਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ।
ਅੱਜ ਕੱਲ ਹਰ ਕੋਈ "ਪ੍ਰੀਤ" ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਖਾਂਦਾ ਖਾਰ ਪਿਆ ।
ਚੋਰ ਭਲਾਈਆਂ ਦੇ ਕੇ ਲੱਗਦਾ, ਵਕਤ ਉਭਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, 604-442-7619

ਇੱਕ ਬਾਗ ਦੇ ਫੁੱਲ ਅਸੀਂ ਹਾਂ

-ਸੁਰਜੀਤ ਰਾਮਪੁਰੀ

ਇੱਕ ਬਾਗ ਦੇ ਫੁੱਲ ਅਸੀਂ ਹਾਂ
ਇੱਕ ਅਰਬ ਦੇ ਤਾਰੇ
ਕੌਣ ਅਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਖੋਹੇ ?
'ਨੇਰੇ ਕੌਣ ਪਸਾਰੇ ?

ਛਲ ਛਲ ਕਰਦੇ ਵਗਦੇ ਨਾਲੇ,
ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਉਛਾਲੇ,
ਦੋਸਤੀਆਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਅੰਦਰ
ਵਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਰਲ ਸਾਰੇ ।

ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਟੁਰਦੇ ਜਾਈਏ
ਕਦਮ ਕਦਮ ਤੇ ਜੋਤ ਜਗਾਈਏ
ਜਿੱਥੇ ਕਦਮ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਰਖਦੇ
ਮਿਟ ਜਾਂਦੇ ਅੰਧਿਆਰੇ ।

ਝੱਲ ਅਸਾਡੀ ਗੀਤ ਛੁਪੇ ਨੇ
ਪਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਛੁਪੇ ਨੇ
ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ ਦੇ ਮੀਤ ਅਸੀਂ ਹਾਂ
ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਅੰਗਿਆਰੇ ।

ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਸਾਡੀ
ਸਾਂਤੀ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਸਾਡੀ
ਅਸੀਂ ਜੰਗ ਨੂੰ ਘਿਣਾ ਕਰਦੇ
ਅਮਨਾਂ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ।

ਹੱਥਘੁੱਟਣੀ ਬਣ ਕੇ ਟੁਰਦੇ ਹਾਂ,
ਗਲਵਕੜੀ ਬਣ ਕੇ ਟੁਰਦੇ ਹਾਂ,
ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਫੁੱਲ ਖਿੜਾਈਏ
ਅਰਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਤਾਰੇ ।

ਵਕਤ

ਚੌਮੁਖੀਆ ਚਿਰਾਗ
ਚੇਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਜਗਦਾ,
ਮਘਦਾ ਸੁਰਖ ਸੂਰਜ
ਅੰਬਰ ਚ ਦਗਦਾ
ਸਮੂਲਚਾ ਵਜੂਦ
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਵਾਰਿਸ ਲੱਗਦਾ ।

ਝਨਾਂ ਕੱਚੇ ਸੋਹਦੇ ਚ
ਮਾਂ ਸੁੰਦਰੀ ਦਾ ਜਾਇਆ
ਬਾਬਲ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਦੇ
ਬਿਰਖ ਦੀ ਸਦੀਵਕਾਲੀ ਛਾਇਆ ।
ਦਸ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ
ਤੁਰਦਾ ਤੁਰਦਾ
ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆਇਆ ।

ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੋਈ
ਵੈਰੀ ਨਾ ਬੇਗਾਨਾ
ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼
ਜਿਸ ਸੱਚ ਕਰ ਮਾਨਾ ।
ਮੁਗਲ ਜਾਂ ਪਹਾੜੀਆ
ਤੇਰਾ ਹੀ ਬੰਦਾ
ਦਿਸੇ ਬਲਿਹਾਰੀਆ ।

ਨਿਰਛਲ ਨਿਰਭਉ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ।
ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਲੋੜਦੇ ਕਰ ਪੈਰ
ਪਿਆਸਿਆਂ ਲਈ
ਨਿਰਮਲ ਜਲਪਾਰਾ
ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨੂੰ
ਜਾਨੋਂ ਪਿਆਰਾ ।

ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ

ਦੂਤੀਆਂ ਕਿਹਾ
ਇਹ ਮੁਗਲ ਬਚਾਵੇ ।
ਮਰਦਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਪਾਣੀ ਪਾਵੇ ।
ਇਸਨੂੰ ਕਹੋ ਇਹ ਇੰਜ ਕਰੇ ਨਾ,
ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਮੂਲ ਨਾ ਭਾਵੇ ।

ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਹੋਸੇ ਮੁਸਕਰਾਏ ।
ਬੋਲੇ ਮੇਰਿਓ ਭੋਲਿਓ ਪੁੱਤਰੇ,
ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਣਾ
ਧਰਮ ਨਿਭਾਏ ।
ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਇਹ
ਸਮਝ ਨਾ ਆਏ ।

ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ
ਇਹ ਫੁਰਮਾਇਆ ।
ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਲੋਏ
ਤੁਰਦਾ ਤੁਰਦਾ ਉਸ ਥਾਂ ਆਇਆ
ਜਿੱਥੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਨਾ ਕੋਈ ਵੈਰੀ
ਨਾ ਹੀ ਰਹੇ ਕੋਈ ਬੇਗਾਨਾ ।
ਇਹ ਹੀ ਧਰਮ ਦਾ
ਅਸਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ।

ਆਹ ਫੜ ਪੱਟੀਆਂ ਮੱਲਮ ਦੀ ਭੱਬੀ ।
ਤੂੰ ਸੇਵਾ ਚੋਂ ਮਾਣਕ ਮੋਤੀ
ਉੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਹਸਤੀ ਲੱਭੀ ।
ਹਰ ਜਖਮੀ ਨੂੰ ਸਮ ਕਰ ਜਾਣੀ ।
ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾਵੇਂਗਾ ਜਦ ਪਾਣੀ ।
ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਉਸ ਪਲ ਸੁਣ ਲਈ
ਅਰਥ ਸਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ।
ਸਰਬ ਕਾਲ ਦਾ ਬਣ ਕੇ ਹਾਣੀ ।

ਧਰਮ ਤੇ ਵਿਰਸਾ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

ਰਤੇ ਸੇਈ ਜਿ ਮੁਖੁ ਨ ਮੋਕੰਨਿ ਜਿਨ੍ਹੀ ਸਿਵਾਤਾ ਸਾਈ॥
ਭੜਿ ਭੜਿ ਪਵਦੇ ਕਚੇ ਬਿਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾ ਕਾਰਿ ਨ ਆਈ॥
(ਪੰਨਾ 1425)

ਇਸੇ ਕਹਿਣੀ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਵਿਚ ਬਦਲਦਿਆਂ 'ਸ਼ਹੀਦਾਂ' ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ' ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮੌਤ ਦਾ ਯਥਾਰਥਕ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਿਆਂ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਿਵੇਕਲੀ ਤੇ ਯੁੱਗ ਪਲਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਆਇਆ। ਨੈਤਿਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜੁਲਮ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਸੋ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਰਵਾਇਆ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਥਰ ਤੇ ਸਿਦਕ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਤ ਹਨ। ਸਥਰ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਵਾਲੀ ਰੂਹਾਨੀ ਜੋਤ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਸੱਚੇ-ਸੱਚੇ ਅਕੀਦੇ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲਈ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼ਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਰਤਾਰੀ ਜੋਤ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਆਤਮਾ ਭਰਮ/ਭਉ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਮੁਰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੁਰੀਦ ਨ ਗਲੀ ਰੋਵਣਾ॥
ਸਥਰ ਸਿਦਕ ਸ਼ਹੀਦ ਭਰਮ ਭਉ ਖੋਵਣਾ॥
(ਵਾਰਾਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ)

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਰਭਉ, ਨਿਰਵੈਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਧਰਮੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਮ ਦਾ ਮਾਰਗ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਠੀ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦੀ ਆਤਮਾ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ' ਨੇਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਇਸ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹਾਦਤ ਮਾਰਗ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਅਸਵਾਰ ਹੋਏ ਹਨ:

ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੋਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਰਿ ਬਖਾਨਿ॥
(ਸਲੋਕ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਵਧੀਕ, ਪੰਨਾ 1427)

ਜੇਕਰ ਧਰਮੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਰੱਬ 'ਤੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਡੁੱਲਿਆ ਮੁਨ ਧਰਮ ਰੂਪੀ ਕੇਸਰ ਕਿਆਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ

ਸਿੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਸ ਕਿਆਰੀ ਵਿਚੋਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬੀਜ ਉੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਕੇਰੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੌਮ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਹੀ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਤੱਥ ਹੈ:

ਜਦੋਂ ਭੁਲਦਾ ਮੁਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਤਕਦੀਰ ਬਦਲਦੀ ਕੌਮਾਂ ਦੀ।

ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਵਕਤ ਦੇ ਜਾਬਰ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੀਲੇ ਨਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਜੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਮੰਗ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਗ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ 1699 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੱਕ, ਸੱਚ, ਇਨਸਾਫ਼ ਆਦਿ ਧਰਮੀ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਲੜਨ/ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਪਾਰ ਹੋਣ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸਮਸਰਿ ਕਰਕੇ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ

ਪਹਿਚਾਣ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਧਾਰੀ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਹੁਲ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਛਕਾ ਕੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਛਕ ਕੇ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਬਾਣੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਉਹ ਇਨਕਲਾਬ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਨਾਲ 'ਸਿੰਘ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਕੇ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਕੌਮ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਰਨਾ ਚਾਅ ਜਾਪਣ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਚਾਅ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਾਣੀ ਹੈ:

ਕਬੀਰ ਮੁਹਿ ਮਰਨੇ ਕਾ ਚਾਉ ਹੈ ਮਰਉ ਤ ਹਰਿ ਕੈ ਦੁਆਰ॥
(ਸਲੋਕ ਭਗਤ ਕਬੀਰ, ਪੰਨਾ 1367)

ਇਹ ਹਰਿ ਦਾ ਦੁਆਰ ਧਰਮ ਦਾ ਉਹ ਸੱਚਾ ਮਾਰਗ ਹੀ ਤਾਂ ਸੀ ਜਿਥੇ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵੇਲੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਡੋਲ ਚਿਹਰਾ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਪੂਰੇ ਜਲੋਅ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ:

ਇਨ ਪ੍ਰਤ੍ਨ ਕੇ ਸੀਸ ਪਰ ਬਾਰ ਦੀਏ ਸੁਤ ਚਾਰ ਚਾਰ ਮੁਏ ਤੋਂ ਕਿਆ ਹੁਆ ਜੀਵਤ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ॥

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਵਤਾ, ਅਡੋਲਤਾ, ਨਿਡਰਤਾ, ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਉੱਤਮ ਮਿਸਾਲ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਵਿਚ 'ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮਾ' (ਜਿੱਤ ਦਾ ਪੱਤਰ) ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਲਦੀ

ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਇਖਲਾਕ, ਸਚਿਆਰ, ਸਦਾਚਾਰ 'ਤੇ ਉਸਰੇ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਧਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗੁਣ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਅੰਤਰ ਮਨ 'ਚ ਵਸੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਯਥਾਰਥਕ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਇਕ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ ਸਮਝ ਕੇ ਸਮਸਰਿ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਮੌਤ ਦੀ ਅਟੱਲ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਨੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਰਹੱਸ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਣਖ, ਸੱਚ, ਸਵੈਮਾਨ, ਇਖਲਾਕ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਜੁਲਮ ਦੇ ਘੋਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਘੁਲਦੇ ਬਲਕਿ ਉਸ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਤ ਨੂੰ ਆਪ ਗਲੇ ਜਾ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

'ਸ਼ਹੀਦ' ਅਰਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ: 'ਖੁਦਾ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ, ਸਾਖੀ, ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਨ ਵਾਲਾ'। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਆਪਣੀ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਖੁਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬੁਜ਼ਦਿਲੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇਸ਼, ਕੌਮ ਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਭਰੀ ਮੌਤ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਸੁਨਹਿਰਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਦੀ ਜਾਗ ਅਤੇ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਕੇ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਲੋਕ/ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਮੌਤ ਉਸ ਕੌਮ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਤੇ ਵਡਮੁੱਲਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕੌਮ/ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਮੀਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਧਰਮ ਕਾਫਲੇ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਬਣ ਕੇ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਕੇਰੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚੋਂ ਇਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੋਢੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇਉਂ ਪੇਸ਼ ਹੈ:

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੰਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥
ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥
ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਟਿ ਨ ਕੀਜੈ॥ 10॥
(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਨਾ 1412)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਰਾਜ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਮਹਿਮਾ

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ (1173-1266 ਈ.) ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਅਪਰੰਪਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰੇ ਬਾਰੂਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਕੋਠੇਵਾਲ (ਨੇੜੇ ਕਸੂਰ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਪ ਨੇ ਦੀਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਇਕ ਮਦਰੱਸੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਆਪ ਨੂੰ ਚਿਸ਼ਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੂਫ਼ੀ ਦਰਵੇਸ਼, ਖੁਆਜ਼ਾ ਕੁਤਬੁਦੀਨ ਬਖ਼ਤਿਆਰ ਕਾਕੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਵਸਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪ-ਆਪਣੀ ਤਾਲੀਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਕ ਸੂਫ਼ੀ ਦਰਵੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਆਪ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਸਤਿਕਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਪਰਾਏ ਦਰਵਾਜ਼ੇ (ਬਾਰ ਪਰਾਇਐ) ਉਪਰ ਬੈਠਣਾ ਆਪ ਦੀ ਅਣਖ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਆਪ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਾਂਸੀ-ਹਿਸਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਜੋਧਨ (ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਖੇ ਆ ਟਿਕੇ ਅਤੇ ਇਕ ਰਮਣੀਕ ਸਥਾਨ ਉਪਰ ਟਿਕਾਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਮਾਰਧਾੜ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੀ। ਲੋਕ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ

ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਰੀਦ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਮਾਅਤ ਖਾਨੇ ਵਿਚ ਰਾਗ ਅਤੇ ਕੱਵਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅਜੋਧਨ ਦੇ ਰਮਣੀਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦੇ 112 ਸਲੋਕ ਅਤੇ 4 ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਰਾਗ ਆਸਾ ਅਤੇ ਸੂਹੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਵੀ ਸਾਧ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰੂਪਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਰੱਬੀ ਪ੍ਰੰਮ, ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਸਥਿਰਤਾ, ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਯੋਜ, ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

1215 ਈ: ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਖੁਆਜ਼ਾ ਕਾਕੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਆਪ ਪਾਕਪਟਨ ਸਾਹਿਬ

ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਇਕ ਰਿਆਸਤੀ ਨਗਰ ਮੋਕਲਹਰ (ਹੁਣ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ) ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨਗਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਮੋਕਲ ਸੀਂਹ ਦਾ ਕੱਚਾ ਕਿਲ੍ਹਾ (ਗੜ੍ਹੀ) ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਯਾਤਰੀ ਸਮਝ ਕੇ ਵੇਗਾਰ ਉੱਤੇ ਲਾ ਲਿਆ ਪਰ ਆਪ ਦੇ ਸੀਸ ਉਪਰ ਧਰੀ ਗਾਰੇ ਦੀ ਭਰੀ ਟੋਕਰੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਤੈਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਸੁਣ ਕੇ ਮੋਕਲ ਸੀਂਹ ਆਪ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਬਖ਼ਸ਼ਾਈ। ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਿਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਦੁਆਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੁਣ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਿਲ੍ਹਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਰਿਆਸਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਸੌ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਕਈ ਰੰਗ ਵਟਾਏ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਆਖਰੀ ਰਾਜੇ ਹਿਜ਼ ਹਾਈਨੈਸ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਬੰਸ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਰਾਜ ਕਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ

ਹੈ: ਚਿਹਾ ਸੁਦ ਕਿ ਚੂੰ ਬੱਚਗਾਂ ਕੁਸ਼ਤ : ਚਾਰ।
ਕਿ ਬਾਕੀ ਸਮਾ ਦਸਤ ਪੇਚੀਦ : ਮਾਰ। 75
(ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਮੇਰੇ ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਅਜੇ ਤਾਂ ਕੁੰਡਲੀਦਾਰ ਭੁਝੰਗੀ, ਭਾਵ ਖ਼ਾਲਸਾ ਬਾਕੀ ਹੈ!)
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਸਮਕਾਲੀਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਯੋਗੀ ਅੱਲ੍ਹਾ ਯਾਰ ਖਾਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: ਬੱਸ ਏਕ ਤੀਰਥ ਹੈ ਹਿੰਦ ਮੇਂ ਯਾਤਰਾ ਕੇ ਲੀਏ, ਕਟਾਏ ਬਾਪ ਨੇ ਬੱਚੇ ਜਹਾਂ ਖੁਦਾ ਕੇ ਲੀਏ।

ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤੀਰਥ (ਸਰਜ਼ਮੀਨ) ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਹੀ-ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾ ਕਰਕੇ ਭਾਵ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਕੇ ਖ਼ਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, "ਸਿੱਖੀ ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਹੈ।" ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਇਮ ਮੁਗਲ ਸਲਤਨਤ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਉਖੜਨੀਆਂ ਇਸੇ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਹੀ ਕਮਾਲ ਸੀ।

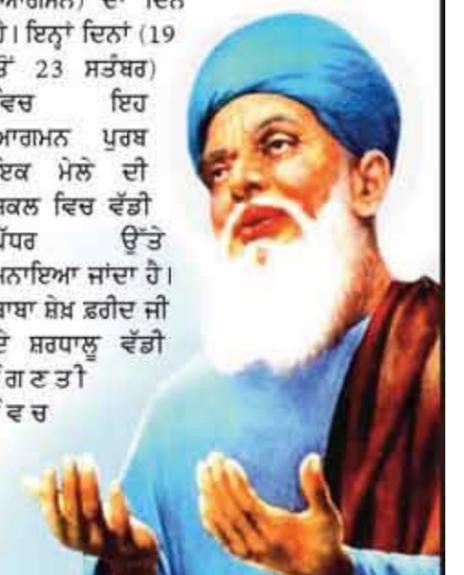
ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜੇਕਰ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਅੰਦਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬੜੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਹੀਦ ਉਹ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਆਦਰਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ ਹੋ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਨਿੱਜ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਪਰ ਜੀਵਣਾ ਅਤੇ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਹੀਦ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਮਕਸਦ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪੈਗੰਬਰ ਮਨਸੂਰ ਨੇ 'ਅਨਲਹੱਕ' (ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਵਾਸ ਹੈ) ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਕਤ ਦੇ ਜ਼ਾਲਮ ਹਾਕਮ ਨਮਰੂਦ ਨੇ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਹ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਿਸਾਲ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਇਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਤਲ ਕੋਲ ਖੁਦ 300 ਮੀਲ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੀਜੇ ਸ਼ਹੀਦ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਅਣਖ, ਗ਼ੌਰਤ ਖ਼ਾਤਰ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਅੰਦਰ ਜੂਝਦੇ ਹੋਏ ਜੁਲਮ ਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਘੋਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਪੂਰੇ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਤੇ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮੌਤ ਰੂਪੀ ਸ਼ਮਾ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਬਣੇ।

ਦਰਅਸਲ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦੇ ਵਾਰਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ 'ਸ਼ਹਾਦਤ' ਦੀ ਜਾਗ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਰੱਖਣ ਪਿੱਛੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਾਣੀ ਹੈ।

ਗਿਆ ਅਤੇ 1948 ਈ: ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਆਸਤ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅੰਗ ਬਣ ਗਈ।

ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਵਲੋਂ ਰਾਜੇ ਮੋਕਲ ਸੀਂਹ ਨਾਲ ਹੋਈ ਭੇਟ ਦੇ ਸਥਾਨ ਉੱਪਰ ਟਿੱਲਾ ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਯਾਦਗਾਰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੈ। 23 ਸਤੰਬਰ ਦਾ ਦਿਨ ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਚਰਨ ਪਾਉਣ (ਆਗਮਨ) ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ (19 ਤੋਂ 23 ਸਤੰਬਰ) ਵਿਚ ਇਹ ਆਗਮਨ ਪੁਰਬ ਇਕ ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸ਼ੇਖ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ

ਨਾਰੀ ਸੰਸਾਰ

ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਵਾਰ- ਵਾਰ ਇੱਕ ਹੀ ਬਾਤ ਸੁਣਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਬਾਤ ਸੀ 'ਇੱਕ ਸੀ ਚਿੜੀ ਤੇ ਇੱਕ ਸੀ ਕਾਂ'। ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ- ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਿੜੀ ਤੇ ਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਰੇ ਦਾ ਦਾਣਾ ਲੱਭ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਿੜੀ ਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਜਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਂ ਸਹਿਮਤ ਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੰਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਚਿੜੀ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਨਿਪਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫ਼ਸਲ ਵੰਡਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਹਲੜ ਕਾਂ ਚੋਧਰੀ ਬਣ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਿੜੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਮਨ ਨਾਲ ਤੂਤੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਉੱਪਰ ਬੈਠੀ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਕੋਸ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੀਂਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੜੇ ਪੈਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਚਿੜੀ ਤੂਤੜੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਕਾਂ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਗੜਾ ਵੱਜਣ ਕਾਰਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਹਟਦਾ ਹੈ ਤੇ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਰਾ ਅਤੇ ਤੂਤੜਾ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਅਚੇਤ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਦਮ-ਕਦਮ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚਿੜੀਆਂ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਂ ਹੱਕ ਮਾਰਦੇ ਤੇ ਆਵਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬੋਟ ਕੂੜੇ ਕਰਕਟ ਦੇ ਢੇਰਾਂ ਤੋਂ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕ ਸੁੱਕੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਬਸਤਾ ਲੈ ਕੇ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਸੂਮ ਢਾਬਿਆਂ 'ਤੇ ਜੁਠੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਤੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਉਮਰੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਚਿਹਰੇ ਚੋਰਾਹਿਆਂ 'ਤੇ ਭੀਖ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਠੱਡੇ ਤੇ ਪੱਕੇ ਹੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਕਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤੂਤੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੀ ਚਿੜੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚਿੜੀ ਮਰਨ ਦਾ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕੁੜੀ ਮਰਨ ਦਾ। ਚਿੜੀਆਂ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਹੋਣਾ ਹੀ ਉਸਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਸਰਾਪ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਹੀ ਉਸਦੀ ਕਤਲਗਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਮਾਂ- ਬਾਪ ਹੀ ਕਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ

ਹਨ ਜੋ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਨਿਰਦਈ ਅਤੇ ਖੁੰਘਾਰ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਲਾਡਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲੀਆਂ ਪੋਸੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਸਦਕਾ ਦਾਜ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਹੀ ਨਰਕ ਦੀ ਜੂਨ ਭੋਗਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ

ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ ਹੋਣੀ..

ਇਹ ਮਨ ਦੇ ਕਾਲੇ ਕਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬਾਲ-ਬਾਲੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਾਲਚ, ਸਵਾਰਥ ਅਤੇ ਹਵਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਾਂ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਈ ਤਾਂ ਪਸ਼ੂ- ਪੰਛੀਆਂ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਨੇ ਚਿੜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਤੂਤੜਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਰੂਹ-ਹੀਣ ਅਤੇ ਸਹਿਕ ਰਹੀ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਅਣਖ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਹੱਕ ਤੇ ਸੱਚ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਅੱਜ ਉਸੇ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੀ ਫਿਰ ਤੋਂ ਲੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਣਗਿਣਤ ਚਿੜੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦਮ ਕਦਮ ਉੱਪਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਾਵਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਧੌਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਬੇਵਸੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਕਾਸ਼! ਕੁਦਰਤ ਮਿਹਰ ਕਰੇ। ਚਿੜੀ ਤੇ ਕਾਂ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਸੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਾਂ ਦੇ ਟੋਟਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੜੇ ਵੱਜਣ ਤੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਏਨੀ ਹਿੰਮਤ ਆਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਨਾ ਸਮਝੇ।

ਕਾਜੂ-ਮੱਖਣ ਪਨੀਰ

- ਸਮੱਗਰੀ**
- ਤੇਲ 1 ਚੱਮਚ
  - ਅਦਰਕ-ਲਸਣ ਦੀ ਪੇਸਟ 1 ਚੱਮਚ
  - ਕਾਜੂ ਦੀ ਪੇਸਟ 40 ਗ੍ਰਾਮ
  - ਮਗਜ ਪੇਸਟ 3 ਚੱਮਚ
  - ਕਸੂਰੀ ਮੇਥੀ 2 ਚੱਮਚ
  - ਮੱਖਣ 2 ਚੱਮਚ
  - ਧਨੀਆ ਪਾਊਡਰ 1 ਚੱਮਚ
  - ਜੀਰਾ ਪਾਊਡਰ 1 ਚੱਮਚ
  - ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ 1 ਚੱਮਚ
  - ਕ੍ਰੀਮ 20 ਮਿਲੀਲੀਟਰ
  - ਪਨੀਰ 400 ਗ੍ਰਾਮ (ਕਟਿਆ ਹੋਇਆ)

- ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ**
1. ਇਕ ਪੈਨ 'ਚ 1 ਚੱਮਚ ਤੇਲ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਉਸ 'ਚ 1 ਚੱਮਚ ਅਦਰਕ-ਲਸਣ ਦੀ ਪੇਸਟ ਪਾ ਕੇ ਭੁੰਨ ਲਓ।
  2. ਫਿਰ ਇਸ 'ਚ 40 ਗ੍ਰਾਮ ਕਾਜੂ ਅਤੇ 3 ਚੱਮਚ ਮਗਜ ਪੇਸਟ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਤਕ ਚਲਾਓ।
  3. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ 'ਚ 2 ਚੱਮਚ ਕਸੂਰੀ ਮੇਥੀ, 1 ਚੱਮਚ ਧਨੀਆ ਪਾਊਡਰ, 1 ਚੱਮਚ ਗਰਮ ਮਸਾਲਾ ਅਤੇ 1 ਚੱਮਚ ਜੀਰਾ ਪਾਊਡਰ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਪਕਾਓ।
  4. 20 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਕ੍ਰੀਮ ਅਤੇ 2 ਚੱਮਚ ਮੱਖਣ ਇਸ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਓ।
  5. ਫਿਰ ਇਸ 'ਚ 400 ਗ੍ਰਾਮ ਪਨੀਰ ਪਾ ਕੇ 5-7 ਮਿੰਟ ਤਕ ਪਕਾ ਲਓ।
  6. ਤੁਹਾਡਾ ਕਾਜੂ-ਮੱਖਣ ਪਨੀਰ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰੀਮ ਨਾਲ ਗਾਰਨਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਸਰਵ ਕਰੋ।

ਵਸਦਿਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਚਾਵਾਂ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ, ਹਮਦਰਦੀ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ, ਉਸ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਮਾਹੌਲ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਤੇ ਸਦਾ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੀ ਬਰਕਤਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਸਗੋਂ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਮਾਹੌਲ ਤਣਾਅ ਭਰਿਆ ਤੇ ਪੂਰਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਖਿੱਚ-ਪੂਹ ਵਾਲਾ ਰਹੇ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਹੱਸਦੇ-ਵਸਦੇ ਘਰ ਵੀ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਲਈ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ।

ਘਰੇਲੂ ਮਾਹੌਲ ਵਿਗਾੜਦੀ ਹੈ ਮਨਾਂ ਦੀ ਕੁੜੱਤਣ

ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੀ ਫੁੱਟ ਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਨਾਂ ਦੀ ਕੁੜੱਤਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੰਗਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਏਕਤਾ, ਹੌਸਲਾ ਤੇ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੰਘ ਸਕੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ

ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਪੌੜੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁੱਗ ਅੰਦਰ ਹਰ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸਮਝ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦੇਵੇ। ਇਕੱਲਾ ਇਕ ਤੇ ਦੋ ਗਿਆਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੌਸਲਾ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਸਤੋ! ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ ਲੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਤੇ ਧੀਰਜ ਤੇ ਸੰਜਮ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਦੀ।

ਮਨਦੀਪ ਕੁੰਦੀ ਤਖਤਪੁਰਾ

ਇੰਝ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਛਿੱਲਕਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਫਾਇਦੇ

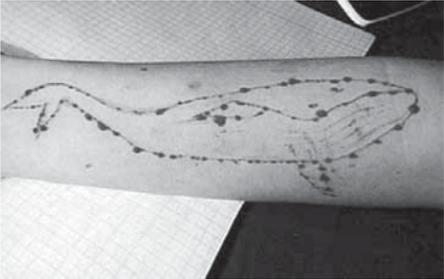
- ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ : ਪੱਕੇ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢ ਦਿਓ। ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਚ ਵੇਸਣ, ਮਸਾਲਾ, ਹਰੀ ਮਿਰਚ, ਹਰਾ ਧਨੀਆ, ਅਦਰਕ ਆਦਿ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਲਓ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਅੱਗ 'ਤੇ ਭੂਰਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਤਲੋ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਕੋਫਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਖਾਓ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਵਾਓ।
- ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਲਾ ਮੁਲਾਇਣ ਗੁੱਦਾ ਖੁਰਚ ਕੇ ਜੁੱਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮਲੋ। ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਪੂੰਝ ਲਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਲਿਸ਼ ਵਰਗੀ ਚਮਕ ਆ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਕੋਲੇ ਦੀ ਸੁੱਕੀ ਛਿੱਲ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਲਾਉਣ ਨਾਲ ਵਾਯੂ ਮੰਡਲ ਦੀ ਬਦਬੂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਸੱਟ ਜਾਂ ਜਖਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਛਿੱਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਲਾ ਗੁੱਦਾ ਲਗਾ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
- ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ : ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਚੁਟਕੀ ਪੀਸਿਆ ਹੋਇਆ ਨਮਕ ਲਗਾ ਕੇ ਭਾਂਡੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਂਡੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਨਵੇਂ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚਮਕਣ ਲਗਦੇ ਹਨ।
- ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਚੌੜੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀ ਬੋਤਲ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਉੱਪਰੋਂ ਦੀ ਨਮਕ ਛਿੜਕ ਦਿਓ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਹ ਗਲ ਕੇ ਅਚਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਕੇ ਪੀਸ ਲਓ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਮਿਲਾ ਕੇ ਫੇਸ ਪੈਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਸੋਧਾ ਨਮਕ ਪਾ ਕੇ ਦੰਦਾਂ 'ਤੇ ਰਗੜੋ। ਦੰਦ-ਮਸ਼ੁੜੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਦੀ ਬਦਬੂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਰਗੜਨ ਨਾਲ ਚਮੜੀ ਦੀ ਚਿਕਨਾਈ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਨਮਕ ਪਾ ਕੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ।
- ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਨਿਊ ਦੀਆਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਰੱਖ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਥੋਂ ਕੀੜੇ ਦੌੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕੁੱਕਰ ਵਿਚ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਊ ਦੀ ਛਿੱਲ ਪਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੁੱਕਰ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸਾ ਕਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਅਨਾਰ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ: ਅਨਾਰ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੂਹ ਕੇ ਅਤੇ ਪੀਸ ਕੇ ਹਲਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸੱਟਾਂ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
- ਪਿਆਜ਼ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ : ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕੱਥੇ ਦੇ ਦਾਗ ਲੱਗ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾ ਲੱਥ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਪਿਆਜ਼ ਦੀ ਛਿੱਲ ਘਸਾ ਕੇ ਖੂਬ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਬਣ ਲਗਾ ਕੇ ਧੋ ਦਿਓ। ਦਾਗ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਟ ਜਾਣਗੇ।
- ਨਾਰੀਅਲ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ : ਨਾਰੀਅਲ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਗੋਲਾਈ ਵਿਚ ਕੱਟੋ। ਇਹ ਛਿੱਲਾਂ ਮਟਕੀ ਆਦਿ ਢਕਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਣਗੀਆਂ।
- ਨਾਰੀਅਲ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਲਾ ਕੇ ਬਰੀਕ ਪੀਸ ਲਓ। ਦੰਦਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਧੀਆ ਮੰਜਨ ਸਾਬਣ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਪਪੀਤੇ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ : ਪਪੀਤੇ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਸੁਕਾ ਕੇ ਬਰੀਕ ਪੀਸ ਲਓ ਅਤੇ ਗਲਿਸਰੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਚੁਟਕੀ ਚੂਰਨ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲੇਪ ਕਰੋ। ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਤੱਕ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਕੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਮਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ : ਮਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛਿੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਮਲ, ਮੁਲਾਇਮ ਹਿੱਸਾ ਕੱਢ ਕੇ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਸੁਕਾ ਲਓ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਿਓ ਵਿਚ ਤਲ ਕੇ ਮਸਾਲਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪਾ ਲਓ। ਇਹ ਸਵਾਦੀ ਅਤੇ ਕੁਰਕੂਰੇ ਲੱਗਣਗੇ।

- ਅਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਅਨੰਤ

ਇਹ ਹਨ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ

ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰੁਮਾਂਚ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੇਮ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੇਮ ਇੰਨੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜਾਨ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ 'ਦ ਬਲੂ ਵੇਲੂ' ਗੇਮ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਖਤਰਨਾਕ ਗੇਮ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅੱਠ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਗੇਮਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ:

‘ਦ ਬਲੂ ਵੇਲੂ’ ਗੇਮ:

ਇਸ ਵਿੱਚ ਯੂਜ਼ਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਸ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗ-ਇਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੇਮ ਵਿੱਚ 50 ਦਿਨ ਦਾ ਟਾਸਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੇਮ ਦੇ ਇੱਕ ਲੈਵਲ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਉੱਤੇ ਬਲੇਡ ਨਾਲ ਵੇਲੂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਉਕਰ ਕੇ ਫੋਟੋ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੇਰੇ 4.20 ਵਜੇ ਹਾਰ ਫਿਲਮ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਕਿਸੇ ਉੱਚੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੇਮ ਦੇ ਲਾਸਟ ਟਾਸਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯਾਨੀ 50ਵੇਂ ਦਿਨ ਯੂਜ਼ਰ ਨੂੰ ਜਾਨ ਦੇ ਕੇ ਜੇਤੂ ਬਣਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2015 ਵਿੱਚ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਇਸ ਗੇਮ ਕਾਰਨ ਰੂਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁਣ ਤੱਕ 130 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ 30 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੇਮ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਛੱਤ ਤੋਂ ਵਲੋਂ ਕੁੱਦ ਕੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਗੇਮ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾ-ਧਮਕਾ ਕੇ ਗੇਮ ਖੇਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੋਕੋਮੋਨ ਗੇ:

ਲੈ ਕੇ ਪੋਕੋਮੋਨ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੇਮ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਇਸ ਕਦਰ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਕਈ

ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ, ਖੰਭੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੇਮ ਲਾਂਚ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁੱਝ ਹੀ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਚਾਲਕ ਪੋਕੋਮੋਨ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਟਰੱਕ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਗੁਆਉਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੇਮ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸਨਾਰਟਿੰਗ ਚੈਲੇਂਜ:

ਇਸ ਗੇਮ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੱਕ ਰਾਹੀਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਚੈਲੇਂਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਡੋਮ, ਗੁੱਬਾਰੇ, ਸਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵੈੱਪਾਇਰ ਬਾਇਟਿੰਗ:

ਇਸ ਗੇਮ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੈੱਪਾਇਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੂਨ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਲੋਕ ਇਸ ਗੇਮ ਨੂੰ ਖੇਡਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੱਟਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਸੰਕਰਮਣ, ਜ਼ਖਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਐੱਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਅਤੇ ਹੈਪਾਟਾਈਟਿਸ ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦ ਕਾਰ ਸਰਫਿੰਗ ਚੈਲੇਂਜ:

ਇਸ ਗੇਮ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦੀ ਕਾਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਬੰਪਰ ਜਾਂ ਕਾਰ ਦੀ ਹੁੱਡ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਕਾਰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ 'ਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੇਮ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਤੱਕ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਦ ਚੋਕਿੰਗ ਗੇਮ:

ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਦੂਜੇ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਗਲਾ ਦਬਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਗੇਮ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਦੇਰ ਤੱਕ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਵਾਰ ਗੇਮ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਜਾਨੋਂ ਹੱਥ ਧੋਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੇਮ 'ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੰਡੋਮ ਚੈਲੇਂਜ:

ਇਸ ਗੇਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਡੋਮ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਕੰਡੋਮ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਾਹ ਰੋਕਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੇਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਹ ਰੁਕ ਜਾਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਜਾਨ ਜਾਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

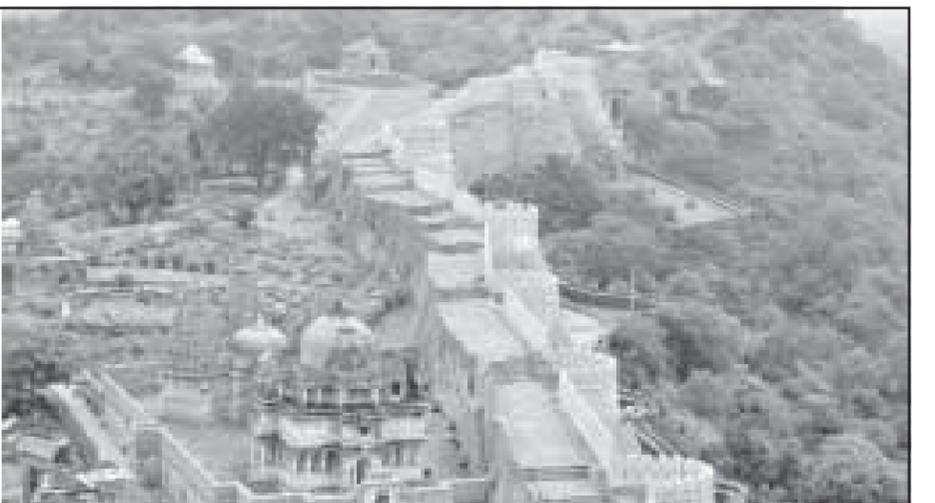
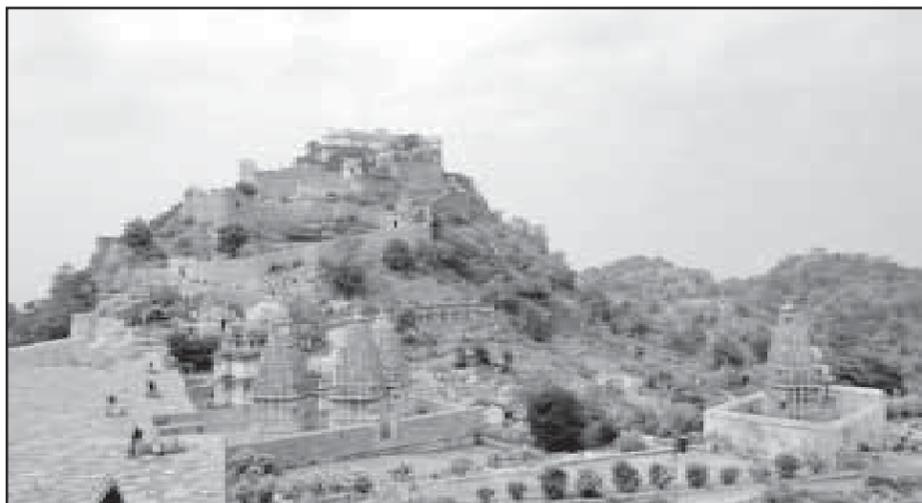
ਕਾਇਲੀ ਲਿੱਪ ਚੈਲੇਂਜ:

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੱਚ ਦੀ ਬੋਤਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੁਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅੰਦਰ ਦੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਹੀ ਦੇਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲ੍ਹ ਫੁੱਲਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨ ਦਰਦ ਨਾਲ ਤੜਫਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੇਮ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਕੱਚ ਟੁੱਟ ਕੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਨ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਬੁਲ੍ਹ ਵੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲ: ਇਸ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੇਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਖੇਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੇਮ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਇਕੱਲੇ ਸਰਫਿੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿਓ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਤੇ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਰ- ਕੁੰਭਲਗੜ੍ਹ ਦਾ ਕਿਲਾ

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਕਲਸੀ

ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਚੀਨ ਦੀ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਤੇ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਰ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਦੀਵਾਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰਾਜਸਮੰਦ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਕੁੰਭਲਗੜ੍ਹ ਕਿਲੇ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 38 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੀ ਦੀਵਾਰ ਹੈ।

ਕੁੰਭਲਗੜ੍ਹ ਕਿਲਾ ਅਰਾਵਲੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ ਉਚਾਈ 1,100 ਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ 1443 ਤੋਂ 1458 ਤਕ ਭਾਵ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਣਾ ਕੁੰਭਾ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਮਹਾਰਾਣਾ ਕੁੰਭਾ ਨੇ ਸਿੱਕੇ ਬਣਵਾਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਕਿਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿਲਾ ਕਈ ਘਾਟੀਆਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਇਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੀ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਦੇ ਉੱਚੇ ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮਹਿਲ, ਮੰਦਿਰ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਸਮਤਲ ਇਲਾਕੇ ਦੀ

ਵਰਤੋਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਨੀਵੇਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਗੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਸ ਗੜ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ ਕਟਾਰਗੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਸ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੱਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਪਰਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਾਦਲ ਮਹਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੰਭਾ ਮਹਿਲ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਲਾ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਕੁੰਭਲਗੜ੍ਹ ਕਿਲੇ ਸਮੇਂ ਮੇਵਾੜ ਦੀ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਣਾ ਕੁੰਭਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਹਾਰਾਣਾ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਮੇਵਾੜ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਕਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਣਾ ਸਾਂਗਾ ਦਾ ਬਚਪਨ ਬੀਤਿਆ। ਮਹਾਰਾਣਾ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਪੋਸ਼ਣ ਇਸ ਕਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਲਦੀ ਘਾਟੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤਕ ਇਸ ਕਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ।

ਮਹਾਰਾਣਾ ਕੁੰਭਾ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 84 ਕਿਲੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 32 ਕਿਲਿਆਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁੰਭਲਗੜ੍ਹ ਦਾ ਕਿਲਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਹੋਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਮੇਂ ਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ 50 ਕਿਲੋ ਘਿਓ ਅਤੇ 100 ਕਿਲੋ ਚੂੜੇ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੜੇ ਬੜੇ ਲੈੱਪ ਜਗਾ ਕੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 38 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੀਵਾਰ 15 ਫੁੱਟ ਚੌੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਵਾਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਪੰਜ ਘੋੜੇ ਦੌੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਅੰਦਰ 360 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਦਿਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 300 ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਜੈਨ ਮੰਦਿਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਿਰ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਲੇ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਦੇ ਵੀ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੀਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਦੀਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਕੁੰਭਾ ਨੇ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਚਿਤੌੜਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁੰਭਲਗੜ੍ਹ ਦਾ ਕਿਲਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਿਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਲੇ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਉੱਪਰ ਹਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਲਾ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਅਡੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਰਾਜਿਆਂ ਆਮੇਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਵਾੜ ਦੇ ਰਾਜਾ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਣਾ ਕੁੰਭਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਹਰਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਪਰ ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਣਾ ਕੁੰਭਾ ਇਸ ਕਿਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਉਦੈ ਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ।

ਉਹ ਮੌਜ਼ਾਂ ਭੁੱਲ ਗਏ ਜੋ ਬਾਪੂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਰੀਆਂ

ਅੱਜ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਾਲੇ ਪਾ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਬੌਝ ਸਮਝਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਲੱਗ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਸਾਡੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ, ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਖੂਨ ਚਿੱਟਾ

ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਾਂਝ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅੱਜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਸਾਂਝ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਜੋ ਕਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਸਨ ਅੱਜ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਿਖਰਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਣ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਚਾਰ ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਜੋ ਜੁੱਟ ਕਦੀ ਅਲੱਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਨਾਲ ਜਿਉਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀਆਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਅ ਤੋੜ ਮਿਹਨਤਾਂ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਦਰ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮ ਸੰਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਲਟਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਖਰੇ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਹੀ ਬਿਖਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਕਿ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅੱਜ ਜਿੰਨੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਓਨੇ ਹੀ ਸਭ ਦੇ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕਮਰੇ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਦੂਰੀਆਂ ਵਧ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਹੱਦ ਓਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਘਟਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੁੱਤਰ ਪੋਤਰੇ ਵੱਖਰੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਗਏ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਬਹੁਤੇ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉਹ ਸਭ ਮੌਜ਼ਾਂ ਭੁੱਲ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਦੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਬਾਪੂ ਦੇ ਸੱਚੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮੇਲੇ ਦੇਖੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਂਗਲ ਫੜ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਸਿੱਖਿਆ, ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬੁਢਾਪੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਦੇ ਆਮ ਦੇਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਭ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਖ਼ਬਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਗਹਿਣਾ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜੇ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ

ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਭ ਇਹ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਉਹ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਹਿਦ ਵਾਂਗ ਗਿਆਨ ਵਧਦਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁੱਗ ਨੇ ਸਭ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੀਤੇ ਪਲ ਜਾਂ ਬੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਜਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਓਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਉਹੀ ਗਲਤੀਆਂ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਜਾਂ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਾਹ ਅਜਿਹੇ ਕੀਮਤੀ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਕੀਮਤੀ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਦੇ ਬਚਪਨ ਜਾਂ ਨਾ-ਸਮਝੀ ਕਾਰਨ ਸਿਫਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਉਹੀ ਗੱਲ ਖੁੰਦਲੀ ਜਿਹੀ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਕੀਮਤੀ ਗੱਲ ਜਾਂ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੋਸਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਜੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਘਰ ਦਾ ਮੁਖੀ ਵੱਡਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਜੁਲਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਗੱਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਸਮਝਕੇ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਭਾਏ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਤਾਰ

ਭੁਪਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਸੰਪਰਕ : 99149-57073

ਰਹੇ ਹਾਂ? ਜਿਹੜਾ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿੱਚ ਪਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਦਾਦਾ, ਦਾਦੀ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਸਭ ਕਹਿਰ ਹੈ ਸੋਚ ਦਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪੱਧਰ ਇੰਨਾ ਗਿਰਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਬੇ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਮੰਗਤੇ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਤੇ ਮੰਗਣ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖਕੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਉਂਕੇ ਉੱਠਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦੇ ਹਨ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਦੀ ਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੀਤਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਭ ਦੀ ਉਮਰ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੈਂਪ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਉਦੋਂ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋ ਅੱਜ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਔਲਾਦ ਦੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸੋਚ ਨੇ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਾਲੇ ਪਾ ਗਏ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹਨ ਜੋ ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਇੰਨੀ ਉੱਚੀ ਨਾ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਜਾਵੇ ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਦਾਦਾ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਬੌਝ ਸਮਝਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਬਾਪੂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਅਸੀਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੋਢਾ ਨਾ ਦੇ ਸਕੀਏ।

ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨਹਾ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ

‘ਇਤਫਾਕ’ ਨੇ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨਹਾ ਨੂੰ ਜੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਤਸੱਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ‘ਅਕੀਰਾ’, ‘ਨੂਰ’ ਨੇ ਤਾਂ ਸੋਨਾ ਦੇ ਮੁਖੜੇ ਦਾ ਨੂਰ ਹੀ ਫਿੱਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ‘ਚ ਔਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਅਕਸ਼ੈ ਜਿਹੇ ਸਮਝਦਾਰ ਮਲਿਕਾ ਦੁਆ ‘ਤੇ ਭੈੜਾ ਬੋਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ, ਤਦ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਆਵਾ ਹੀ ਉੱਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚਲੋ ਸੋਨਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ‘ਚੰਦਾ ਮਾਮਾ ਦੂਰ ਕੋ’ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸੋਨਾ ਆਪਣੇ ਵੀਰੋ ਕੁਸ਼ ਸਿਨਹਾ ਦੀ ਲਘੂ ਫਿਲਮ ‘ਮੇਰੇ ਕੇ ਪੰਖ’ ਵਿਚ ‘ਚੰਦਾ ਮਾਮਾ ਦੂਰ ਕੋ’ ਜਿਹਾ ਕਿਰਦਾਰ (ਵਿਗਿਆਨੀ ਦਾ) ਕਰੇਗੀ। ‘ਦਬੰਗ-3’ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ‘ਦਬੰਗ’, ‘ਗੁੱਡੀ ਰਾਠੌਰ’, ‘ਸਨ ਆਫ ਸਰਦਾਰ’ ਜਿਹੇ ਦਿਨ ‘ਅਕੀਰਾ’ ਤੇ ‘ਨੂਰ’ ਨੇ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ‘ਇਤਫਾਕ’ ਨਾਲ ਸੋਨਾਕਸ਼ੀ ਸਿਨਹਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਸੋਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਬਣਤਰ ਫਿਟ ਤੇ ਪਤਲੀ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਰਬਾਜ਼ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੋਨਾ ‘ਚ ਹੈ ਪਰ ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਪੱਤੇ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਸੋਨਾ ਕੋਲ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਪਰਦੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੀਆਂ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ‘ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਫਿਲਮੀ ਸਾਈਟਸ’ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕ ‘ਚ ਹਨ। ਸੋਨਾ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ‘ਇਤਫਾਕ’ ‘ਚ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਸਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਰਾਜੇਸ਼ ਖੰਨਾ ਕੋਲ ਗਈ ਸੀ। ‘ਇੰਟਰਡਕਸ਼ਨ ਵਿਦ ਕਰਨ ਜੋਹਰ’ ਲਈ ਸੋਨਾ ਦੀਆਂ ਇਹ ਰਾਜਦਾਰ ਗੱਲਾਂ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸ਼ੋਅ ਤਾਂ ਮਸਾਲੇਦਾਰ ਬਣੇਗਾ। ਹਾਂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧ ‘ਚ ਸੋਨਾ ਨੇ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਉਸ ਦੀ ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ ਲਈ ਜਲ ਕੇ ਲਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੋਨਾ ਦੇ ਕਮਰੇ ‘ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਰਿਤਿਕ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਹਨ।

ਦਿਲ ਧੜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੌਪੜਾ

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਿਹਰਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪੀ.ਸੀ. ਜਿਸ ਦਾ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਕਤ ਵੀ ਬੀ. ਟਾਊਨ ਨਹੀਂ ਐਚ. ਟਾਊਨ ਵਿਖੇ ਬਤੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ‘ਜੈ ਗੰਗਾਜਲ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਥੋਂ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ‘ਬੇਵਾਚ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੌਪੜਾ ਦੋ ਹੋਰ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ‘ਕੁਆਂਟਿਕੋ’ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਭਾਗ ਲਈ ਵੀ ਉਹ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਇਸ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਾ ਟੀ.ਵੀ. ਲੜੀਵਾਰ ਨੇ ਹੀ ਪੀ.ਸੀ. ਲਈ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰ ਰਾਸਲ ਟੋਵੇ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਈ ਵੀਡੀਓ ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਰਾਸਲ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਦਿਲ ਧੜਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭੋਜਪੁਰੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਐਵਾਰਡ ਸਮਾਰੋਹ ‘ਚ ਵੀ ਪੀ.ਸੀ. ਰਾਸਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਹ ਬੀ. ਟਾਊਨ ‘ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਮਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਪੀ.ਸੀ. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ‘ਗੁੱਡਵਿਲ ਐਂਬੈਸਡਰ’ ਵੀ ਹੈ। ਜਾਰਡਨ ‘ਚ ਉਸ ਨੇ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੌਪੜਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਹੋਈ ਪਰ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਇਹ ਦੁਖਿਆਰੇ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਨਿਮਰਤਾ ਵਾਲੇ ਲਚੀਲੇ ਇਨਸਾਨ ਹਨ। ਫੋਰਬਜ਼ ਦੀਆਂ 100 ਤਾਕਤਵਰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਹੀਰੋ ਰਾਸਲ ਲਈ ਦਿਲ ‘ਚ ਨਰਮ ਥਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਹੱਪਣ ਪਰੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਖਾਸ ਰਾਜਦੂਤ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੌਪੜਾ ਵਰਾਇਟੀ ਡਾਟ ਕਾਮ ‘ਤੇ ਅਕਸਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ। ਹਾਂ, ਉਹ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਥੇ ਰਹੇ ਜਾਂ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਔਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ

ਹਾਲੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਫਿਲਮ ‘ਤੁਮਹਾਰੀ ਸੁਲੂ’ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਹੋਈ ਦੇਖ ਵਿਦਿਆ ਬਾਲਨ ਦਾ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆ ਨੂੰ ‘ਆਉਟਲੁਕ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਵੂਮੈਨ ਆਫ ਵਰਥ’ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵਿਦਿਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ, ‘ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਫੇਰਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਔਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਿਲਮਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਲੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ‘ਪਰਿਣੀਤਾ’ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਟਾਈਟਲ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਫਿਰ ‘ਹੋ ਬੇਬੀ’, ‘ਭੂਲ ਭੁਲਈਆ’, ‘ਇਸ਼ਕੀਆ’, ‘ਨੋ ਵਨ ਕਿੱਲਡ ਜੈਸਿਕਾ’, ‘ਲਗੇ ਰਹੋ ਮੁੰਨਾਭਾਈ’ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਏ। ‘ਦ ਡਰਟੀ ਪਿਕਚਰ’ ਤੇ ‘ਕਹਾਨੀ’ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜੋ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ‘ਤੁਮਹਾਰੀ ਸੁਲੂ’ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕ ਮੈਨੂੰ ਔਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਰਗਿਸ : ਜਦੋਂ ਅੱਧਾ ਤਾਪ ਲਹਿ ਗਿਆ

ਨਰਗਿਸ ਫ਼ਾਖਰੀ ਵੀ ਗਾਇਕਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਿੰਗਲ ਟਰੈਕ ‘ਹੈਬਿਟਾ’ ਵਿਗਾੜਦੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਨੱਚਣ-ਝੁਮਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ‘ਆਜ ਫਿਰ ਜੀਨੇ ਕੀ ਤਮੰਨਾ ਹੈ’ ਗਾਣਾ ਮੁੜ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਚਯ ਨੇ ‘ਹੈਬਿਟਾ’ ਵਿਗਾੜਦੀਂ ਗਾਣੇ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਬਿਰਕਣ ਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਨਰਗਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਹੈ। ‘ਫੈਂਟਾਸਟਿਕ ਚਿੱਕ’ ਪੰਜਾਬੀ ਲਹਿਜ਼ੇ ਦੇ ਇਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਵੀਡੀਓ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਕੈਪਸ਼ਨਜ਼ ‘ਚ ਕਈ ਵਾਰ ਨਰਗਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ‘ਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਨਰਗਿਸ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ‘ਹੈਬਿਟਾ’ ਵਿਗਾੜਦੀਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਈ ਅਣਜਾਣੇ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਕਿ ਜਦ ਟੋਰਾਟੋ ‘ਚ ਇਹ ਗਾਣਾ ਕੀਤਾ ਤਦ ਉਸ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਬੁਖਾਰ ਸੀ। 1800 ਫੁੱਟ ਲੰਬੇ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਟਾਵਰ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ‘ਚ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ‘ਤੇ ਫ਼ਾਖਰੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅੱਧਾ ਤਾਪ ਲਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਾਲ ਹੈ ਕਿ ਨਰਗਿਸ ਫ਼ਾਖਰੀ ਨੂੰ ਮਸੀਂ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗੀ ਹਿੰਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰਤੀ ਭਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਪਰ ‘ਹੈਬਿਟਾ’ ਵਿਗਾੜਦੀਂ ਸੁਣ ਕੇ ਲਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬਣ ਗਾਇਕਾ/ਨਾਇਕਾ ਹੋਵੇ। ਨਰਗਿਸ ਨੇ ਗਾਣੇ ਦੇ ਇਕ ਬੋਲ ਲਈ 100 ਵਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਨਰਗਿਸ ਇਸ ਨੂੰ ਅਭਿਨੈ ਨਿਖਰਨ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਸੰਵਰਨ ਵੱਲ ਵਧੀਆ ਅਨੁਭਵ ਗਿਣ ਰਹੀ ਹੈ। ‘ਹੈਬਿਟਾ’ ਵਿਗਾੜਦੀਂ ਗਾਣੇ ਨੂੰ ਯੂ. ਕੇ., ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਰੋਤੇ ਪਸੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਵਿਜੈ ਮਾਲਿਆ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ‘ਗਰਲ’ ਨਰਗਿਸ ਆਪਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ‘ਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ ‘5 ਵੈਡਿੰਗਜ਼’ ਵਾਲੀ ਨਰਗਿਸ ਨੇ ਵੈਸੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪੰਜਾਬ) ਵਿਖੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਅਸਲੀ ਵਿਆਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ‘ਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਬੈਰ ਨਰਗਿਸ ਨਵੇਂ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ‘ਹੈਬਿਟਾ’ ਵਿਗਾੜਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੈਕ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਉਸ ‘ਤੇ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ।

ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਰਾਜ !

ਤਾਕਤ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਤੇ ਫਰਟੀਲਿਟੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜੀਆਂ ਬੂਟੀਆਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਆਯੁਰਵੇਦ ਮਾਹਿਰ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਅਬਰਾਹਿਮ ਮੁਲਤਾਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੜੀਆਂ ਬੂਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇੰਗ੍ਰੀਡੀਐਂਟਸ ਕਾਰਨ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਸਾਲੋ-ਸਾਲ ਯੰਗ ਤੇ ਸਟੈਮਿਨਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਖਰ ਇਹ ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਕੀ

ਸ਼ਾਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਨੁਸਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੈਦ ਤੇ ਹਕੀਮ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਗੁੰਝਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜੜੀ-ਬੂਟੀਆਂ, ਰਸਾਇਣਾਂ ਤੇ ਧਾਤੂਆਂ ਨਾਲ ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਦਵਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨੁਸਖੇ ਕੁਝ ਮਹਿੰਗੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜੜੀਆਂ-ਬੂਟੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੜੀਆਂ ਬੂਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਸਖਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅਜ਼ਮਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

1. ਸ਼ਿਲਾਜੀਤ: ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਤਾਕਤ ਦੀ ਘਾਟ, ਇੰਮੀਊਨਿਟੀ, ਬੁਢਾਪਾ, ਇਰੈਕਟਾਈਲ ਡਿਸਫੰਕਸ਼ਨ ਵਗੈਰਾ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ: ਚੌਣ ਦੇ ਦਾਣੇ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਿਲਾਜੀਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਚੁਟਕੀ ਭਰ ਭਸਮ ਇੱਕ ਚਮਚ ਗਾਂ ਦੇ ਘਿਉ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਦ ਨਾਲ ਲਵੋ।

2. ਅਸ਼ਵਗੰਧਾ: ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਥਕਾਨ, ਘੱਟ ਸਪਰਮ ਬਣਨਾ, ਇੰਮੀਊਨਿਟੀ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ: ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਣਗੁਣੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਇੱਕ ਚਮਚ ਅਸ਼ਵਗੰਧਾ ਪਾਊਡਰ ਲਵੋ।

3. ਸਫੇਦ ਮੁਸਲੀ: ਇਰੈਕਟਾਈਲ ਡਿਸਫੰਕਸ਼ਨ, ਇੰਨਫਰਟੀਲਿਟੀ, ਸਪਰਮ ਦੀ ਘਾਟ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ,

ਇੰਮੀਊਟੈਂਸੀ, ਇੰਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ: ਇੱਕ ਚਮਚ ਮੁਸਲੀ ਪਾਊਡਰ ਮਿਸ਼ਰੀ ਤੇ ਦੁੱਧ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਲਵੋ।

4. ਸ਼ਤਾਵਰ: ਇਹ ਇੰਨਫਰਟੀਲਿਟੀ, ਥਕਾਨ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਇਰੈਕਟਾਈਲ ਡਿਸਫੰਕਸ਼ਨ, ਘੱਟ ਸਪਰਮ ਬਣਨਾ ਤੇ ਯੂਰਿਨ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ: ਇੱਕ ਚਮਚ ਮਿਸ਼ਰੀ ਤੇ ਗਾਂ ਦੇ ਘਿਉ ਨਾਲ ਅੱਧਾ ਚਮਚ ਸ਼ਤਾਵਰ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਲਵੋ। ਉਪਰ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਪੀ ਲਵੋ।

5. ਕੇਸਰ: ਇਹ ਇੰਨਫਰਟੀਲਿਟੀ, ਥਕਾਨ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਇਰੈਕਟਾਈਲ ਡਿਸਫੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਘੱਟ ਸਪਰਮ ਬਣਨਾ ਲਈ

ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ: ਗੁਣਗੁਣੇ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਚੁਟਕੀ ਭਰ ਕੇਸਰ ਪਾ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਓ।

6. ਪੁਨਰਵਾ: ਥਕਾਨ, ਇਰੈਕਟਾਈਲ ਡਿਸਫੰਕਸ਼ਨ, ਇੰਮੀਊਨਿਟੀ ਤੇ ਐਂਟੀ ਇਜਿੰਗ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ: ਅੱਧਾ ਚਮਚ ਪੁਨਰਵਾ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਇੱਕ ਚਮਚ ਸ਼ਹਿਦ ਨਾਲ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਲਵੋ।

7. ਆਂਵਲਾ: ਇਹ ਥਕਾਨ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਇਰੈਕਟਾਈਲ ਡਿਸਫੰਕਸ਼ਨ, ਘੱਟ ਸਪਰਮ ਬਣਨਾ ਤੇ ਯੂਰਿਨ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਗੁਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਨੁਸਖਾ: ਇੱਕ ਚਮਚ ਆਂਵਲੇ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਮਿਸ਼ਰੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸੌਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਵੋ।

ਰੂਸ ਦੇ ਇਸ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਏ ਪੁਆੜੇ

ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹਿਣਯੋਗ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 3-3 ਸ਼ਹਿਰ ਟਾਪ-10 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਮੈਲਬੋਰਨ—ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਸ਼ਹਿਰ ਅੱਤਵਾਦ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਪੜਾਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹਿਣਯੋਗ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 3-3 ਸ਼ਹਿਰ ਟਾਪ-10 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸੂਚੀ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ 7ਵੇਂ ਸਾਲ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਟਾਪ 'ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦਾ ਮੈਲਬੋਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦਿ ਇਕਨਾਮਿਕ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਯੂਨੀਟ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਈਬੇਨੇਬਲ ਰਿਪੋਰਟ 2017 'ਚ ਕੀਤਾ। ਮਾਹਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ 'ਚ ਮੈਲਬੋਰਨ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦਾ ਵਿਆਨਾ ਸ਼ਹਿਰ, ਤੀਜੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸ਼ਹਿਰ, ਚੌਥੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਟੋਰਾਂਟੋ ਸ਼ਹਿਰ, ਪੰਜਵੇਂ 'ਤੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਐਡੀਲਡ (ਆਸਟਰੇਲੀਆ) ਅਤੇ ਕੈਲਗਰੀ (ਕੈਨੇਡਾ),

ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲਤ 'ਚ ਢੇਕੇ ਕੇ ਉਡ ਗਏ ਹੋਟਲ ਸਟਾਫ ਦੇ ਹੋਸ਼

ਮੈਕਸੀਕੋ 'ਚ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਇਕ ਹੋਟਲ 'ਚ ਗਾਟ ਟੱਬ 'ਚ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਆਹ ਲਈ ਇਸ ਹੋਟਲ 'ਚ ਰੁਕੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਰੀਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਪੈਲੋਸ ਹੋਟਲ 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਚਾਰਲਸ ਮੈਕੋਜੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਰੋਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਵਿਆਹ 'ਚ ਰੁਕੇ ਸਨ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਗਾਟ ਟੱਬ 'ਚ ਸ਼ਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰਲਸ ਦੀ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਾਣੀ 'ਚ ਦਮ ਘੁੱਟ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਖੁਲਿਆ ਤਾਂ ਸਟਾਫ ਨੇ ਜੋ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਟੱਬ 'ਚੋਂ ਮਿਲਿਆ। ਬਾਥਰੂਮ 'ਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ।

ਸੰਭਾਲ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋਵੋਗੇ ਇਹ ਸੂਚੀ ਤਾਂ ਟਾਪ-10 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਪਰ 10ਵੇਂ ਨੰਬਰ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਦੋ ਸ਼ਹਿਰ ਟਾਈ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਐੱਮ.ਪੀ. ਪੁੱਜੀ ਭਾਰਤ, ਕਿਹਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ-ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼

ਸਰੀ/ਜਲੰਧਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਸਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕਾ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਅਜੇ ਵੀ ਤਾਜ਼ੇ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ 2001 ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉੱਥੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਵਸਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਰਚਨਾ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਿਧਾਇਕਾ ਬਣ ਕੇ ਇੱਥੇ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਪੱਖੀ ਕੋਈ ਲਹਿਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਲਹਿਰ 80ਵੇਂ ਦੌਰ 'ਚ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਕਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ।

ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਬੀਮਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਕਿਸ਼ੋਰ ਦਾ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਅਜਿਹਾ ਹਾਲ

ਲੰਡਨ— ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕੌਸਮੋਟਿਕ ਬ੍ਰਾਂਡ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਵਾਨ ਦਿੱਸਣ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਵਾਨ ਜਾਂ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਇਕ ਕਿਸ਼ੋਰ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ 3 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਸਦਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸ਼ੋਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਜਿਹੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਹੈ। ਕੌਮਸੋਮ ਅਸਮਾਨਤਾ ਕਾਰਨ 13 ਸਾਲ ਦੇ ਏਗੰਸ ਪਾਮਸ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸ਼ੋਰ ਨੂੰ ਇਕ ਹਫਤੇ ਵਿਚ 250 ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ 3 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਪੜੇ ਪੁਆਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ 6 ਫੁੱਟ ਲੰਬੇ 15 ਸਾਲਾ ਭਰਾ ਤੋਂ

ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲ ਛੋਟਾ ਹੈ। ਏਗੰਸ ਦਾ ਵਾਧਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਰੁੱਕ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਹਾਲੇ 3 ਫੁੱਟ ਲੰਬਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਭਾਰ 13 ਕਿਲੋ ਹੈ। ਏਗੰਸ ਇਕੱਲਾ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹ ਮੈਨਿਨਗਨਾਈਟਿਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਏਗੰਸ ਦੀ ਪਾਚਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਜਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਏਗੰਸ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਰਜਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਕਈ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਈਨ ਲੈਂਗਵੇਜ (ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ) ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ।

AKSHAYA
PĀTRA

Unlimited food for education

SPONSORED BY NAVIKA GROUP

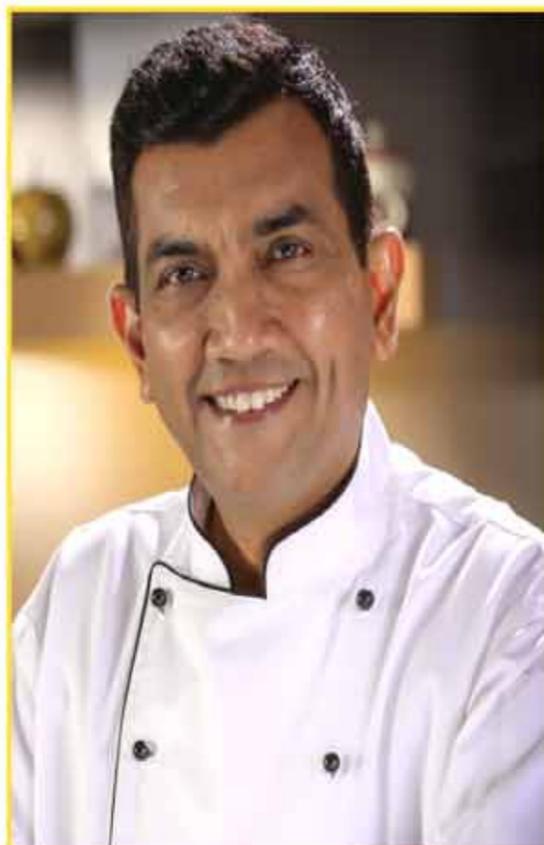
The World's Largest NGO-Run Mid-Day Meal Program Serving A Wholesome Lunch to Over 1.7 Million Children in 14,250 Schools Across 12 States in India.

LONG ISLAND 2018 BENEFIT EVENT

SUNDAY, OCTOBER 7, 2018 • 6:00PM ONWARDS

HILTON LONG ISLAND/HUNTINGTON 598 BROAD HOLLOW ROAD | MELVILLE, NEW YORK 11747-5002

KEYNOTE SPEAKER

**SANJEEV
KAPOOR**

*'Khana Khazana' Fame
Celebrity, Master Chef*

**VANDANA
TILAK**
CEO
TAPF, USA

**AKSHAYA PATRA AIMS
TO SERVE 5 BILLION
MEALS BY 2020**

**IT TAKES ONLY \$20 TO FEED A CHILD
FOR ENTIRE SCHOOL YEAR.**

FOR MORE INFORMATION

**Kushal Sacheti | 212-391-4426
Ashok Sancheti | 201-927-3151
Dr. Raj Bhayani | 718-249-9383
Beena Kothari | 631-988-1280
Mukund Padmanabhan | 631-704-2776**

FOR SPONSORSHIPS PLEASE CONTACT ANKITA NARULA

781.454.7247 • ankita@apusa.org

TO REGISTER

cvent link TBD

COMMERCIAL MORTGAGE FINANCING

Financing

\$500,000 to \$500 Million

RAVI CHOPRA

CEO

STI Consultants

C: 917-705-7708

Ravi@stinewyork.com

SPECIALIZE IN:

- HOTELS
- CONSTRUCTION LOANS
- GAS STATIONS
- OFFICE BUILDINGS
- MIX USE PROPERTIES
- CHURCH LOAN
- HARD MONEY LOAN
- APARTMENT BUILDINGS
- BUSINESS LINE OF CREDIT

ALL KINDS OF COMMERCIAL FINANCING DONE OVER USA

Offices:

43-39 2nd Floor Main Street, Flushing, NY, 11355

508 Humboldt Street, Brooklyn, NY, 11222

New Jersey

Chicago

